

FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆNDS UDDANNELSE

# HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

BERETNING 1962-63

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S

1964

*Beretning 1962-63*



FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆNDS UDDANNELSE

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

*Beretning 1962-63*

KØBENHAVN  
BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S  
1964

## INDHOLD

Forord .....	7
I. De organisatoriske rammer om højskolens virksomhed ....	9
II. Lærerstab og administration .....	11
III. Undervisningen .....	33
IV. Censorer .....	52
V. Studerende og eksaminer .....	55
VI. Biblioteket .....	65
VII. Udgivervirksomheden .....	70
VIII. Institutter og laboratorier .....	71
IX. Assistentseminaret .....	96
X. Tietgenopgaven .....	97
XI. Læreres og assistenters faglige virksomhed uden for højskolen, studierejser m. v. ....	98
XII. Litterære arbejder af Handelshøjskolens lærere .....	103
XIII. Højskolens økonomi .....	106
XIV. Stipendier og studielån .....	113
XV. Årets begivenheder .....	116
XVI. Foreningen af Danske Civiløkonomer .....	118
XVII. Sproglektorer .....	122
XVIII. Beretning fra De studerendes råd 1962/63 .....	123

FORENINGEN TIL UNGE  
HANDELSMÆND'S UDDANNELSE

STIFTET 3. NOVEMBER 1880

Foreningens formål er at udbrede nyttige kundskaber inden for handelsstanden, særlig ved tilrettelæggelse af en så fyldig kommerciel uddannelse som muligt for handelsstandens ungdom.

BESTYRELSE:

Direktør *F. Løppenthien*, K<sup>r</sup>. DM. p. p., formand,

Direktør, generalkonsul *Einar Høyvald*, K. DM. p. p., næstformand,

Boghandler *Ove Rømer*, R<sup>r</sup>., kasserer,

Direktør *P. Andersen*, R<sup>r</sup>. p. p.,

Direktør *Niels Arnth-Jensen*, R.,

Forbundsformand *Henry Gran*,

Direktør *Joh. G. Havemann*,

Bankdirektør *Olaf Hedegaard*, K<sup>r</sup>. DM. p. p.,

Direktør, cand. jur. *C. P. Heiede*, R.

Skibsreder *Axel Kampen*, R<sup>r</sup>.,

Grosserer *Aage S. Nilsson*, R.,

Direktør *Mogens Pagh*, R<sup>r</sup>. p. p.,

Vinhandler *Svend Åge Rasch*, R.,

Direktør, cand. polit. *Jens Toftgaard*, K<sup>r</sup>. DM. p. p.,

Borgmester, fh. handelsminister *Ove Weikop*, K. p. p.,

# HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

Julius Thomsens Plads 10 . København V

Tlf. 35 12 36

Handelshøjskolen i København er oprettet af Foreningen til  
Unge Handelsmænds Uddannelse med det formål:

At bidrage til udforskningen af de økonomiske love og vekselvirkningsforhold, der er af afgørende betydning for erhvervslivets vilkår, og at give alle dem, der gennem en teoretisk uddannelse forud for eller sideløbende med deres praktiske uddannelse søger at dygtiggøre sig til ledende stillinger inden for erhvervslivet, et omfattende indblik i den viden og erkendelse, som den økonomiske forskning er nået til, og en grundig opøvelse i metode og selvstændig tænkning, således at de får de nødvendige forudsætninger for at kunne deltage i løsningen af de opgaver, det praktiske liv stiller dem overfor.

Højskolen er statsunderstøttet og undergivet statens tilsyn gennem det af handelsministeriet nedsatte tilsynsråd for handelshøjskolerne.

## FORORD

Nærværende beretning, der dækker undervisningsåret 1962-63, omfatter det sidste år af professor Poul Windings rektorperiode.

Winding tiltrådte rektorhvervet i juni 1957 efter professor Christen Møllers død. Han var valgt for en femårsperiode, men lod sig overtale til at forblive i stillingen et år yderligere. Derimod kunne han trods undervisningsrådets enstemmige opfordring ikke formås til at lade sig genvælge for en ny periode, idet han fastholdt sit ønske om at vende tilbage til sin lærer- og forskergerning inden for nationaløkonomien.

Undervisningsrådet indstillede derefter enstemmigt til bestyrelsen for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, at professor Jan Kobbernagel blev ansat som rektor for femårsperioden 1963-68, og denne indstilling fulgte bestyrelsen.

Rektorskiftet fandt sted pr. 1. august 1963.

*København, i oktober 1964.*

JAN KOBBERNAGEL  
rektor





## I. DE ORGANISATORISKE RAMMER OM HØJSKOLENS VIRKSOMHED

I beretningerne for årene 1958/63 blev der givet en beskrivelse af de organisatoriske rammer om Handelshøjskolens virksomhed. Som nævnt i sidste årsberetning nedsatte undervisningsministeren den 28. februar 1962 et udvalg til at overveje handelshøjskolernes økonomiske, organisatoriske og undervisningsmæssige forhold og i forbindelse hermed at tilvejebringe en plan for den fremtidige udvikling. Denne kommission nedsatte i sit møde den 24. september 1962 et underudvalg med den opgave at stille forslag om den fremtidige undervisnings struktur. Underudvalget havde ikke afsluttet sit arbejde ved beretningsperiodens udløb.

Med undervisningsministeriets skrivelse af 13. juni 1962 modtog højskolen meddelelse om, at finansudvalget havde givet tilslutning til gennemførelse af et af undervisningsministeriet fremsat forslag om en nyordning for ansættelser på stipendiebasis ved universiteterne og de højere læreanstalter.

Nyordningen medførte for Handelshøjskolens vedkommende oprettelse på stipendiebasis af 7 kandidatstillinger og 9 adjunkture, dog således at besættelsen af stillingerne skal udstrækkes over 2 år.

Kandidatstipendierne er bestemt for kandidater, der netop har bestået eksamen og eventuelt har aftjent værnepligt, eller som i nogle år har været beskæftiget ved praktisk arbejde, med det formål at give kandidaten lejlighed til at komplettere sin uddannelse ved deltagelse i specialkurser m. v. og ved selvstændigt forskningsarbejde. I stipendietiden kan der forberedes til licentiatgraden, hvor en sådan er anordnet. Der- som det pålægges stipendiaten at yde assistance ved undervisningen eller andet institutionsarbejde uden for det egentlige forskningsarbejde, bør sådant arbejde – inklusive forberedelsen af undervisningsarbejde – normalt ikke overstige 8 egentlige timer.

Stipendiet tildeles for 1 år og kan fornyes for 1 år til i alt 2 år. Der bør dog være adgang til at forlænge stipendiet yderligere for  $\frac{1}{2}$  år, undtagelsesvis for  $2 \times \frac{1}{2}$  år, således at stipendiet maksimalt kan udstrækkes over 3 år.

Stipendiaten oppebærer et til lønnen for en amanuensis eller overenskomstlønnet videnskabelig assistent svarende beløb med eventuelt bestillingstillæg, således at beløbet fastsættes med hensyntagen til stipendiatens hidtidige lønmæssige placering.

Adjunkturene er bestemt for tidligere kandidatstipendiater eller andre stipendiater, som har vist udpræget videnskabelige evner, samt for videnskabeligt arbejdende, der allerede har opnået beskæftigelse ved eller uden for de højere læreanstalter, for at de pågældende kan få arbejdsro til at fuldføre disputats eller lignende. Det kan pålægges adjunkterne at afholde 1 eller 2 ugentlige forelæsninger eller lignende over emner, der har nær tilknytning til deres særlige forskningsopgave.

Stipendiet tildeles for højst 3 år.

Stipendiebeløbet ydes efter samme regler som for kandidatstipendier.

I medfør af denne ordning ansattes 7 forskningsstipendiater (se side 12).

Udover disse forskningsstipendier er der ikke sket ændringer i de organisatoriske rammer af væsentlig betydning i den tid, der omfattes af nærværende årsberetning (1. august 1962–31. juli 1963).

## II. LÆRERSTAB OG ADMINISTRATION

### I. LÆRERSTABENS SAMMENSÆTNING OG ÆNDRINGER HERI

Ved begyndelsen af undervisningsåret 1962-63 var der ved højskolen ansat 11 professorer, 3 docenter, 21 faste adjunkter og lektorer, 9 honorarlønnede lektorer, 16 amanuenser og videnskabelige assistenter samt 135 honorarlønnede lærere.

I årets løb skete følgende ansættelser og udnævnelser:

Dr. phil. Poul Høybye trak sig 31. august 1962 tilbage fra sit professorat i fransk for at overtage et professorat i romansk sprog og litteratur ved Københavns universitet fra 1. september 1962. Professor Høybye bevarede dog sin undervisning på ældste translætorhold indtil maj 1963.

Cand. polit. Ernst Lykke Jensen konstitueredes 1. november 1962 som professor i teoretisk statistik og fastansattes som professor i samme område 1. juni 1963 (jfr. nedenfor side 22). Lykke Jensen erhvervede september 1963 den statsvidenskabelige doktorgrad.

Cand. polit. Poul Milhøj udnævntes til professor i nationaløkonomi med samfundsbeskrivelse og økonomisk historie som særligt område 1. januar 1963 (jfr. nedenfor side 25).

Dr. jur. Ole Lando udnævntes til professor i sammenlignende og international erhvervsret den 1. februar 1963 (jfr. nedenfor side 28).

Lektor, cand. oecon. Carl E. Sørensen konstitueredes 1. september 1963 som professor i erhvervsøkonomi med finansiering som særligt område (jævnfør nedenfor side 29).

Dr. phil. Knud Sørensen, der blev konstitueret som professor i engelsk ved Danmarks Lærerhøjskole fra 1. februar 1962 og fik bevilget 1 års orlov fra sin stilling som lektor ved Handelshøjskolen, fik forlænget sin orlov med yderligere 1 år til 31. januar 1964.

Nedennævnte honorarlønnede amanuenser er blevet ansat i faste amanuensisstillinger:

- Cand. merc. Helge Hammerich (fra 1/8 1961).
- Cand. polit. Orla Brandt Jensen (fra 1/8 1962).
- Mag. scient. Per Kongstad, H.D. (fra 1/9 1962).
- Cand. polit. Poul Sveistrup (fra 1/12 1961).
- Cand. polit. Erik Trolle-Schultz (fra 1/1 1963).

Som honorarlønnet amanuensis ved erhvervsretligt institut ansattes cand. jur. Ole Bent Lando fra 1. oktober 1962.

John Kjær, H.D. ansattes fra 1. september 1963 som honorarlønnet assistent ved forsikringsinstituttet.

Som forskningsstipendiater ansattes følgende:

- Cand. merc. Ole T. Krogsgaard, fra 1/9 -1962
- Cand. oecon. Helmer Duelund Nielsen, » 1/9 -1962
- Cand. jur. Erik Siesby, » 1/9 -1962
- Cand. merc. Lasse Nilsson, » 1/10-1962
- Cand. merc. Frode Slipsager, » 1/10-1962
- Cand. jur. Børge Rasmussen, » 1/1 -1963
- Cand. merc. Søren Heede Hansen, » 1/10-1963

Af ovennævnte ansattes Erik Siesby som forskningsadjunkt, de øvrige som forskningskandidater.

Eksam. handelsfaglærer, fru Erna Larsen fastansattes som lærer i dansk og fremmedsproglig stenografi samt maskinskrivning fra 1. januar 1963.

I årets løb trak følgende honorarlønnede lærere sig tilbage fra undervisningen:

- Lektor, direktør, cand. polit. Niels Banke (nationaløkonomi).
- Kontorchef A. Bagge-Petersen, H.D. (bankvæsen).
- Direktør Torben Bonnesen (regnskabsvæsen).
- Amanuensis, lic. techn. Leif Brøndum (matematik).
- Sekretær, cand. polit. Ulf Christiansen (matematik).
- Kontorchef Bjarke Frederiksen, H.D. (bankvæsen).
- Statsautoriseret revisor Vagn Gammelgaard (revision).
- Statsautoriseret revisor Henning Gilsaa (revision).
- Cand. oecon. Jørgen Gram (erhvervsøkonomi og nationaløkonomi).
- Kontorchef, cand. jur. Anker Hansen (bankvæsen).

Kontorchef, cand. polit. Svend Aage Hansen (nationaløkonomi).  
 Kontorchef Aage Jensen (revision).  
 Statsautoriseret revisor Harald Jensen (revision).  
 Marketingchef, cand. merc. Erik Kristoffersen (afsætningsøkonomi).  
 Translatør Poul Larsen (engelsk).  
 Sekretær, cand. polit. Poul Chr. Matthiessen (matematik).  
 Direktør Willy Olsen, H.D. (regnskabsvæsen).  
 Højesteretssagfører Jørgen Pedersen (forsikring).  
 Kontorchef Kaj Sørensen, H.D. (bankvæsen).

Fra undervisningsåret 1963-64 er ansat følgende nye honorarlønnede lærere:

Cand. stat. Erling B. Andersen, (matematik).  
 Kontorchef John Herløv Andersen, H.D. (bankvæsen).  
 Statsaut. revisor Bent Arentoft, H.D. (revision).  
 Fuldmægtig, cand. jur. Peter Friis (erhvervsret).  
 Sekretær, cand. jur. Kjeld Fussing (erhvervsret).  
 Statsaut. revisor Willy Bent Hansen, H.D. (revision).  
 Sekretær, cand. polit. Knud Bent Hey (nationaløkonomi).  
 Fuldmægtig, cand. jur. Jan Hinze (revision).  
 Statsaut. revisor Eigil Jensen, H.D. (revision).  
 Cand. polit. Jørn H. Kjær (statistik og matematik).  
 Sekretær, cand. polit. Thomas Lauritsen (nationaløkonomi).  
 Cand. polit. Lars Lund (nationaløkonomi).  
 Statsaut. revisor Poul Maigaard, H.D. (revision).  
 Cand. polit. Gunnar Viby Mogensen (nationaløkonomi).  
 Fuldmægtig, cand. oecon. Leif Pank Pedersen (statistik).  
 Statsaut. revisor Preben Pilgaard (revision).  
 Translatør fru Ebba Regitze Schlüter (engelsk).

Ved begyndelsen af undervisningsåret 1963/64 var der herefter – jfr. nedenstående oversigt – ved højskolen ansat 14 professorer, hvoraf en fungerer som rektor, 3 docenter, 21 faste adjunkter og lektorer, 1 fast-ansat lærer i stenografi og maskinskrivning, 7 honorarlønnede lektorer, 15 amanuenser og videnskabelige assistenter, 7 forskningsstipendiater samt 132 honorarlønnede lærere. Af disse har professor Thorkil Kristensen haft orlov siden 1. september 1960 for at virke som generalsekretær for O.E.C.D., og professor P. Nyboe Andersen har haft orlov siden 1. august 1962 for at varetage hvervet som formand for styrelsen for teknisk samarbejde med udviklingslandene.

## 2. FORTEGNELSE OVER HØJSKOLENS LÆRERE VED BEGYNDELSEN AF UNDERVISNINGSAÅRET 1963/64

### *Professorer:*

- dr. Max Kjær-Hansen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/1 1937.  
 Thorkil Kristensen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/1 1948.  
 Jan Kobbarnagel, erhvervsret, udnævnt 1/4 1949.  
 dr. oecon. P. Nyboe Andersen, nationaløkonomi, udnævnt 1/4 1950.  
 Palle Hansen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1953.  
 dr. polit. Poul Winding, nationaløkonomi, udnævnt 1/12 1956.  
 Ejler Alkjær, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/12 1957.  
 dr. polit. Bjarke Fog, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/10 1958.  
 dr. phil. Hakon Stangerup, kulturhistorie, udnævnt 1/1 1961.  
 ekon. dr. Arne Rasmussen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/6 1961.  
 Poul Milhøj, nationaløkonomi, udnævnt 1/1 1963.  
 dr. jur. Ole Lando, erhvervsret, udnævnt 1/2 1963.  
 dr. polit. Ernst Lykke Jensen, teoretisk statistik, udnævnt 1/6.  
 1963.  
 Carl E. Sørensen (konstitueret), bankvæsen, udnævnt 1/9 1963.

### *Docenter:*

- Dr. Z. D. Lando, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/8 1926.  
 Dr. phil. Aage Aagesen, erhvervsgeografi, udnævnt 1/8 1948.  
 Dr. jur. Verner Goldschmidt, organisation, udnævnt 1/4 1962.

### *Fastansatte lektorer i sprog og forretningspraksis:*

- cand. mag. B. Maaløe, engelsk, udnævnt 1/8 1939,  
 cand. mag. Paul Bay, engelsk, udnævnt 1/8 1946,  
 translator Børge Hansen, engelsk, udnævnt 1/8 1947,  
 dr. phil. Jens Rasmussen, fransk, udnævnt 1/8 1949,  
 translator K. Kristiansen, tysk, udnævnt 1/8 1955,  
 Erik Otto, H.A., forretningspraksis, udnævnt 1/8 1955,  
 dr. phil. Knud Sørensen, engelsk, udnævnt 1/8 1955 (p. t. orlov),  
 translator Knud Løwert, engelsk, udnævnt 1/8 1956,  
 cand. mag. Jacques Qvistgaard, fransk, udnævnt 1/8 1958,  
 cand. mag. Arne Spenter, tysk, udnævnt 1/8 1958,  
 cand. mag. Poul Rosbach, tysk, udnævnt 1/8 1959,  
 translator Walter Thornfield, tysk, udnævnt 1/8 1959,  
 translator Halvor Søeborg, spansk, udnævnt 1/9 1959,  
 cand. mag. Erling Bjørn Hansen, tysk, udnævnt 1/8 1961.



*Fastansatte adjunkter i sprog:*

translator Ib E. Bailey, engelsk, udnævnt 1/11 1960,  
 cand. mag. Bengt Jürgensen, engelsk, udnævnt 1/11 1960,  
 translator, fru Ellen Sundbo, spansk, udnævnt 1/8 1961,  
 translator Pauli Gunderskov Nielsen, tysk, udnævnt 1/8 1962,  
 translator Vagn Sandberg, engelsk, udnævnt 1/8 1962,  
 cand. mag. Sven Sorgenfrey, engelsk, udnævnt 1/8 1962,  
 translator, cand. jur. Erik Juul Lund, fransk, udnævnt 1/9 1962,

*Fastansat lærer i stenografi og maskinskrivning:*

eksam. handelsfaglærer, fru Erna Larsen, udnævnt 1/1 1963.

*Amanuenser og videnskabelige assistenter (herunder aspiranter):*

cand. polit. Lauge Stetting, udenrigshandel, udnævnt 1/1 1954,  
 mag. art. Ulf Kjær-Hansen, presseforskning, udnævnt 1/2 1954,  
 cand. jur. Mogens Eggert Møller, skatteret, udnævnt 1/3 1954,  
 lic. merc. Zakken Worre, regnskabsvæsen, udnævnt 1/3 1955,  
 cand. oecon. Erik Johnsen, omkostningslære og prispolitik, udnævnt  
 1/6 1956,  
 cand. merc. Helge Hammerich, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1958,  
 cand. polit. Poul Svestrup, regnskabsvæsen, udnævnt 1/12 1958,  
 mag. scient. Per Kongstad, udenrigshandel, udnævnt 1/1 1960,  
 cand. polit. Orla Brandt Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1960,  
 cand. merc. Bent Gram, bankvæsen, udnævnt 1/10 1960,  
 cand. polit. Erik Trolle-Schultz, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/1 1961,  
 cand. polit. Harald Vestergaard, H.D., udenrigshandel, udnævnt 1/8  
 1961,  
 Erik Hollesen, H.A., organisation, udnævnt 1/9 1961,  
 cand. merc. Orla Nielsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/3 1962,  
 John Hejn Kjær, H.D., forsikring, udnævnt 1/9 1963.

*Forskningsstipendiater:*

cand. merc. Ole T. Krogsgaard	ansat 1/9 -1962,
cand. oecon. Helmer Duelund Nielsen	» 1/9 -1962,
cand. jur. Erik Siesby	» 1/9 -1962,
cand. merc. Lasse Nilsson	» 1/10-1962,
cand. merc. Frode Slipsager	» 1/10-1962,
cand. jur. Børge Rasmussen	» 1/1 -1963,
cand. merc. Søren Heede Hansen	» 1/10-1963.



*Honorarlønnede lektorer:*

kontorchef, cand. polit. Kjeld Bjerke, statistik, udnævnt 1/8 1939,  
 statsaut. revisor A. Høiriis Sørensen, H.D., regnskabsvæsen, udnævnt  
 1/8 1943,  
 overbibliotekar, cand. polit. Per Boesen, erhvervsøkonomi, udnævnt  
 1/11 1949,  
 landsretssagfører Knud Fich, erhvervsret, udnævnt 1/8 1950,  
 redaktør Peter Olufsen, H.D., reklamens teknik, udnævnt 1/8 1957,  
 amanuensis, cand. polit. Knud Christian Hansen, forsikring, udnævnt  
 1/8 1961,  
 amanuensis, cand. oecon. Torben Agersnap, organisation, udnævnt  
 1/8 1961.

*Honorarlønnede lærere:*

Det almene erhvervsøkonomiske studium og  
 De erhvervsøkonomiske specialstudier, 1. del:

*Erhvervsøkonomi:*

dr. Erik Lynge, H.A., ansat 1/11 1936,  
 ekspeditionssekretær, cand. oecon. Ove Høeg, ansat 1/1 1947,  
 cand. polit. fru Karen Gredal, ansat 1/9 1954,  
 ekspeditionssekretær, cand. oecon. Henning Kjølby, ansat 1/1 1955,  
 afdelingschef, cand. merc. Oscar Houmann, ansat 1/9 1959,  
 sekretær, cand. oecon. Lars Skov Madsen, ansat 1/9 1959,  
 afdelingschef, cand. merc. Hugo Rønsdal, ansat 1/9 1960,  
 sekretær, cand. polit. Jens Kampmann, ansat 1/9 1962,  
 sekretær, cand. polit. Thomas Henriksen, ansat 1/9 1962.

*Nationalsøkonomi:*

fuldmægtig, cand. polit. Arne Mikkelsen, ansat 1/9 1960,  
 prokurist, cand. polit. Hans Paaschburg, ansat 1/9 1960,  
 fuldmægtig, cand. polit. Erik Bent Kristiansen, ansat 1/9 1960,  
 sekretær, cand. polit. Paul Paulsen, ansat 1/9 1961,  
 fuldmægtig, cand. polit. Niels Ussing, ansat 1/9 1961,  
 ekspeditionssekretær, cand. polit. Folmer Hammerum, ansat 1/9 1962,  
 sekretær, cand. polit. Thomas Henriksen, ansat 1/9 1962,  
 sekretær, cand. polit. Knud Bent Hey, ansat 1/9 1963,  
 sekretær, cand. polit. Thomas Lauritsen, ansat 1/9 1963,  
 cand. polit. Lars Lund, ansat 1/9 1963,  
 cand. polit. Gunnar Viby Mogensen, ansat 1/9 1963.

*Statistik:*

sekretær, cand. polit. Finn Madsen, ansat 1/9 1959,  
 sekretær, cand. oecon. Lars Skov Madsen, ansat 1/9 1959,  
 civilingeniør Georg Kjær, ansat 1/9 1960,  
 ekspeditionssekretær, cand. polit. Frode Rasmussen, ansat 1/9 1960,  
 cand. polit. Jørgen Biilmann, ansat 1/9 1962,  
 sekretær, cand. polit. Bent Jørgensen, ansat 1/9 1962,  
 sekretær, cand. polit. Sv. Erik Aaen, ansat 1/9 1962.  
 cand. polit. Jørn H. Kjær, ansat 1/9 1963,  
 fuldmægtig, cand. oecon. Leif Pank Pedersen, ansat 1/9 1963.

*Erhvervsret:*

bibliotekar, cand. jur. Jens Søndergaard, ansat 1/9 1948,  
 højesteretssagfører Carl Tjur, ansat 1/9 1948,  
 landsretssagfører Henrik Holm, ansat 1/9 1957,  
 landsretssagfører Feodor Nielsen, ansat 1/9 1958,  
 landsretssagfører Niels Kjølbye, ansat 1/9 1959,  
 advokat Ernst Dyrbye, ansat 1/9 1959,  
 advokatfuldmægtig Torben Ertbøll, ansat 1/9 1962,  
 sekretær, advokat Aksel T. Koefoed, ansat 1/9 1962,  
 fuldmægtig, cand. jur. Peter Friis, ansat 1/9 1963,  
 sekretær, cand. jur. Kjeld Fussing, ansat 1/9 1963.

*Specialfag til 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:*

kontorchef, cand. polit. Karsten Lemche, forsikring, ansat 1/9 1937,  
 underdirektør, statsaut. revisor Willy Madsen, H.D., regnskabsvæsen,  
 ansat 1/1 1945,  
 hovedbogholder Eivind Olsen, H.D., bankvæsen, ansat 1/9 1947,  
 højesteretssagfører Carl Tjur, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1948,  
 kontorchef Kaj Hjelmblink, H.D., bankvæsen, ansat 1/9 1954,  
 statsaut. revisor William Mortensen, revision, ansat 1/9 1954,  
 vicedirektør, cand. act. Aage Laursen, forsikring, ansat 1/9 1955,  
 statsaut. revisor Helge Bom, revision, ansat 1/9 1956,  
 dispachør, cand. jur. Erik Kofoed, forsikring, ansat 1/1 1957,  
 kontorchef Preben Christensen, forsikring, ansat 1/9 1958,  
 regnskabschef, cand. merc. Mogens Bøgvad Høst, regnskabsvæsen,  
 ansat 1/1 1958,  
 kontorchef cand. merc. Viggo Jacobsen, regnskabsvæsen, ansat 1/1 1958,  
 direktør, cand. jur. H. Thranow, forsikring, ansat 1/9 1958,

statsaut. revisor Tage Andersen, revision, ansat 1/1 1959,  
 kontorchef, cand. oecon. Flemming Agersnap, organisation, ansat 1/9  
 1959,  
 sekretær, cand. oecon. Lars Skov Madsen, organisation, ansat 1/9  
 1959,  
 ekspeditionssekretær, cand. polit. Frode Rasmussen, organisation, an-  
 sat 1/9 1960,  
 konsulent, cand. merc. Joachim Jensen, regnskabsvæsen, ansat 1/1  
 1960,  
 prokurist, cand. polit. Hans Paaschburg, bankvæsen, ansat 1/9 1960,  
 afdelingschef, cand. merc. Hugo Rønsdal, udenrigshandel, ansat 1/9  
 1960,  
 kontorchef, cand. jur. Peder Schlegel, bankvæsen, ansat 1/9 1960,  
 statsaut. revisor Otto Guldberg, revision, ansat 1/9 1960,  
 statsaut. revisor H. E. Olesen, revision, ansat 1/9 1960,  
 statsaut. revisor Aage Poulsen, revision, ansat 1/9 1960,  
 fuldmægtig, cand. merc. Scott Christensen, bankvæsen, ansat 1/9 1961,  
 fuldmægtig Bent Tegldal, H.D., bankvæsen, ansat 1/9 1961,  
 landsretssagfører Jørgen Hoffmeyer, organisation, ansat 1/9 1961,  
 kursuschef, cand. jur. Jørgen R. Saabye, organisation, ansat 1/9 1961,  
 sekretær, cand. jur. Ole B. Thomsen, organisation, ansat 1/9 1961,  
 revisor, cand. oecon. Poul Ravn, revision, ansat 1/9 1961,  
 sekretær, cand. polit. Ove Per Henningsen, organisation, ansat 1/1 1962,  
 kontorchef, transløtør Mogens Dyhr, bankvæsen, ansat 1/9 1962,  
 regnskabschef, cand. oecon. Niels Jørgen Ebbensgaard, organisation,  
 ansat 1/1 1962,  
 overlæge Jørgen E. Andersen, organisation, ansat 1/9 1962,  
 protokolsekretær, cand. jur. Agnete Weis Bentzon, organisation, ansat  
 1/9 1962,  
 forstander, cand. merc. Flemming Klöcker-Larsen, organisation, an-  
 sat 1/9 1962,  
 magister Johannes A. Noordhoek, organisation, ansat 1/9 1962,  
 direktør, cand. psych. Eggert Petersen, organisation, ansat 1/9 1962,  
 fuldmægtig, cand. jur. Poul Olsen, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1962,  
 ekspeditionssekretær, cand. polit. Jørgen Andersen, revision, ansat  
 1/9 1962,  
 statsaut. revisor Hans Heinrich Boysen, revision, ansat 1/9 1962,  
 statsaut. revisor Laurids Hansen, revision, ansat 1/9 1962,  
 statsaut. revisor E. Lundgren, revision, ansat 1/9 1962,  
 statsaut. revisor Svend Aage Nielsen, revision, ansat 1/9 1962,

kontorchef, cand. polit. Mogens Otto Østergaard, revision, ansat 1/9 1962.

kontorchef John Herløv Andersen, H.D., bankvæsen, ansat 1/9 1963,

statsaut. revisor Bent Arentoft, H.D., revision, ansat 1/9 1963,

statsaut. revisor Willy Bent Hansen, H.D., revision, ansat 1/9 1963,

fuldmægtig, cand. jur. Jan Hinze, revision, ansat 1/9 1963,

statsaut. revisor Eigil Jensen, H.D., revision, ansat 1/9 1963,

statsaut. revisor Poul Maigaard, H.D., revision, ansat 1/9 1963,

statsaut. revisor Preben Pilgaard, revision, ansat 1/9 1963.

#### *Matematik:*

konsulent, cand. polit. fru Gudrun Sveistrup Jacobsen, ansat 1/9 1960,

civilingeniør Georg Kjær, ansat 1/9 1960,

fuldmægtig, cand. oecon. Mogens Ebling, ansat 1/9 1961,

sekretær, cand. polit. Erik Holm, ansat 1/9 1961,

cand. polit. Jørgen Büllmann, ansat 1/9 1962,

sekretær, cand. polit. Sven L. Caspersen, ansat 1/9 1962,

civilingeniør Steen Christensen, ansat 1/9 1962,

civilingeniør Erik Jørgensen, ansat 1/9 1962,

civilingeniør Mogens Juul Kraft, ansat 1/9 1962,

civilingeniør Francis J. Trnka, H.A., ansat 1/9 1962,

sekretær, cand. polit. Jørgen Wedebye, ansat 1/9 1962,

cand. stat. Erling B. Andersen, ansat 1/9 1963.

cand. polit. Jørn H. Kjær, ansat 1/9 1963.

#### *Samfundslære:*

fuldmægtig, cand. polit. Finn Petersen, ansat 1/9 1960,

fuldmægtig, cand. polit. Poul Antonsen, ansat 1/9 1961,

cand. polit. Ole Mølgaard Andersen, ansat 1/9 1962,

adjunkt, cand. polit. Sigurd Larsen, ansat 1/9 1962.

#### Korrespondent- og translatørstudierne:

##### *Engelsk:*

cand. mag. Niels Haislund, ansat 1/9 1944,

translatør Harald Svane Knudsen, ansat 1/9 1946,

cand. mag. Børge Larsen, ansat 1/9 1950,

cand. mag. Ole Bus, ansat 1/1 1954,

translatør Jørgen Alsø, ansat 1/9 1960,

cand. mag. Lis Christensen, ansat 1/9 1962,

cand. mag Niels Hauge, ansat 1/9 1962,  
 cand. mag. fru Inger Piepgrass, ansat 1/9 1962,  
 translator, fru Ebba R. Schlüter, ansat 1/9 1963.

*Tysk:*

lektor, cand. mag. H. Verner Larsen, ansat 1/9 1950,  
 translator, fru Esther Brinch, ansat 1/9 1957,  
 cand. mag. Gerda Andersen, ansat 1/9 1960.

*Fransk:*

translator fru Inger Bache, ansat 1/10 1941,  
 translator, fru Aase Lenstrup, ansat 1/9 1945,  
 translator, frøken B. Langballe, ansat 1/9 1954,  
 madame Suzanne Lublin, ansat 1/9 1956.

*Portugisisk:*

translator Niels Jørgen Nielsen, ansat 1/9 1947.

*Spansk:*

translator, fru Gerda Hasle, ansat 1/9 1947,  
 translator, frøken Aase Milfeldt, ansat 1/9 1952,  
 fru Erna Sølling, ansat 1/9 1954,  
 kancellist, cand. jur. Daniel Kraemer y Morata, ansat 1/9 1957,  
 ekspeditionssekretær, translator Halvor Skov, ansat 1/9 1958.

*Forretningspraksis:*

inspektør, cand. mag. Chr. Pedersen, ansat 1/9 1949,  
 fuldmægtig Finn Hagen Jespersen, H.A., ansat 1/9 1957,  
 handelsfaglærer, fru Jytte Halfdan Madsen, ansat 1/9 1957,  
 handelsfaglærer, fru Else Pellesson, ansat 1/9 1957,  
 handelsfaglærer, fru Inger Vikelsøe, ansat 1/9 1958,  
 fru Marie-Louise Westergaard, ansat 1/9 1960,  
 sproglærer, cand. theol. S. Søb-Pedersen, ansat 1/9 1961,  
 handelsfaglærer, fru Else Wangel, H.D., ansat 1/9 1961.

GÆSTEPROFESSOR

A. Millard Ruud, University of Texas, Austin, Texas, U.S.A.

Udviklingen over en årrække i antallet af lærere ved højskolen fremgår af omstående oversigt.

*Antal lærere ved højskolen pr. 1. august*

	1925	1930	1935	1940	1945	1950	1955	1960	1962	1963
Professorer i økonomi m. v. ....	-	-	-	2	2	3	4	7	9	11
- i jura .....	-	-	-	-	-	1	1	1	1	2
- i sprog .....	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-
- i kulturhistorie ....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Docenter i økonomi m. v. ....	3	3	3	2	5	4	4	3	3	3
- i sprog og kulturhistorie .....	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-
Fastansatte lektorer og adjunkter:										
i økonomi m.v. ....	-	-	-	-	2	2	3	2	1	1
i sprog .....	-	-	-	3	6	9	9	12	20	20
Fastansatte lærere:										
i forretningspraksis .....										1
Honorarlønnede lektorer:										
i økonomi m.v. ....	-	1	8	13	13	15	10	7	9	7
i sprog .....	-	-	3	2	1	2	2	-	-	-
Amanuenser:										
i økonomi og jura .....	-	-	-	4	3	4	6	11	14	15
i andre fag .....	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
Stipendiater .....										7
Videnskabelige assistenter med deltidsbeskæftigelse:										
i økonomi og jura .....	-	-	2	3	3	1	1	1	1	-
Honorarlønnede lærere (bortset fra lektorer):										
i matematik til adgangsprøverne til diplomstudierne	-	-	-	-	-	-	-	-	13	13
i samfundslære til adgangsprøverne til diplomstudierne .....	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
i økonomi og statistik til H.A. og 1. del af diplomstudierne	5	3	5	10	12	15	14	24	30	29
i erhvervsret til 1. del af diplomstudierne .....	1	2	2	5	9	11	8	9	10	9
i specialfag til 2. del af diplomstudierne .....	12	13	13	21	27	25	22	26	52	52
i sprog .....	6	17	15	14	28	27	36	33	22	22
i forretningspraksis .....	4	8	6	6	6	8	5	10	10	8
i andre fag .....	-	-	2	1	2	3	3	-	-	-
Antal lærere m.v. i alt <sup>1)</sup> ....	31	47	59	86	120	131	130	148	196	194
(heraf fastansatte) .....	3	3	3	11	19	24	29	39	50	57

<sup>1)</sup> En sammentælling af antal lærere inden for de enkelte kategorier svarer ikke nødvendigvis til totaltallet, idet nogle lærere kan være medregnet både under 1. og 2. del af diplomstudierne.



### 3. GÆSTEFORLÆSNINGER M. M.

a. Professor of Law ved University of Texas, Millard Ruud, har virket som gæsteforfessor ved højskolen i beretningsperioden.

b. I den af Eksportinstituttet arrangerede forelæsningsserie »Erhvervslivet og U-landene« har der været holdt en forelæsning den 4. januar af professor Thorkil Kristensen om »U-landshjælpen som samlet problem for den vestlige verden«, en forelæsning fredag den 8. februar af professor P. Nyboe Andersen med titlen »Den danske U-landshjælp og erhvervslivet«. Den afsluttende forelæsning blev holdt torsdag den 4. april af direktør i United Africa Company, London, F. J. Pedler, med titlen: »Den moderne afrikaner som forbruger og kunde«.

Den 25. marts var ca. 35 medlemmer af journalistforeningen på besøg på Handelshøjskolen. Der blev gennemgået Handelshøjskolens arbejdsområder, og professor Alkjær gjorde rede for den specielle presseforskning, der foregår på højskolen.

Den 26. marts afholdt Erhvervsretligt institut i samarbejde med Rättsvetenskapliga Institutionen vid Handelshögskolan i Göteborg et seminar om »Himalaya-Klausulen«.

Den 19. april holdt professor Joseph Dainow fra Louisiana State University en gæsteforelæsning over emnet: A Comparison of Common Law and Civil Law.

Den 7. maj holdt professor, dr. h.c. Fritz Baade en gæsteforelæsning om: »Investeringsproblemer i udviklingslandene«.

### 4. BEDØMMELSESDVALG

a. Den 8. februar 1962 godkendte undervisningsministeriet oprettelsen af et professorat i teoretisk statistik. Ved ansøgningsfristens udløb 25. februar 1962 havde der meldt sig een ansøger, lektor, cand. polit. Ernst Lykke Jensen. Til bedømmelse af ansøgerens kvalifikationer nedsatte undervisningsministeriet efter højskolens indstilling den 2. maj 1962 et udvalg med følgende sammensætning: Professor, dr. phil. A. Hald, direktør Kjeld Johansen, professor, ekon. dr. Arne Rasmussen, professor, dr. polit. P. Nørregaard Rasmussen og rektor, professor, dr. polit. Poul Winding (formand). Den 31. oktober 1962 godkendte undervisningsministeriet efter indstilling af højskolen og med tilslutning fra det nævnte bedømmelsesudvalg, at Ernst Lykke Jensen konstitueredes i det ledige professorat fra 1. november 1962, indtil en endelig bedømmelse kunne

finde sted. Den 29. maj 1963 afgav bedømmelsesudvalget nedenauførte enstemmige indstilling:

Under 2. maj 1962 beskikkede undervisningsministeriet undertegnede professor, dr. phil. A. Hald, direktør Kjeld Johansen, professor, ekon. dr. Arne Rasmussen, professor, dr. polit. P. Nørregaard Rasmussen og rektor, professor, dr. polit. Poul Winding som medlemmer af et udvalg til bedømmelse af ansøgerne til et ved Handelshøjskolen i København opslået professorat i teoretisk statistik.

Til det ledige professorat indkom een ansøgning fra lektor, amanuensis, cand. polit. *Ernst Lykke Jensen*, om hvem udvalget skal udtale følgende:

Ansøgeren er født den 22. november 1927 og er cand. polit. fra sommeren 1952. Fra 1. april 1954 har han været videnskabelig assistent og fra 1. september 1956 amanuensis ved Københavns Universitets statistiske institut. Siden 1957 har ansøgeren, først som undervisningsassistent og fra 1959 som lektor, undervist statsvidenskabelige studerende i teoretisk statistik. Fra 1. november 1962 har ansøgeren været konstitueret som professor i statistik ved Handelshøjskolen i København. Det er udvalget bekendt, at ansøgeren fra alle sider bedømmes som en omhyggelig lærer med en klar fremstillingsform og endog særdeles gode pædagogiske evner.

I sin ansøgning har Lykke Jensen henvist til følgende 11 arbejder:

*A. Økonomiske afhandlinger.*

1. »Transfereringsproblemet i multiplerbelysning«. Stimulator, 6. årgang, nr. 1, februar 1953, pp. 6-17.
2. »Production and Inventory Planning in a Fluctuating Market«. Metrika, Band 1, 1958, pp. 28-40.

*B. Statistiske og sandsynlighedsteoretiske afhandlinger.*

1. Statistisk kvalitetskontrol. Teknisk forlag, København, 1954, 400 pp. (Udarbejdet på grundlag af forelæsninger af professor A. Hald).
2. »Repræsentative undersøgelses teori og metode«. Universitetets statistiske institut, København, 1957 og 1960, 486 pp.
3. »Elementær køteori«. Nordisk matematisk tidsskrift, Bind 6, 1958, pp. 137-50.
4. »Markovkæder og samfundsforskning«. Erhvervsøkonomisk tidsskrift, 22. årgang, 1958, pp. 267-79.
5. »Optimum Stratification of the Logarithmic Normal Distribution: A Comment«. Skandinavisk Aktuarietidsskrift, 1959, Häft 3-4 pp. 144-47.
6. »The Theory of the Demingplan«. Duplikeret, 1959, 4 pp.
7. »Skitse til brug ved udarbejdelse af en forsøgsordning og en stikprøveplan til undersøgelse af 50 kr.-sedlers kvalitet og dennes afhængighed af forskellige faktorer«. Duplikeret, 1959, 7 pp.
8. »Om nogle vigtige sandsynlighedsfordelinger, med særligt henblik på den negative binomialfordeling«. Duplikeret, 1960, 42 pp.
9. »Om matematisk og stokastisk lager- og produktionsteori«. Maskinskrevet, 1962, 165 pp.

Hertil kommer to senere til bedømmelsesudvalget indsendte arbejder som udgør en fortsættelse af B 9, med titlerne »Prisfastsættelse fra et stokastisk synspunkt« (25 pp.) og »Accelerationsprincippet fra et stokastisk synspunkt« (17 pp.). Disse arbejder vil i det følgende blive omtalt under B 9.



Det først anførte arbejde giver en god og klar sammenfatning af væsentlige sider af udenrigshandelens multiplikatorvirkning, således som denne ud fra Keynes's model er udviklet af Harrod, Metzler, Machlup m. fl. Det andet arbejde er gennemført sammen med Sven Danø og omhandler den del af lagerteorien, som er udviklet af Modigliani og Hohn (1955), idet der gennemføres en formulering i den lineære programmerings sprog. Ansøgeren har senere behandlet det samme problem i det nedenfor omtalte arbejde B 9.

Af ansøgerens statistiske arbejder er B 1, 3 og 4 hovedsagelig refererende. Disse arbejder viser, at Lykke Jensen behersker teorien for den statistiske kvalitetskontrol og er fortrolig med operationsanalytiske metoder.

De repræsentative undersøgelses teori har i de senere år gennemgået en stærk udvikling og har fået stor betydning for planlægning af undersøgelser og indsamling af oplysninger bl. a. i samfundsforskning samt i markeds- og opinionsundersøgelser. Arbejderne B 2, 5, 6 og 7 handler herom. B 2 giver den første og eneste danske lærebogsfremstilling af de repræsentative undersøgelses teori og metode. Værket, der stort set er anlagt efter de samme retningslinier som tilsvarende amerikanske lærebøger af f. eks. Cochran (1953), Hansen, Hurwitz og Madow (1953) og Sukhatme (1954), giver en usædvanlig klar og systematisk fremstilling af næsten hele dette områdes teori med adskillige eksempler og indeholder desuden på flere punkter selvstændige, mindre bidrag af forfatteren. Nogle af disse bidrag er yderligere uddybet i B 5 og 6, hvoraf især B 6 kan fremhæves som et selvstændigt bidrag til den løbende diskussion om forenklingen af stikprøveundersøgelser.

Ansøgerens hovedværk i videnskabelig henseende er B 9 med det efterfølgende supplement og B 8, der til dels kan betragtes som et forarbejde til B 9. Dette værk består af tre dele, omhandlende henholdsvis lager- og produktionsteori, prisfastsættelse og accelerationsprincippet fra et stokastisk synspunkt, idet efterspørgslen betragtes som en stokastisk varierende størrelse. I den første del af afhandlingen behandles hovedsagelig de følgende tre problemer fra lager- og produktionsteorien: (1) En stokastisk model til bestemmelse af en optimal lagerstrategi (eller ordrestørrelsesstrategi) på grundlag af givne indkøbs-, lager- og ruinomkostningsfunktioner samt en stokastisk varierende efterspørgsel med kendt sandsynlighedsfordeling. (2) En metode til bestemmelse af de optimale værdier af parametrene i en given lagerstrategi (hovedsagelig S- eller (s, S)-strategien) på grundlag af statistiske ligevægtsbetragtninger over lagerets sandsynlighedsfordeling, når efterspørgsels sandsynlighedsfordeling er givet. (3) En deterministisk model til beregning af produktionens (og lagerets) tidsmæssige fordeling i planlægningsperioden, når afsætningens forløb er givet, og produktionsomkostnings- samt lageromkostningsfunktionerne er kendt, jfr. A 2. Som optimalitetskriterium benyttes minimalisering af gennemsnitsomkostninger. I denne del af afhandlingen behandles et aktuelt og vanskeligt emne på grænsen mellem driftsøkonomi og sandsynlighedsregning. Forfatteren har åbenbart set det som sin hovedopgave at give en systematisk fremstilling af de vigtigste af de resultater, som er opnået i de sidste ti år hovedsagelig af Arrow, Bellman, Blackwell, Karlin og Scarf, hvilket også er lykkedes for ham. Han har imidlertid ikke klarlagt modellernes praktiske betydning ved empiriske undersøgelser, ligesom han heller ikke har forsøgt at udvikle beregningsmetoder eller udarbejde tabeller, som ville gøre det lettere at anvende de opnåede teoretiske resultater i praksis. Fremstillingen lider i nogen grad under, at forfatteren tager vidtgående hensyn til »matematisk bekvemmelighed« ved formuleringen af modellerne, hvorved forudsætningerne skifter fra afsnit til afsnit, uden at der er gjort rede for virkningen heraf. Det er lykkedes forfatteren på adskillige punkter at yde selvstændige supplerende bidrag til den foreliggende teori, men disse bidrag er dog gennemgående af mindre betydelig karakter.

I anden og tredje del af afhandlingen er der ydet selvstændige bidrag til den økonomiske teori om prisfastsættelsen under monopol og monopolistisk konkurrence samt om accelerationsprincippet. Disse afsnit af afhandlingen er i det væsentlige originale og viser, hvorledes forfatteren er i stand til at udnytte det værktøj, som er udviklet i afhandlingens første del til modifikation af klassiske deterministiske modeller, således at der fremkommer modeller, i hvilke den stokastisk varierende efterspørgsel spiller en fundamental rolle. Ved at tage hensyn til den stokastisk varierende efterspørgsel lykkes det forfatteren at definere begreberne udbuds-

og afsætningsfunktioner, således at de bliver uafhængige af markedformen, hvorved han bliver i stand til at give en dyberegående forklaring og diskussion af prisdannelsen. Forfatterens udledning af lager-faktoren og den forventede efterspørgsel i accelerationsmodellen giver ligeledes en dybere forståelse af baggrunden for denne model.

Ved en sammenfattende bedømmelse ønsker udvalget at anføre, at ansøgerens produktion indeholder flere selvstændige videnskabelige bidrag, og at fremhæve hans klare, pædagogisk vel tilrettelagte og gennemførte fremstillingsform, som fastholdes, selv hvor de behandlede problemer og den hertil hørende litteratur er af vanskelig tilgængelig karakter.

Ansøgeren har ikke henvist til noget empirisk arbejde, hvilket er beklageligt, da interessen for og erfaring i den statistiske teoris anvendelse på et iagttagelsesmateriale må være betydningsfuld for en professor i statistik, der foruden at varetage selvstændig forskning også har som opgave at undervise og vejlede ikke alene i statistikkens teori, men tillige i dens anvendelser.

Med specielt henblik på det ledige professorat må det fremhæves, at ansøgeren foruden at fremtræde som en veluddannet statistiker også er økonom. Ikke alene er han oprindelig uddannet som økonom, men gennem hele sin produktion har han vist forkærlighed for at arbejde med problemstillinger, som har særlig betydning for økonomi og samfundsforskning. Ansøgerens mest originale arbejder ligger på grænseområder mellem økonomi og statistik.

Udvalget er herefter ikke i tvivl om, at Ernst Lykke Jensen er kompetent til at varetage det ledige professorat i teoretisk statistik, hvorfor man enstemmigt indstiller, at han ansættes i det opslåede embede.

Med undervisningsministeriets godkendelse udnævntes lektor, cand. polit. Ernst Lykke Jensen derefter til professor i teoretisk statistik fra 1. juni 1963 at regne.

b. Den 7. maj 1962 godkendte undervisningsministeriet oprettelsen af et professorat i nationaløkonomi med samfundsbeskrivelse og økonomisk historie. Ved ansøgningsfristens udløb den 20. juli 1962 havde der meldt sig een ansøger, lektor, forskningsleder, cand. polit. Poul Erik Milhøj. Til bedømmelse af ansøgerens kvalifikationer nedsatte undervisningsministeriet efter højskolens indstilling den 28. september 1962 et udvalg med følgende sammensætning: Professor ved Handelshøjskolen i København, dr. oecon. P. Nyboe Andersen, forskningssjef, dr. philos. Odd Aukrust, Statistisk Sentralbyrå, Oslo, professor ved Aarhus Universitet, dr. polit. Jørgen H. Gelting, direktør, professor, dr. polit. Erik Hoffmeyer samt rektor for Handelshøjskolen i København, professor, dr. polit. Poul Winding (formand). Den 3. november 1962 afgav udvalget nedenauførte enstemmige indstilling.

Til det under 2. juli 1962 ved Handelshøjskolen i København opslåede professorat i nationaløkonomi med samfundsbeskrivelse og økonomisk historie meldte lektor, forskningsleder, cand. polit. Poul Erik Milhøj sig som ansøger.

Efter indstilling fra højskolen nedsatte undervisningsministeriet til bedømmelse af ansøgeren et udvalg bestående af professor ved Handelshøjskolen i København, dr. oecon. P. Nyboe Andersen, forskningssjef, dr. philos. Odd Aukrust, Statistisk Sentralbyrå, Oslo, professor ved Aarhus Universitet, dr. polit. Jørgen H. Gelting, direktør, professor, dr. polit. Erik Hoffmeyer samt rektor for Handelshøjskolen i København, professor, dr. polit. Poul Winding (formand).

Udvalget har under 3. november 1962 afgivet følgende udtalelse:

*Poul Erik Milhøj* er født d. 8. februar 1921 og bestod i januar 1948 statsvidenskabelig eksamen ved Københavns Universitet. Han ansattes derefter som sekretær, senere fuldmægtig i Det statistiske Departement. Fra 1. oktober 1958 udnævntes han til forskningsleder ved Socialforskningsinstituttet. Han har endvidere i tiden 1. februar 1948–31. august 1949 været ansat som deltidsbeskæftiget medarbejder i det økonomiske sekretariat.

I årene 1948–1955 varetog han undervisningen i nationaløkonomi ved den grafiske Højskole og har siden 1955 været censor i det nævnte fag sammesteds. Endvidere har han i 1948–1951 holdt forelæsninger ved American Graduate School in Denmark over emnerne *General Background of Wages in Denmark*.

Fra 1. september 1949 ansattes han som undervisningsassistent ved Københavns Universitet, i hvilken egenskab han særlig underviste i Europas og U.S.A.s økonomiske historie, ligesom han tilrettelagde en ændring i pensum inden for dette fagområde. I enkelte semestre varetog han tillige undervisningen i nationaløkonomi for 1. dels statsvidenskabelige studerende og undervisningen i konjunkturteori for 2. dels studerende. Den 1. september 1955 blev han udnævnt til lektor i statistik sammesteds og har siden undervist 1. dels studerende i faget Danmarks statistik samt forestået ledelsen af øvelserne i praktisk statistik for 2. dels studerende.

Siden 1955 har han været redaktør af *Nationaløkonomisk Tidsskrift* og sekretær for *Nationaløkonomisk Forening*.

Til bedømmelse har Poul Milhøj indleveret de nedennævnte arbejder, som er udsendt i hans eget navn.

1. *Lønudviklingen i Danmark 1914–50* (222 sider, Kbh. 1954) der er en omarbejdet udgave af en prisbelønnet besvarelse af *Nationaløkonomisk Forenings Fonds* prisopgave for 1951.
2. *Nationaløkonomi med dansk økonomisk statistik* (465 sider, Kbh. 1958).
3. *Danmarks statistik. 1. del. Befolkning og erhverusliv* (562 sider, Kbh. 1961).
4. *Nogle træk af forholdet mellem de industrielle lønninger i Danmark siden 1914*. *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1948 (15 sider).
5. *Nogle eksempler på økonomisk historieskrivning om nyere tid i økonomisk teori og statistik*. *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1952 (26 sider).
6. *Betragtninger over nationalregnskabet og dets anvendelsesmuligheder*. *Handelsvidenskabeligt Tidsskrift* 1953 (15 sider).
7. *Englands økonomi i mellemkrigsårene – lønudviklingen*. *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1954 (8 sider).
8. *Relationships between Income, Security and Retirement. Deduction Rules. Background and Effect on Retirement*. (Duplikeret 28 sider).
9. *Population and Labour Statistics on Age and Employment* (Maskinskrevet 9 sider).

Som forskningsleder i Socialforskningsinstituttet har ansøgeren endvidere forestået tilrettelæggelsen og haft ansvaret for udarbejdelsen af en række forskningsopgaver, ligesom han har deltaget i udformningen af rapporternes endelige tekst. Det drejer sig om følgende arbejder:

10. *Kommunernes sociale struktur* (Kbh. 1960).
11. *45 timers ugens indførelse 1958–60* (Kbh. 1960).
12. *De ældre aldersklasser* (Kbh. 1962).

Som led i sit arbejde i Det statistiske Departement har Poul Milhøj endelig udarbejdet og forfattet tekststafsnittene i større nationalindkomstredegørelser i *Statistiske Meddelelser*, nemlig:

13. *Nationalproduktet og nationalindkomsten 1946-49* (Kbh. 1951).

14. *Nationalindkomsten 1938 og 1947-54* (Kbh. 1955).

ligesom han har forfattet en del artikler i Statistiske efterretninger, navnlig om nationalindkomst m.v.

Poul Milhøjs produktion er omfattende og ligger i sin helhed inden for det fagområde, der dækkes af det oplåede professorat. Ved bedømmelsen må hovedvægten lægges på de 3 førstnævnte bøger, men forfatterens mange mindre arbejder er tilsammen udtryk for en betydelig bredde i hans interessefelt og kundskaber.

I bogen »Nationaløkonomi med dansk økonomisk statistik« har Milhøj søgt at kombinere en elementær fremstilling af den økonomiske teori med en redegørelse for faktiske økonomiske forhold i Danmark. Ikke mindst i betragtning af, at bogen er tænkt som eneste lærebog i økonomi for juridiske studerende, må dette anses for at være et frugtbart pædagogisk oplæg. Det er imidlertid også samtidig en vanskelig opgave, og det er kun i begrænset omfang lykkedes forfatteren at sammensmelte teori og deskription til en helhed. Opgaven giver efter sagens natur ikke lejlighed til at yde mere selvstændige teoretiske bidrag, men bogen vidner om forfatterens fortrolighed med den nationaløkonomiske teori, selvom fremstillingen på sine steder skæmmes af fejlagtige enkeltheder. Bedst er redegørelsen for nationalregnskab og indkomstdannelse lykkedes.

»Danmarks Statistik« tilsigter ikke at give en teoretisk analyse, men alene at være en beskrivelse af danske befolknings- og erhvervsforhold. Det store materiale er samlet med flid og udvalgt efter et fornuftigt skøn, og bogen forekommer i betragtning af emnets karakter velskrevet og let læselig. Materialet er bearbejdet omhyggeligt og ledsages af velvalgte kommentarer, ligesom indledningen giver en velafvejede drøftelse af forholdet mellem teoretisk og empirisk forskning. Bogen må anses for særdeles velegnet som lærebog.

»Lønudviklingen i Danmark 1914-50« repræsenterer Poul Milhøjs største selvstændige forskningsindsats. Der er lagt et betydeligt arbejde i indsamling og sammenstilling af lønoplysninger fra forskellige arbejder- og funktionærgrupper, og bogen er derved blevet et standardværk på sit felt. Forfatteren giver en udmærket fremstilling af udviklingen i lønstrukturen, hvorimod den teoretiske forklaring heraf er lidet tilfredsstillende. Der er gjort et prisværdigt forsøg på at beregne lønsummens andel af nationalindkomsten. Forfatteren forsøger på basis heraf at analysere korttidsvariationerne i lønandelen, omend materialet, som han selv er opmærksom på, næppe kan danne grundlag for pålidelige konklusioner.

Poul Milhøjs øvrige produktion understreger indtrykket af hans flid og alsidighed. Udvalget vil særlig fremhæve den dokumentation, som er givet af hans indgående kendskab til nationalregnskabs teori og praksis. Man har også hæftet sig ved artiklen om økonomisk historisk skrivning om nyere tid, som vidner om en omfattende orientering.

Helhedsindtrykket er, at forfatteren har sin styrke i indsamling, bearbejdelse og kommentering af empirisk materiale. Selvom han ikke har ydet bidrag til udviklingen af nationaløkonomiens teori, har han bevist sin fortrolighed med teoretisk analyse og sin evne til at anvende den på konkret materiale. Han har endvidere betydelige erfaringer med tilrettelæggelse af undervisning og forskning og har på begge områder gjort en værdifuld indsats.

Udvalget indstiller derfor Poul Milhøj til det oplåede professorat.

Med undervisningsministeriets godkendelse udnævntes lektor, forskningsleder, cand. polit. Poul Erik Milhøj derefter til professor i nationaløkonomi med samfundsbeskrivelse og økonomisk historie fra 1. januar 1963 at regne.



c. Den 18. juli 1962 godkendte undervisningsministeriet oprettelsen af et professorat i sammenlignende og international erhvervsret. Ved ansøgningsfristens udløb den 20. oktober 1962 havde der meldt sig een ansøger: fuldmægtig, cand. jur. Ole Lando. Til bedømmelse af ansøgerens kvalifikationer nedsatte undervisningsministeriet efter højskolens indstilling den 3. november 1962 et udvalg med følgende sammensætning: Handelshøjskolens rektor, professor, dr. polit. Poul Winding (formand), professor, dr. jur. O. A. Borum, Københavns Universitet, professor, dr. jur. Bernhard Gomard, Københavns Universitet, rektor, professor, jur. dr. Kurt Grönfors, Handelshøjskolen i Göteborg og professor Jan Kobbarnagel, Handelshøjskolen i København. Den 10. januar 1963 afgav bedømmelsesudvalget nedenanførte enstemmige indstilling:

Til bedømmelse af ansøgningerne til det nyoprettede professorat i sammenlignende og international erhvervsret ved Handelshøjskolen i København er der nedsat et sagkyndigt udvalg bestående af Handelshøjskolens rektor, professor, dr. polit. Poul Winding, professor, dr. jur. O. A. Borum, Københavns Universitet, professor, dr. jur. Bernhard Gomard, Københavns Universitet, rektor, professor, jur. dr. Kurt Grönfors, Handelshøjskolen i Göteborg og professor Jan Kobbarnagel, Handelshøjskolen i København.

Udvalget skal herved afgive følgende indstilling:

Til det ledige professorat har der kun meldt sig en ansøger, nemlig lektor, cand. jur. *Ole Bent Lando*.

Ansøgeren er født den 2. september 1922 og er således 40 år gammel. Han er juridisk kandidat fra Københavns Universitet fra sommeren 1947 med 13.00 i gennemsnitskarakter, og han har været ansat i Justitsministeriet fra 15. juli 1947, i de sidste år som fuldmægtig. Han er 1. oktober 1962 trådt uden for nummer i ministeriet for at tiltræde en stilling som heldags amanuensis ved Handelshøjskolen i København. Under sin ansættelse i Justitsministeriet har han været konstitueret som dommerfuldmægtig i Frederikssund i 1<sup>1</sup>/<sub>2</sub> år, ligesom han i kortere perioder har været konstitueret som protokolsekretær i Højesteret og som underretsdommer i provinsen.

Ansøgeren har været knyttet til handelshøjskolen siden 1951 og har undervist dels i faget interlegal handelsret under specialstudiet udenrigshandel, dels i faget erhvervsret for HA og HD-studerende. Siden 1952 har han desuden – med en kortere afbrydelse – været beskæftiget som halvdags amanuensis ved Handelshøjskolens erhvervsretlige institut. Siden 1. september 1959 har ansøgeren tillige været beskikket som lektor i retsvidenskab ved Københavns Universitet og har her undervist i borgerlig ret og i obligationsrettens almindelige del, ligesom han har givet kursus i køb af løsøre og af fast ejendom og i international privatret.

Ansøgeren har i mere end 12 år interesseret sig for retsvidenskabelig forskning og ganske særlig beskæftiget sig med den internationale privatret. Han har foretaget flere lange studierejser til udlandet, således har han opholdt sig i Paris og Oxford i ca. 3/4 år og i Ann Arbor, Michigan, i en lignende periode, ligesom han har aflagt en række besøg af kortere varighed ved Max Planck Institutet i Hamburg, ved Stockholms Universitet og i Paris. Endelig har han fornylig aflagt studiebesøg i Bruxelles for at sætte sig ind i Fællesmarkedets institutioner. Ansøgeren er gennem sine langvarige studier af fremmed ret fuldt fortrolig med den retsammenlignende metode.

Ansøgeren har skrevet en række værdifulde mindre afhandlinger, bl. a. »Mellemandens kompetence i internationale kontraktforhold«, Handelshøjskolens i Göteborg skriftserie,

1956, nr. 2 (25 s. + English Summary). Hans hovedværk er imidlertid den nylig udkomne bog »KONTRAKTSTATUTTET. Hovedpunkter af den internationale kontraktrets almindelige del«, som af det rets- og statsvidenskabelige fakultet ved Københavns Universitet er antaget til forsvar for den juridiske doktorgrad, og som skal forsvares den 29. januar d. å. Nogle af grundtankerne i dette værk er allerede udviklet i afhandlingen »Scandinavian Conflict of Law Rules Respecting Contracts«, American Journal of Comparative Law 1957, s. 1-26, der er anerkendende omtalt af Batiffol i Revue Critique du Droit International Privé 1958, s. 456-58.

Disputatsen, der er på ca. 450 sider, indeholder en velskrevet og meget grundig fremstilling af den del af den internationale privatret, der omfatter reglerne om kontrakter. Han har i denne afhandling dokumenteret fuld beherskelse af den foreliggende litteratur, ligesom han har foretaget en meget grundig analyse af den foreliggende domspraksis i Frankrig, Tyskland, England og U.S.A. samt de skandinaviske lande. Hans arbejde røber kritisk sans og evne til systematisk behandling af et stort emne. Han har på flere punkter givet værdifulde, selvstændige bidrag til løsning af vanskelige spørgsmål inden for emnet. Udvalget må ganske naturligt tillægge dette værks høje kvalitet en afgørende vægt.

Gennem sit arbejde som amanuensis ved Handelshøjskolen har ansøgeren i øvrigt dokumenteret en alsidig juridisk indsigt og et godt giudicium.

I sin lærergering på Handelshøjskolen og på Københavns Universitet har ansøgeren vist sig som en udmærket pædagog, der forstår at levendegøre stoffet for de studerende, og som også har interesseret sig for at tilføre undervisningen nye impulser. Han har således på egen hånd tilrettelagt undervisningen i interlegal handelsret på Handelshøjskolen og har taget initiativet til at supplere faget med en gennemgang af de vigtigste fremmede landes regler om køb. Til dette formål har han udgivet et kompendium »Købet komparativt« (20 sider).

Udvalget finder, at ansøgeren efter det om hans teoretiske og praktiske uddannelse anførte ikke blot fuldt ud udfylder de videnskabelige krav, der må stilles, men at han tillige på grund af sine pædagogiske kvalifikationer er særdeles velegnet til at bestride et professorat ved Handelshøjskolen. Han er tillige efter udvalgets opfattelse en energisk forsker, med levende interesse for aktuelle erhvervsretlige problemer. I henhold til det anførte skal udvalget derfor enstemmigt indstille Ole Bent Lando til den ledige stilling.

Med undervisningsministeriets godkendelse udnævntes fuldmægtig, cand. jur. Ole Bent Lando, der erhvervede den juridiske doktorgrad den 29. januar 1963, derefter til professor i sammenlignende og international erhvervsret fra 1. februar 1963 at regne.

d. Den 25. april 1963 godkendte undervisningsministeriet efter indstilling af højskolen, at lektor, cand. oecon. Carl E. Sørensen konstitueredes i det af professor Thorkil Kristensen hidtil beklædte professorat i erhvervsøkonomi med finansiering som særligt område fra 1. september 1963. Dette professorat har været ubesat i tiden siden 1. september 1960, fra hvilket tidspunkt Thorkil Kristensen fik bevilget orlov, der fortsat er løbende, med henblik på overtagelse af hvervet som generalsekretær for O.E.C.D.

## 5. ADMINISTRATION

Rektor: Professor, dr. polit. Poul Winding, ansat for perioden 1/5-1957-31/7-1963.

Inspektør: Holger Almdal, ansat 1. august 1936.

Fuldmægtig: Finn Jespersen, H.A., ansat 1. marts 1956.

## Overassistenter:

Lilli Thorngard, ansat 1.8.1947,

Jørgen Andersen, ansat 1.5.1963.

## Assistenter:

Emmy Langkilde, ansat 1.12.1953,

Helle Madsen, ansat 1.9.1956,

Solveig Buhl, ansat 1.7.1961,

Ella Schönbeck, ansat 1.8.1961,

Elisabeth Bøstrup, ansat 1.4.1962,

Tove Larsen, ansat 16.8.1962.

## Skolebetjente:

Oluf Hedager, ansat 1.8.1939,

Preben Gamholdt, ansat 1.3.1961.

## 6. UNDERVISNINGSRÅDET

Undervisningsrådet består af samtlige professorer ved højskolen samt de docenter og lektorer, som har en lederfunktion. Medlemmerne var pr. 1. august 1963:

Lektor Torben Agersnap.

Professor Ejler Alkjær.

Professor, dr. oec. P. Nyboe Andersen.

Professor, dr. polit. Bjarke Fog.

Lektor Knud Hansen.

Professor Palle Hansen.

Professor, dr. polit. Ernst Lykke Jensen.

Professor, dr. Max Kjær-Hansen.

Professor Jan Kobbernagel (formand).

Professor Thorkil Kristensen.

Professor, dr. jur. Ole Lando.

Docent, dr. Z. D. Lando.

Professor Poul Milhøj.

Professor, ekon. dr. Arne Rasmussen.

Lektor, dr. phil. Jens Rasmussen.

Professor, dr. phil. Hakon Stangerup.

Konst. professor Carl E. Sørensen.

Professor, dr. polit. Poul Winding.

Som undervisningsrådets sekretær fungerer inspektør Holger Almdal.

Undervisningsrådet behandler alle spørgsmål vedrørende undervisningens indhold og gennemførelse, adgang til studierne, ansættelse af faste lærere og videnskabelige medarbejdere, principielle dispensations-spørgsmål m. v.

Undervisningsrådet har i året 1962/63 holdt 12 møder. Blandt de vigtigste af de spørgsmål, der har været behandlet, kan nævnes en ny udformning af det almene erhvervsøkonomiske studium og uddannelsen til handelsvidenskabelig kandidat. Forhandlingerne resulterede i, at der i juni 1963 blev indgivet forslag til undervisningsministeriet om stadfæstelse af nyordningen. Undervisningsrådet har endvidere ført forhandlinger om en ændring af udformningen af sprogstudierne samt om en ændring af licentiatstudiets udformning.

#### 7. ANDRE UDVALG

a. *Stipendieudvalget* har til opgave at træffe afgørelse om fordelingen af de legat- og lånemidler, som af Ungdommens Uddannelsesfond stilles til rådighed for de dagstuderende på højskolen. Dets medlemmer er rektor (formand), professorerne Ejler Alkjær og Poul Høybye, inspektør H. Almdal samt en repræsentant for de studerende. Rektor og det af studenterrådet udpegede medlem er repræsentanter henholdsvis for lærerkollegiet og de studerende såvel i Ungdommens Uddannelsesfonds repræsentantskab som i Dansk Studiefonds bestyrelse. Indstillinger vedrørende tildelelse af andre legater og af fripladser foretages af rektor.

b. *Bestyrelsen for Handelshøjskolens studiefond* består af skibsreder Axel Kampen som repræsentant for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse samt professorerne Poul Winding og Jan Kobbarnagel som undervisningsrådets repræsentanter. Fonden råder over 25.500 kr., der er stillet til rådighed af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, og som kan anvendes til ydelse af rentefri lån til studerende, der ikke ad anden vej har kunnet få fornøden økonomisk støtte til studierne gennemførelse. Særlig 1. års studerende kommer i betragtning.

c. *Institut- og publikationsudvalget* er et stående fællesudvalg af bestyrelsen for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse og undervis-



ningsrådet. Dets medlemmer er foreningens formand og endnu et medlem udpeget af bestyrelsen, rektor, samtlige medlemmer af undervisningsrådet og højskolens overbibliotekar. I beretningsperioden har direktør F. Løppenthien været udvalgets formand og direktør Einar Høywald har været det andet af foreningen udpegede medlem. Udvalget gennemgår institutternes og bibliotekets regnskaber og budgetter, herunder arbejdsplanernes økonomiske side, og afgiver indstilling herom til foreningens bestyrelse.

d. Ad hoc-udvalg nedsat af undervisningsrådet.

- 1°. *Udvalget vedrørende diplomstudiernes 2. del og forholdet mellem 1. og 2. del* bestående af professorerne Palle Hansen, Arne Rasmussen og Poul Winding, docent Z. D. Lando samt lektorerne Torben Agersnap, Knud Hansen og Carl E. Sørensen, nedsat i foråret 1962.
- 2°. *Udvalget vedrørende en ny udformning af sprogstudierne* bestående af: Professorerne Alkjær og Kobbarnagel, docent Z. D. Lando og lektorerne Torben Agersnap og Jens Rasmussen, nedsat i efteråret 1962.

### III. UNDERVISNINGEN

#### A. DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

I henhold til handelsministeriets bekendtgørelse af 20. februar 1954 om den erhvervsøkonomiske eksamen kan det almene erhvervsøkonomiske studium tilrettelægges enten som et 3-årigt dagstudium eller som et 5-årigt aftenstudium. Forskellen mellem de to studieformer ligger bl. a. i, at den, der optages på aftenstudiet, forudsættes gennem arbejde i erhvervslivet og ved aflæggelse af særlige adgangsprøver at have erhvervet de nødvendige kundskaber i sprog og forretningspraksis, hvorfor der ikke undervises i disse discipliner på aftenstudiet. Fra september 1960 blev det 5-årige aftenstudium nedlagt som selvstændigt studium. Samtidig indførtes en 3-årig læseplan til H. A. for studerende, der i forvejen har erhvervet en diplomprøve.

For det almene erhvervsøkonomiske studium er udarbejdet en studievejledning, der senest er revideret i 1958. I overensstemmelse med denne plan har undervisningen i 1962/63 omfattet følgende forelæsninger, eksaminatorier m. v.

#### I. DAGSTUDIET

##### 1.-års studerende

		Ugentlige timer	
		Efterår	Forår
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Erhvervsbeskrivelse . . . . .	Alkjær	3	1
Varehandelens organisation og teknik . . . . .	Kongstad	2	1
Omkostningslære og prispolitik . . . . .	Fog	0	2
Årsregnskabet . . . . .	Sveistrup	0	2
Indledende seminar (8 hold) . . . . .	Alkjær, Boesen, Ham- merich, Ulf Kjær- Hansen, Kongstad, Krogsgaard, Orla Ni- elsen, Slipsager, Trol- le-Schultz og Vester- gaard	0	2
<i>Nationaløkonomi</i> . . . . .	Brandt Jensen	2	3
<i>Statistik</i> . . . . .	F. Madsen	0	2
<i>Erhvervsret</i> . . . . .	Kobbernagel	1	
— . . . . .	Kobbernagel, Fich og Lando		2
<i>Sprog</i> (Engelsk er obligatorisk, medens der er valg- frihed mellem tysk, fransk og spansk).			
Engelsk (nysproglige studenter) . . . . .	Bay og Sandberg	2	2

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
Engelsk (matematiske studenter) . . . . .	Bailey og Sandberg	4	3
– (realister og norske studerende) . . . . .	Alsø og Løwert	3	3
Tysk (nysproglige studenter) . . . . .	Gunderskov Nielsen	2	2
– (matematiske studenter) . . . . .	Kristiansen og Gunderskov Nielsen	4	3
– (realister og norske studerende) . . . . .	Bjørn Hansen	3	3
Fransk . . . . .	Jens Rasmussen og Juul Lund	3	3
Spansk . . . . .	Søeborg	5	5
<i>Forretningspraksis</i>			
Bogføring (3 hold) . . . . .	Erik Otto	4	4
Handelsregning (3 hold) . . . . .	Erik Otto	2	0
Maskinskrivning (5 hold) . . . . .	Erik Otto og Marie- Louise Westergaard	2	0
<i>Kulturhistorie</i> . . . . .	Stangerup	2	2
<i>Matematik</i> (nysproglige studenter) . . . . .	E. Trolle-Schultz	4	0
– (realister) . . . . .	Orla Nielsen	4	0
<b>2.-års studerende</b>			
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Organisation . . . . .	Agersnap	2	2
Afsætningsøkonomi . . . . .	Max Kjær-Hansen og Arne Rasmussen	2	2
Omkostningslære og prispolitik . . . . .	Bjarke Fog	2	0
Årsregnskabet . . . . .	Sveistrup	1	0
Internt regnskabsvæsen og regnskabsanalyse . . . . .	Palle Hansen	2	2
Erhverv og samfund . . . . .	Kjølby	2	0
Erhvervsgeografi . . . . .	Aagesen	2	1
Seminar i varehandel (6 hold) . . . . .	Lando, Stetting, Kongstad, Westergaard, Slipsager og Krogsgaard	2	0
Seminar i omkostningslære og prispolitik (4 hold) . . . . . eller	Bjarke Fog og Erik Johnsen	0	2
Seminar i afsætningsøkonomi og organisation (2 hold) . . . . .	Max Kjær-Hansen, Arne Rasmussen og Agersnap	0	2
<i>Nationaløkonomi</i> . . . . .	Milhøj, Banke og Brandt Jensen	3	3
<i>Erhvervsret</i> . . . . .	Kobbernagel og Fich	2	1
<i>Statistik</i> . . . . .	Bjerke	1	0
<i>Sprog</i> (engelsk er obligatorisk, medens der er valg- frihed mellem tysk, fransk og spansk)			
Engelsk (nysproglige studenter) . . . . .	Bay og Maaløe	2	2
– (matematiske studenter) . . . . .	Bailey og Sandberg	2	3
– (realister og norske studerende) . . . . .	Alsø og Løwert	3	3
Tysk (nysproglige studenter) . . . . .	Gunderskov Nielsen	2	2
– (matematiske studenter) . . . . .	Gunderskov Nielsen	2	3
– (realister og norske studerende) . . . . .	Thornfield	3	3
Fransk . . . . .	Jens Rasmussen	3	3
Spansk . . . . .	Ellen Sundbo og Erna Sølling	5	5

		Ugentlige timer	
		Efterår	Forår
<b>3.-års studerende</b>			
Finansiering .....	Boesen	2	2
Beliggenhedslære .....	Alkjær	0	2
Seminar i regnskabsvæsen (3 hold) .....	Palle Hansen, Worre, Sveistrup og Ravn	2	0
Seminar i omkostningslære og prispolitik (2 hold) .....	Bjarke Fog og Erik Johnsen	2	0
eller			
Seminar i afsætningsøkonomi og organisation (4 hold) ...	Max Kjær-Hansen, Arne Rasmussen og Agersnap	2	0
Kollokvier og fællesseminar .....	lærerne i erhvervs- økonomi	0	2
Nationaløkonomi, forelæsninger .....	Duelund Nielsen, Banke og Hamme- rum	3	1
Nationaløkonomi, øvelser .....	Winding og Brandt Jensen	1	1
Erhvervsret .....	Kobbernagel og Fich	1	1
<b>2. AFTENSTUDIET</b>			
<b>1.-års studerende (ny ordning)</b>			
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Erhvervsbeskrivelse .....	Jørgen Gram	2	0
Erhverv og samfund .....	Henning Kjølbj	1	0
Omkostningslære og prispolitik .....	Erik Johnsen	2	2
Organisation .....	Agersnap	0	2
Varehandel .....	Erik Lyng	0	2
Nationaløkonomi .....	Banke og Milhøj	1	1
Kulturhistorie .....	Stangerup	2	1
<b>2.-års studerende (ny ordning)</b>			
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Organisation .....	Agersnap	1	0
Årsregnskabet .....	Sveistrup	2	0
Varehandel .....	Erik Lyng	2	0
Afsætningsøkonomi .....	Orla Nielsen	2	0
Erhvervsgeografi .....	Aagesen	0	2
Internt regnskabsvæsen .....	Worre	0	2
Seminar i afsætningsøkonomi og organisation .....	Orla Nielsen og Agersnap	0	2
Nationaløkonomi .....	Brandt Jensen	2	2
<b>3.-års studerende (ny ordning)</b>			
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Seminar i regnskabsvæsen .....	Dennis Clausen, Ravn, Worre og Sveistrup	2	0
Finansiering .....	Boesen	2	0
Beliggenhedslære .....	Boesen	0	2
Kollokvier og fællesseminar .....	lærerne i erhvervs- økonomi	ca. 10 dobbelttimer	

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
Nationaløkonomi .....	Banke og Brandt Jensen	3	2
4.-års studerende (gammel ordning)			
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Seminar i omkostningslære og prispolitik .....	Bjarke Fog	2	0
Afsætningsøkonomi .....	Orla Nielsen	2	1
Regnskabsanalyse og revision .....	Zakken Worre	1	0
Organisation .....	Agersnap	0	2
Seminar i regnskabsvæsen .....	Worre og Sveistrup	0	2
<i>Nationaløkonomi</i> .....	Brandt Jensen	2	2
5.-års studerende (gammel ordning)			
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Finansiering .....	Boesen	2	0
Beliggenhedslære .....	Boesen	0	1
Organisation .....	Agersnap	1	0
Seminar i afsætningsøkonomi og organisation .....	Agersnap og Orla Nielsen	2	0
Kollokvier og fællesseminar .....	lærerne i erhvervs- økonomi	ca. 10	dobbeltimer
<i>Nationaløkonomi</i> .....	Brandt Jensen	2	2

## B. DE ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER (DIPLOMSTUDIERNE)

Reglerne om de erhvervsøkonomiske specialstudier indeholdes i handelsministeriets bekendtgørelser af 17. marts 1960 og 19. juli 1961 om diplomprøver ved handelshøjskolerne. I henhold hertil kan der ved Handelshøjskolen i København aflægges diplomprøver i 1) bankvæsen, 2) forsikring, 3) organisation, 4) regnskabsvæsen, 5) salgsorganisation og reklame, og 6) udenrigshandel.

Specialstudierne tilrettelægges normalt som 4-årige aftenstudier, omfattende en for alle studier fælles 1. del, til hvilken forberedelsen strækker sig over 2 år, og en ligeledes 2-årig 2. del, ved hvilken specialiseringen foregår. For studerende med særlige forudsætninger kan 1. del gennemføres efter 1 års forberedelse. Undervisningen kan delvis henlægges til morgentimerne.

Undervisningen i 1962/63 har omfattet følgende forelæsninger, eksaminatorier og seminarer.

## 1. DEL

*Studieleder: Professor Bjarke Fog.*

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår Forår</i>	
1.-års studerende (fordelt på 10 parallelle A-hold).			
<i>Erhvervsøkonomi</i> .....	Oscar Houmann	2	2
	Ove Høeg		
	Jens Kampmann		
	Henning Kjølby		
	Lars Skov Madsen		
	Hugo Rønsdal		
	Frode Slipsager		
	Erik Trolle-Schultz		
<i>Nationalekonomi</i> .....	Ole Mølgaard Andersen	2	2
	Thomas Henriksen		
	Arne Mikkelsen		
	H. Duelund Nielsen		
	Paul Paulsen		
	H. Paaschburg		
	Niels Ussing		
<i>Erhvervsret</i> .....	Ernst Dyrbye	1	1
	Torben Ertbøll		
	Knud Fich		
	Aksel Koefoed		
	Niels Th. Kjølbye		
	Feodor Nielsen		
	Børge Rasmussen		
	Jens Søndergaard		
2.-års studerende (fordelt på 6 parallelle B-hold).			
<i>Erhvervsøkonomi</i> .....	Per Boesen	2	2
	Oscar Houmann		
	Ove Høeg		
	Erik Trolle-Schultz		
<i>Nationalekonomi</i> .....	Jørgen Gram	1	2
	H. Duelund Nielsen		
	Paul Paulsen		
	H. Paaschburg		
	Niels Ussing		
<i>Erhvervsret</i> .....	Ernst Dyrbye	2	2
	Knud Fich		
	Niels Th. Kjølbye		
	Feodor Nielsen		
	Erik Siesby		
	Carl Tjur		
<i>Statistik</i> .....	J. Büllmann	1	1
	Kjeld Bjerke		
	Finn Madsen		
	Lars Skov Madsen		
	Frode Rasmussen		

Særhold for studerende, der er fritaget for nationaløkonomi og erhvervsret (3 parallelle C-hold)

<i>Erhvervsøkonomi</i> .....	Thomas Henriksen Jens Kampmann Ole T. Krogsgaard	4	4
<i>Matematik</i> .....	Georg J. Kjær Lars Skov Madsen	4	0
<i>Statistik</i> .....	Georg J. Kjær Lars Skov Madsen	0	4

Særhold for studerende, der har gennemgået forberedelsen til 1. del tidligere eller forud har bestået en afsluttende eksamen fra en højere læreranstalt (3 parallelle hold).

<i>Erhvervsøkonomi</i> .....	Per Boesen Bjarke Fog Frode Slipsager	2	2
<i>Nationaløkonomi</i> .....	Jørgen Gram Arne Mikkelsen Erik Bent Kristiansen	2	1
<i>Erhvervsret</i> .....	Ernst Dyrbye Torben Ertbøll Ole Lando	2	2
<i>Statistik</i> .....	Bent Jørgensen Svend Erik Aaen	1	1

## 2. DEL

### a. Bankvæsen.

*Studieleder: konst. professor Carl E. Sørensen.*

#### 3-års studerende

<i>Bankhistorie og Bankpolitik</i> .....	Carl E. Sørensen	2	2
<i>Bankpraksis</i> .....	John Andersen og H. Paaschburg	2	2
<i>Bankret</i> .....	Peder Schlegel	0	1
<i>Regnskabsanalyse</i> .....	A. Høiriis Sørensen	2	2

#### 4-års studerende

<i>Bankpraksis (organisation)</i> .....	Eyvind Olsen	1	0
<i>Bankret</i> .....	Peder Schlegel	2	1
<i>Børsvæsen</i> .....	Bent Tegldal	1	0
<i>Finanskalkulation</i> .....	Bent Gram	0	2
<i>Kapitalmarkedet</i> .....	Carl E. Sørensen	0	2
<i>Seminarer</i> .....	samtlige lærere		ca. 20 seminar- møder

Sammen med afgangsholdet foretog professor Carl E. Sørensen, amanuensis Bent Gram og fuldmægtig Bent Tegldal i marts måned en rejse til London, især med det formål nærmere at studere det engelske pengemarkeds funktioner, som disse udøves af banker, bankers, diskontohuse, fondsbørs m. fl.

b. *Forsikring.*

*Studieleder: lektor Knud Hansen.*

*Ugentlige timer  
Efterår Forår*

## 3.-års studerende

<i>Akkvisition</i> .....	Knud Hansen	0	1
<i>Intern organisation</i> .....	Preben Christensen	2	0
<i>Regnskabsvæsen</i> .....	A. Høiriis Sørensen	0	2
<i>Seminarer</i> .....	samtlige lærere	ca. 10	semi- narmøder
<i>Tarifering</i> .....	Karsten Lemche	2	0
<i>Skadesforsikring</i> .....	Thranow	2	1
<i>Genforsikring</i> .....	Knud Hansen	1	1

## 4.-års studerende

<i>Livsforsikring</i> .....	Aage Laursen	0	2
<i>Søforsikring</i> .....	Erik Kofoed	0	1
<i>Seminarer</i> .....	samtlige lærere	ca. 10	semi- narmøder

Hver af de studerende, der indstiller sig til den endelige eksamen, har afleveret en større opgave over et selvvalgt, men godkendt emne.

De studerende på afgangsholdet foretog i efteråret en studierejse til München, Köln og Düsseldorf med direktør, cand. jur. H. Thranow og lektor Knud Hansen som ledere.

c. *Organisation.*

*Studieleder: lektor Torben Agersnap.*

(2 sideløbende hold i samtlige forelæsninger).

## 3.-års studerende

<i>Arbejdsgruppens organisation</i> .....	Verner Goldschmidt	2	0
<i>Arbejds- og funktionærret</i> .....	Jørgen Såbye og Ole B. Thomsen	2	0
<i>Informationsanalyser</i> .....	Frode Rasmussen	2	0
<i>Organisationsteori</i> .....	Torben Agersnap og Carl Jørgensen	0	2
<i>Personaleadministration</i> .....	F. Klöcker-Larsen	2	0
<i>Selskabsret</i> .....	Ernst Dyrbye	0	2
<i>Teoretisk seminar (4 hold)</i> .....	Torben Agersnap Flemming Agersnap Jørgen Andersen Agnete Weis Bentzon Ernst Dyrbye Niels Jørgen Ebbensgaard Verner Goldschmidt Ove Per Henningsen Jørgen Hoffmeyer Erik Johnsen Lars Skov Madsen Johannes Noordhoek Eggert Petersen Frode Rasmussen Ole B. Thomsen og Svend Såbye	0	4
<i>Virksomhedens information</i> .....	Frode Rasmussen	0	2



		Ugentlige timer	
		Efterår	Forår
4.-års studerende			
<i>Administrativ databehandling</i> .....	Aage Melbye	0	2
<i>Personaleadministration</i> .....	F. Klöcker-Larsen	2	0
<i>Virksomhedens organisation</i>	Flemming Agersnap	2	0
<i>Seminar II</i> (4 hold) .....	seminarledere se		
	under 3.-års studerende	2	0
<i>Seminar i speciale</i> (3 hold) .....	seminarledere se		
	under 3.-års studerende	0	2

I 8. semester afleverer de studerende en *specialopgave*, en større afhandling over et selvvalgt, af lærere og censorer godkendt emne. Specialet bedømmes af to lærere og to censorer og forsvares ved et seminarhold under ledelse af en lærer. Der udnævnes en opponent til hvert speciale blandt de studerende, som selv afleverer speciale. I mødet deltager de øvrige studerende på det pågældende seminarhold, seminarlederen, samt i regelen den ene eller begge censorer.

I løbet af 6. og 7. semester stilles i alt 7 skriftlige opgaver i *informationsanalyse* fordelt på 5 hjemmeopgaver og 2 4-timers klasseopgaver under eksamensvilkår. De studerende skal besvare et sæt på mindst 6 opgaver, heriblandt 1 klasseopgave. Der gives karakter for hver besvarelse. På grundlag af de fire højeste karakterer, hvoraf mindst én karakter for en klasseopgave, beregnes en gennemsnitskarakter, som tæller dobbelt i eksamensresultatet.

#### Studiebesøg i organisationer.

Under ledelse af landsretssagfører *Jørgen Hoffmeyer* har et hold studerende aflagt studiebesøg i Grosserer-Societetet, Industrirådet, Landbrugsrådet og Direktoratet for Monopoltilsynet. Besøgene har tjent til at give de studerende et indblik i store erhvervsorganisationers og statsinstitutioners funktion i praksis som baggrund for forelæsningsrækken: virksomheden, organisationerne og det offentlige.

#### Undervisningsmaterialer.

I 1963 er der taget et nyt kompendium i brug: *Flemming Klöcker-Larsen: Personaleadministration I*.

En lærebog i arbejds sociologi og flere kompendier til brug ved organisationsstudiet er under udarbejdelse.

#### Medarbejderhåndbog og studievejledning.

Der blev i 1961 udsendt en medarbejderhåndbog for specialstudiet i organisation. I beretningsperioden er håndbogen blevet revideret og ajourført. De studerende har i samme periode modtaget skriftlig vejledning vedrørende studiets organisation og eksamensregler. Materialet vil blive samlet til en særlig studievejledning.

#### d. Regnskabsvæsen.

*Studieleder: professor Palle Hansen.*

		Ugentlige timer	
		Efterår	Forår
3.-års studerende			
<i>Intern organisation</i> .....	Torben Bonnesen	2	0
<i>Internt regnskabsvæsen</i> .....	Zakken Worre og Willy Madsen	2	1
<i>Bogføringens organisation</i> .....	Willy Olsen og Joackim Jensen	0	2
<i>Selskabsret</i> .....	Kobbernagel	0	1

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår Forår</i>	
<i>Årsregnskabet</i> .....	Poul Sveistrup	2	0
<i>Teoretisk seminar</i> (14 sideløbende hold) .....	Dennis Clausen		
	Mogens B. Høst	17-18	
	Viggo Jacobsen	seminar-	
	Poul Ravn	møder	
	Poul Sveistrup	pr. hold	
	Zakken Worre		
<b>4.-års studerende</b>			
<i>Regnskabsanalyse</i> .....	Zakken Worre	1	0
<i>Skatteret</i> .....	Poul Olsen	2	2
<i>Skifteret m. v.</i> .....	Carl Tjur	0	2
<i>Specielle virksomheders regnskabsvæsen m. m.</i> .....	A. Høiriis Sørensen	2	0
<i>Praktisk seminar</i> (6 sideløbende hold) .....	Palle Hansen		
	Torben Bonnesen		
	Dennis Clausen	13-14	
	A. Høiriis Sørensen	seminar-	
	Viggo Jacobsen	møder	
	Joachim Jensen	pr. hold	
	Poul Sveistrup		
	Zakken Worre		
<i>Tilvejebringelse af studiemateriale.</i>			
Som grundlag for undervisningen er i beretningsperioden udarbejdet 6 cases:			
1. Likvidationsanalyse og likvidationsplanlægning i fabriken SODOMA.			
2. Produktionsplanlægning i en maskinfabrik, A/S BORMA.			
3. Databehandlingsproblemer i farve- og lakfabriken A/S PALETTINA.			
4. Kalkulationsproblemer og købe-eller-producere-selv problemer i A/S FEMINA.			
5. Budgetkontrolproblemer i A/S PRÆCISION.			
6. Investeringsproblemer i en international koncern.			
<b>e. Salgsorganisation og reklame.</b>			
<i>Studieleder: professor Max Kjær-Hansen.</i>			
<b>3.-års studerende</b>			
<i>Afsætningsøkonomi</i> .....	Orla Nielsen	2	0
<i>Indledende seminar</i> (4 sideløbende hold) .....	Max Kjær-Hansen	ca. 14	
	m. fl.	seminar-	
		møder	
		pr. hold	
<i>Konsumentøkonomi</i> .....	Karen Gredal	0	1
<b>4.-års studerende</b>			
<i>Praktisk seminar</i> (5 sideløbende hold) .....	Max Kjær-Hansen	ca. 15	
	m. fl.	seminar-	
		møder	
		pr. hold	
<i>Teoretisk seminar</i> (5 sideløbende hold) .....	Max Kjær-Hansen	ca. 15	
	m. fl.	seminar-	
		møder	
		pr. hold	

De behandlede emner er konkrete afsætningsøkonomiske problemer af samme art som dem, der stilles ved 4 ugers-opgaven til eksamen.

Fællesundervisning for 3.- og 4.-års studerende.		<i>Ugentlige timer</i>	<i>Efterår Forår</i>
<i>Afsætnings-cases</i> .....	Max Kjær-Hansen m. fl.	8	moder
<i>Efterspørgsels- og konkurrence teori</i> .....	Arne Rasmussen	2	0
<i>Konkurrenceret</i> .....	Jan Kobbervagel	0	2
<i>Massekommunikationens tilrettelæggelse og gennemførelse</i> ..	Peter Olufsen	0	2
<i>Massekommunikationsmidler og mediastruktur</i> .....	Ulf Kjær-Hansen	2	0

I 8. semester afleverer de studerende en 4-ugers opgave; den opnåede karakter indgår i eksamensresultatet.

I alt er der til brug ved diplomstudiet udarbejdet problemstillinger for 220 selvstændige studie-kredsbesvarelser, hvortil kommer tekster til 62 4-ugers eksamensopgaver.

Der er i perioden gennemført 4 afsætningscases samt et afsætningsøkonomisk beslutnings-spil, som er samlet og offentliggjort i studiets 9. case-samling. Casene er udarbejdet af insti-tuttets medarbejdere og er følgende:

- Diskussion om afsætningsituation og -problemer i det danske skovbrug (professor Max Kjær-Hansen).
- Budgetkontrolsystemets indførelse i virksomheder med forskellig afsætningsituation (professor Arne Rasmussen).
- Problemer i forbindelse med reklamen for Soveby Shopping Center (professor Arne Rasmussen og lektor Peter Olufsen).
- En køledisk-fabriks problemer med hensyn til inddeling af det danske marked i distrikter (professor Ejler Alkjær).
- Gennemførelse af dybfrostspillet (amanuensis Erik Trolle-Schultz og stipendiat Lasse Nilsson).

## f. Udenrigshandel.

*Studieleder: Docent Z. D. Lando.*

### 3.-års studerende

<i>Virksomhedens markeder</i> .....	Per Kongstad	2	0
<i>Danmarks udenrigshandel</i> .....			
<i>Markedsorientering</i> .....			
<i>Erhvervsgeografi I</i> .....	Aage Aagesen	0	2
<i>International handelsret</i> .....	Ole Lando og N. Th. Kjølbye	2	2
<i>Konkurrencemidler m. v. i udenrigshandelen</i> .....	Harald Vestergaard	0	1
<i>Markedsanalyse</i> .....	Hugo Rønsdal	0	1
<i>Råvarernes markedsøkonomi</i> .....	Lauge Stetting	1	0
<i>Udenrigsøkonomi</i> .....	Duelund Nielsen	1	0
<i>Seminar I (4 hold)</i> .....	Z. D. Lando Niels Th. Kjølbye Per Kongstad Ole T. Krogsgaard Ole Lando		ca. 15
	H. Duelund Nielsen og Lauge Stetting		seminar- møder

4-års studerende		Ugentlige timer	
		Efterår	Forår
<i>Erhvervsgeografi II</i> .....	Aage Aagesen	2	0
<i>Kollokvier over udvalgte emner indenfor udenrigshandelen</i> ..	Z. D. Lando	0	1
<i>Udenrigshandelens finansiering, eksportfremmende foranstaltninger</i> .....	Harald Vestergaard	1	0
<i>Aktuelle udenrigshandelsproblemer</i> .....	Z. D. Lando	1	0
<i>Læsekredsøvelser II og cases</i> .....	samtlige lærere		
<i>Udenrigshandelens praktiske afvikling</i> .....	indbudte gæsteforelæsere		

Der er i beretningsåret arrangeret følgende virksomhedsbesøg for HD-studerende i udenrigshandel:

A/S Laur. Knudsen, København, Udenrigsministeriets Erhvervs kontor, København og A/B Klippans Finpappersbruk, Klippan, Sverige.

### C. DET HANDELSVIDENSKABELIGE LICENTIAT-STUDIUM

Af hensyn til den nye type lic.-studerende (forskningsstipendiaterne), der kan anvende det meste af deres tid til studierne, blev der september 1962 gennemført en ændring af studieplanen, således at studiet normalt kan tilendebringes på 2 år. Undervisningen er herefter tilrettelagt således:

Antal timer pr. uge	1. sem.	2. sem.	3. sem.	4. sem.
Matematik.....	4	—	—	—
Statistik.....	2	4	—	—
Erhvervsøkonomi med operationsanalyse.....	—	2	4	—
Nationaløkonomi.....	—	—	2	4

Hver studerende skal have en ældre lærer som vejleder. Artikler og forarbejder til afhandlinger skal forelægges i regelmæssige seminarer, hvori cand. polit.'er med kandidatstipendier også skal deltage. Studiets 4. semester skal bruges til afslutningen af lic.-afhandlingen.

De studerende skal deltage regelmæssigt i seminararbejdet, og hver af deltagerne skal i løbet af et semester fremlægge mindst 1 arbejde til drøftelse. De fremlagte arbejder kan i 1. semester bestå i referater af artikler eller andre afhandlinger inden for det område, med hvilket den pågældende studerende arbejder, men forudsættes i de følgende semestre normalt at være selvstændige bidrag, herunder forarbejder til den afsluttende afhandling.

Regelmæssig deltagelse i seminararbejdet er et vilkår for adgangen til at indlevere den afsluttende afhandling.

Efter højskolens bestemmelse kan andre end licentiatstuderende få adgang til at deltage i seminarets arbejde, herunder til at fremlægge bidrag til drøftelse.

Ved studiets påbegyndelse fastlægges for hver enkelt studerende efter aftale med højskolen et område inden for driftsøkonomien, med hvilket den pågældende særligt skal arbejde. Emnet for den afsluttende afhandling vælges i tilknytning til det særligt studerede område og skal endeligt godkendes af højskolen senest 3 måneder forud for indleveringen.

I efterårssemestret 1962 og forårssemestret 1963 gennemgik lic. techn. Leif Brøndum matematik og teoretisk statistik i 6 ugentlige timer fra omkring midten af november 1962. Der blev afholdt et ugentligt seminar møde.

En gennemgang af erhvervsøkonomiens hovedproblemer ved professorerne Bjarke Fog og Arne Rasmussen blev påbegyndt i forårssemestret 1963.

#### D. FORBEREDELSEN TIL REVISORPRØVEN

I henhold til i handelsministeriets bekendtgørelse af 19. juli 1962 angående prøven for statsautoriserede revisorer kan diplomprøven i regnskabsvæsen træde i stedet for revisorprøvens teoretiske del med undtagelse af faget revisionsteknik, i hvilket der aflægges prøve for revisorkommissionen.

Højskolen driver ved siden af undervisningen til diplomprøven i regnskabsvæsen (jvf. foran s. 40) tillige en undervisning i revisionsteknik med henblik på forberedelse til den nævnte prøve for kommissionen.

Ledelsen af undervisningen varetages af professor Palle Hansen.

		<i>Timetal</i>
		<i>Efterår Forår</i>
Revisionsteknik I		
<i>Forelæsninger</i> .....	Erik Christiansen	2 enkelt-timer
	Willy Madsen	54 enkelt-timer
Revisionsteknik II		
<i>Seminarer</i> .....	Tage Andersen	36
	Helge Bom	
	Otto Guldberg	
	E. Lundgren	
	Willy Madsen	
	William Mortensen	
	H. E. Olesen	

		<i>Timetotal</i> <i>Efterår Forår</i>
<i>Forelæsninger</i> .....	Tage Andersen Helge Bom Erik Christiansen E. Jørgensen Willy Madsen Aage Poulsen	54 enkelt- timer
<i>Seminarer</i> .....	Helge Bom Otto Guldberg E. Lundgren Willy Madsen William Mortensen H. E. Olesen	29
<b>Praktisk del</b>		
<i>Skatteret</i> .....	Jørgen Andersen og Mogens Østergaard	2 2
<i>Akkord</i> .....	Laurids Hansen  Preben Pilgaard	18 enkelt- timer 10 enkelt- timer
<i>Revision og anlæg</i> .....	Henning Gilså H. E. Olesen Erik Kjeld Olsen	18 enkelt- timer
<i>Seminarer</i> .....	Hans Boysen Svend Aage Nielsen H. E. Olesen Aage Poulsen	20 enkelt- timer
<i>Revision og anlæg</i> .....	Tage Andersen Erik Christiansen Erling Jørgensen Aage Poulsen A. Høiriis Sorensen	2 enkelttimer 4 2 4 2
<i>Seminarer</i> .....	Hans Boysen Svend Aage Nielsen H. E. Olesen Aage Poulsen	46 enkelt- timer
<i>Akkord</i> .....	Laurids Hansen	10 enkelttimer
<i>Seminarer</i> .....	Laurids Hansen Preben Pilgaard	12 - 12 -

## E. KORRESPONDENTSTUDIER OG SPROGPRØVER

Bestemmelserne om disse studier indeholdes i handelsministeriets bekendtgørelser af 17. marts 1960 og 29. juli 1960 om handelshøjskolernes korrespondenteksaminer og sprogprøver.

For studierne er udarbejdet en studievejledning og eksamensordning, der senest er revideret i 1954.

## I. DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM (DAGSTUDIUM)

I overensstemmelse med studieplanen er der i årets løb givet undervisning i det nedenfor anførte omfang.

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
1.-års studerende (11 sideløbende hold)			
<i>Almindeligt engelsk</i> .....	Paul Bay Niels Hauge Børge Maaløe Sven Sorgenfrey	3	3
<i>Fagligt engelsk</i> .....	Jørgen Alsø Ib Bailey Børge Hansen Knud Løwert Vagn Sandberg	2	2
<i>Almindeligt tysk</i> .....	E. Bjørn Hansen Poul Rosbach Arne Spenter	2	2
<i>Fagligt tysk</i> .....	E. Bjørn Hansen K. Kristiansen Pauli Gunderskov Nielsen Poul Rosbach Walter Thornfield	2	2
<i>Almindeligt fransk</i> (8 hold) .....	Inger Bache Erik Juul Lund J. Qvistgaard Jens Rasmussen	3	3
<i>Fagligt fransk</i> (8 hold) .....	Inger Bache Birthe Langballe Erik Juul Lund J. Qvistgaard Jens Rasmussen	2	2
<i>Almindeligt spansk</i> (3 hold) .....	Ellen Sundbo Halvor Søeborg	3	3
<i>Fagligt spansk</i> (3 hold) .....	Ellen Sundbo Halvor Søeborg	2	2
<i>Erhvervsret</i> (juridisk sprogbrug) .....	Verner Goldschmidt Henrik Holm Aksel Koefoed Børge Rasmussen	2	2
<i>Forretningspraksis med bogføring</i> .....	Bent Gram Erik Otto Else Wangel	3	3
<i>Maskinskrivning</i> .....	Erna Larsen Jytte Halfdan Madsen Else Pellesson Inger Vikelsøe Marie-Louise Westergaard	3	3



		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>Dansk stenografi</i> .....	Erna Larsen Jytte Halfdan Madsen Else Pellesson Svend Søe-Pedersen Inger Vikelsøe Marie-Louise Westergaard	3	2
<b>2.-års studerende (10 sideløbende hold)</b>			
<i>Almindeligt engelsk</i> .....	Paul Bay Niels Hauge Børge Maaløe Sven Sorgenfrey	3	3
<i>Fagligt engelsk</i> .....	Jørgen Alsø Ib Bailey Paul Bay Børge Hansen Knud Löwert Vagn Sandberg	4	4
<i>Almindeligt tysk</i> .....	Gerda Andersen E. Bjørn Hansen Poul Rosbach Arne Spenter	3	3
<i>Fagligt tysk</i> .....	E. Brinch K. Kristiansen Poul Rosbach Walther Thornfield	3	3
<i>Almindeligt fransk (7 hold)</i> .....	Aase Lenstrup J. Qvistgaard Jens Rasmussen	3	3
<i>Fagligt fransk (7 hold)</i> .....	Inger Bache Aase Lenstrup J. Qvistgaard Jens Rasmussen	2	2
<i>Almindeligt spansk (3 hold)</i> .....	Gerda Hasle Ellen Sundbo Halvor Søeborg	3	3
<i>Fagligt spansk (3 hold)</i> .....	Gerda Hasle Ellen Sundbo Erna Sølling	2	2
<i>Maskinskrivning</i> .....	Erna Larsen Jytte Halfdan Madsen Else Pellesson Inger Vikelsøe Marie-Louise Westergaard	3	2
<i>Dansk stenografi</i> .....	Erna Larsen Jytte Halfdan Madsen Else Pellesson	1	2



		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>Dansk stenografi</i> .....	Inger Vikelsøe Marie-Louise Westergaard	1	2
<i>Engelsk stenografi</i> .....	Erna Larsen Jytte Halfdan Madsen Chr. Pedersen Inger Vikelsøe Marie-Louise Westergaard	2	2
<i>Tysk stenografi</i> .....	Erna Larsen Jytte Halfdan Madsen Chr. Pedersen Inger Vikelsøe Marie-Louise Westergaard	2	2

## 2. DE ENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIER (AFTENSTUDIER)

I overensstemmelse med studieplanen er der i årets løb givet undervisning i det nedenfor anførte omfang.

### a. Engelskstudiet.

1.-års studerende (8 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i> .....	Niels Haislund Niels Hauge Børge Larsen Inger Piepgrass Sven Sorgenfrey	2	2
<i>Fagligt sprog</i> .....	Jørgen Alsø Ib Bailey Børge Hansen H. Svane Knudsen Knut Løwert Vagn K. Sandberg	2	2

2.-års studerende (7 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i> .....	Paul Bay Niels Haislund Niels Hauge Sven Sorgenfrey	2	2
<i>Fagligt sprog</i> .....	Jørgen Alsø H. Svane Knudsen Poul Larsen Knut Løwert	2	2

b. *Tyskstudiet.*

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår Forår</i>	
1.-års studerende (3 sideløbende hold)			
<i>Almindeligt sprog</i> .....	Gerda Andersen Arne Spenter	2	2
<i>Fagligt sprog</i> .....	K. Kristiansen P. Gunderskov Nielsen	2	2
2.-års studerende (2 sideløbende hold)			
<i>Almindeligt sprog</i> .....	Gerda Andersen Poul Rosbach	2	2
<i>Fagligt sprog</i> .....	E. Bjørn Hansen Walther Thornfield	2	2

c. *Franskstudiet.*

(Studerende, der kun har studentereksamen, bruger 3 år til studiet).

## Begynderhold

<i>Almindeligt sprog</i> .....	E. Juul Lund	2	2
<i>Fagligt sprog</i> .....	B. Langballe	2	2

## 1.-års studerende (2 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i> .....	E. Juul Lund	2	2
<i>Fagligt sprog</i> .....	B. Langballe	2	2

## 2.-års studerende (3 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i> .....	Aase Lenstrup J. Qvistgaard	2	2
<i>Fagligt sprog</i> .....	Inger Bache B. Langballe	2	2

d. *Spanskstudiet.*

## 1.-års studerende (3 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i> .....	Gerda Hasle Aase Milfeldt Ellen Sundbo	2	2
<i>Fagligt sprog</i> .....	Gerda Hasle Aase Milfeldt Ellen Sundbo	2	2

## 2.-års studerende (1 hold)

<i>Almindeligt sprog</i> .....	Aase Milfeldt	2	2
<i>Fagligt sprog</i> .....	Gerda Hasle	2	2

e. *Fællesundervisning i handelslære.*

For studerende under de ensproglige korrespondentstudier, der ikke har bestået en statskontrolleret prøve i faget (2 sideløbende hold).

Børge Rasmussen	2	2
J. Søndergaard		

## 3. UNDERVISNING TIL PRØVEN I SPANSK

		Ugentlige timer	
		Efterår	Forår
1.-års studerende (4 sideløbende hold)	Gerda Hasle Aase Milfeldt Erna Sølling	2	2
2.-års studerende (2 sideløbende hold)	Aase Milfeldt Erna Sølling	2	2

## F. FORBEREDELSE TIL TRANSLATØREKSAMEN

Højskolen har etableret en undervisning med henblik på forberedelse til translatøreksamen i engelsk, tysk, fransk og spansk. Eksamen aflægges for en af handelsministeriet nedsat kommission, jvf. handelsministeriets bekendtgørelse af 31. januar 1952 angående translatøreksamen.

1. *Engelsk.*

## 1.-års studerende

<i>Almindeligt sprog</i> .....	Ole Bus Niels Hauge	3	3
<i>Teoretisk grammatik</i> .....	Ole Bus	1	1

## 2.-års studerende

<i>Almindeligt sprog</i> .....	Niels Hauge	2	2
<i>Juridisk sprog</i> .....	Feodor Nielsen	0	1
<i>Merkantilt sprog</i> .....	Vagn Sandberg	2	2

## 3.-års studerende

<i>Merkantilt og teknisk sprog</i> .....	Ib Bailey	2	2
<i>Juridisk sprog</i> .....	Feodor Nielsen	1	1
<i>Almindeligt sprog</i> .....	Sven Sorgenfrey	2	2

## 4.-års studerende

<i>Almindeligt sprog</i> .....	Lis Christensen	2	2
<i>Juridisk sprog</i> .....	Feodor Nielsen	1	1
<i>Nautisk sprog</i> .....	Knud Løwert	0	1
<i>Merkantilt og teknisk sprog</i> .....	Ib Bailey	2	2

2. *Fransk.*

<i>Almindeligt sprog</i> .....	Poul Høybye Suzanne Lublin	4	4
<i>Teknisk sprog</i> .....	J. Qvistgaard	1	1
<i>Merkantilt og juridisk sprog</i> .....	Erik Juul Lund	2	2

## 3. Spansk.

Ugentlige timer  
Efterår Forår

		Ugentlige timer	Efterår	Forår
2.-års studerende				
<i>Almindeligt sprog</i> .....	Ellen Sundbo	2	2	
<i>Merkantilt og juridisk sprog</i> .....	Halvor Skov	2	3	
3.-års studerende				
<i>Almindeligt sprog</i> .....	Daniel Kraemer			
<i>Merkantilt sprog</i> .....	Halvor Søeborg	3	3	
<i>Teknisk sprog</i> .....	Halvor Søeborg	1	1	
<i>Juridisk sprog</i> .....	Halvor Skov	1	1	
4.-års studerende				
<i>Almindeligt sprog</i> .....	Daniel Kraemer y Morata			
<i>Merkantilt sprog</i> .....	Halvor Søeborg	3	3	
<i>Teknisk sprog</i> .....	Halvor Søeborg	1	1	
<i>Juridisk sprog</i> .....	Halvor Skov	1	1	
4. Tysk.				
2.-års studerende				
<i>Almindeligt sprog</i> .....	Arne Spenter	2	2	
<i>Fonetik og teoretisk grammatik</i> .....	H. Verner Larsen	1	1	
<i>Teknisk sprog</i> .....	K. Kristiansen	1	1	
<i>Merkantilt sprog</i> .....	Walter Thornfield	1	1	
<i>Juridisk sprog</i> .....	Poul Rosbach	1	1	
3.-års studerende				
<i>Almindeligt sprog</i> .....	Arne Spenter	2	2	
<i>Teknisk sprog</i> .....	K. Kristiansen	1	1	
<i>Merkantilt sprog</i> .....	K. Kristiansen	2	2	
<i>Juridisk sprog</i> .....	Poul Rosbach	2	2	

## G. ANDEN UNDERVISNING

## 1. FRIE FORELÆSNINGER

*Efterårssemestret:*

- »Hovedlinier og hovedværker i moderne amerikansk kultur«, professor, dr. phil. Hakon Stangerup.  
*Erhvervsgeografi*, docent, dr. phil. Aage Aagesen.  
*Operationsanalyse*, (for H.A. og H.D.-studerende), amanuensis, cand. oecon. Erik Johnsen.  
 »Pressens og de øvrige massekommunikationsmidlers anvendelse i Danmark«, amanuensis, mag. art. Ulf Kjær-Hansen.

*Forårssemestret:*

- »Hovedlinier og hovedværker i moderne amerikansk kultur« og »Årets nye danske bøger«, professor, dr. phil. Hakon Stangerup.  
 »Sydamerikas aktuelle erhvervsgeografiske problemer«, docent, dr. phil. Aage Aagesen.  
 »Systemanalyse og systemkonstruktion i administrativ databehandling«, amanuensis, cand. polit. Poul Sveistrup og afdelingsleder, cand. polit. Aage Melbye.

## IV. CENSORER

Ved de i undervisningsåret 1962/63 afholdte prøver og eksaminer har følgende medvirket som censorer:

*Erhvervsøkonomi* på det almene erhvervsøkonomiske studium og på 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Cand. oecon. Søren Aggebo; direktør, cand. polit. Sten Buhl; direktør Bernh. Baaring H. A.; direktør, lic. merc. Torben Carlsson; direktør, lic. merc. Børge G. Christensen; direktør, lic. merc. Poul B. Christensen; vicedirektør, cand. polit. E. Haunstrup Clemmensen; direktør Werner Drenck H. D.; direktør, cand. oecon. Jens Fisker; direktør, cand. merc. Svend Aage Birch Jacobsen; direktør, cand. polit. Arne Lund; prokurist, lic. merc. Børge O. Madsen; direktør, cand. oecon. Børge Nielsen; kontorchef, cand. polit. fru Rigmor Skade; kontorchef, lektor, cand. polit. P. P. Sveistrup; sekretær, cand. polit. Jens W. Trock; administrator, lic. merc. A. Villemoes, underdirektør, cand. oecon. H. Øhrstrøm.

*Nationaløkonomi* på det almene erhvervsøkonomiske studium og på de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Viceudenrigsråd, cand. polit. Jens Christensen; departementschef, cand. polit. H. P. Gøtrik; kontorchef, cand. polit. Frede Hollensen; bankdirektør, cand. polit. Kristian Møller; afdelingschef, cand. polit. Poul Bjørn Olsen; afdelingschef, dr. polit. Knud Rasmussen; vicedirektør, cand. polit. Erik Reeh.

*Erhvervsret* på det almene erhvervsøkonomiske studium, på de erhvervsøkonomiske specialstudier og på det tresproglige korrespondentstudium:

Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen; professor, dr. jur. Bent Christensen; kontorchef, cand. jur. Kjeld Gleeup; kontorchef, cand. jur. Alf Jensen; kommitteret, cand. jur. O. I. Mikkelsen; kontorchef, cand. jur. L. E. Mørck; højesteretssagfører H. S. Wagner.

*Statistik* på det almene erhvervsøkonomiske studium og på 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen; direktør, dr. polit. Paul Johansen.

*Kulturhistorie* på det almene erhvervsøkonomiske studium: Dr. phil. Alf Henriques og dr. phil. et jur. Jens Himmelstrup.

*Bankvæsen* på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier: Vice-direktør, cand. jur. R. Kæstel; bankdirektør, cand. polit. Kristian Møller; bankdirektør Sv. O. Sørensen H.D.

*Forsikring* på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier: Direktør, aktuar, mag. scient. B. Christoffersen; direktør, cand. jur. C. P. Heiede; direktør, dr. polit. Paul Johansen; direktør, cand. polit. H. E. Martens; vicedirektør, cand. jur. Henning Palludan.

*Organisation* på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier: Byretsdommer Ove C. Christensen; personalechef Otto Cordsen; kontorchef Erik Damborg H.D.; direktør, cand. merc. Verner Damm; redaktør, cand. polit. B. V. Elberling; professor Ch. Gudnason; personalechef Gerda Helms; professor N. K. Hermansen; direktør, cand. act. F. Hertz; direktør, cand. oecon. Oluf Ingvarsen; direktør, cand. merc. Sv. Aage Birch Jacobsen; direktør B. Johansen H. D.; civilingeniør Sven Kahr; forskningsleder, cand. psych. P. H. Kühl; direktør, cand. polit. Arne Lund; professor, dr. oecon. Vagn Madsen; civilingeniør Leif Monies H.A.; forskningsassistent, cand. polit. Lene Skotte; forskningsleder, cand. psych. S. Skyum-Nielsen; direktør, cand. polit. H. K. Sørensen; konsulent, cand. psych. Poul Vidriksen; direktør Victor Vilner.

*Regnskabsvæsen* på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier: Direktør, lic. merc. Egon Andersen; ligningsdirektør, cand. polit. A. Begtrup; statsaut. revisor I. Boesberg; statsaut. revisor F. Dühring; direktør, lic. merc. Torben Carlsson; statsaut. revisor K. G. Jensen; økonomichef Gunnar Jørgensen H.D.; direktør Willy Schmidt H.A.

*Salgsorganisation og reklame* på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier: Direktør, cand. polit. Helge Andersen; direktør, cand. polyt. Henry Brennum H.D.; direktør, lic. merc. Børge G. Christensen; direktør, lic. merc. Poul B. Christensen; vicedirektør, cand. polit. E. Haunstrup Clemmensen; afdelingsdirektør Sv. A. Holbæk; direktør, civilingeniør Mogens Lichtenberg H.D.; direktør, cand. pharm. Knud Overø H.D.; redaktør, cand. polit. Aage Schoch; administrator, lic. merc. A. Villemoes.

*Udenrigshandel* på de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Viceudenrigsråd, cand. polit. Jens Christensen; afdelingschef, cand. polit. Hans O. Christiansen, direktør Jørgen Hooge H.D.; eksportchef,

civilingeniør H. J. Koktvedgaard; udenrigsråd, ambassadør Erling Engelbrecht Kristiansen; generalkonsul Asger Juul Lindinger H.D.; departementschef, cand. polit. Otto Müller; kontorchef, cand. polit. Henning Maegaard Nielsen; direktør Allan Petersen H.D.; direktør Morten Petersen H.D.; direktør Vincent Petersen H.D.

*Adgangsprøverne* til de erhvervsøkonomiske specialstudier:  
i *matematik*: lektor, cand. mag. Helge Clausen og lektor, cand. mag. Knud Laursen,  
i *samfundslære*: lektor Preben Askgaard.

*Engelsk* på det almene erhvervsøkonomiske studium og på korrespondentstudierne:

Professor, dr. phil. L. Hjelmlev; translator Aage Jacobsen; mag. art. H. Kossmann; kontorchef K. J. Lomholdt; forlagsleder Paul Monrad, H.A.; rektor F. T. Mouridsen og direktør Poul Nissen, H.D.

*Tysk* på det almene erhvervsøkonomiske studium og på korrespondentstudierne:

Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen; professor Peter Jørgensen; lektor, translator Henrik Lund og direktør, translator, cand. jur. H. Friis Møller.

*Fransk* på det almene erhvervsøkonomiske studium og på korrespondentstudierne:

Civilingeniør Jean Eilertsen; direktør Kay Sonne-Hansen; kontorchef, translator Holger Larsen; translator A. Holger Pedersen og professor, dr. phil. Holger Sten.

*Spansk* på det almene erhvervsøkonomiske studium og på korrespondentstudierne:

Direktør, konsul Henry V. Boye; translator E. Krog-Meyer og translator, frk. Ellen Hylleborg Jensen.

*Stenografi og maskinskrivning* på det tresproglige korrespondentstudium:  
Lektor, cand. mag. J. Borch Madsen og translator, fru Ester Brinck.

*Forretningspraksis* på det tresproglige korrespondentstudium:  
Direktør Gunnar Jørgensen, H.D. og direktør Willy Schmidt, H.A.



## V. STUDERENDE OG EKSAMINER

1. I undervisningsåret 1962/63 var der på højskolen indmeldt 4.150 studerende og deltagere mod 3.676 i 1961/62. De fordeler sig som følger:

	1962/63		1961/62
H.A. dagstudiet .....	376		310
H.A. aftenstudiet .....	75		66
H.D. studiet .....			
1. del .....	706		767
2. del: bankvæsen .....	59		50
forsikring .....	33		40
organisation .....	133		76
regnskabsvæsen .....	436		377
salgsorg. og reklame .....	190		169
udenrigshandel .....	123	974	809
Licentiatstudiet .....	5		2
Revision .....	123		102
Det tresproglige korrespondentstudium .....	363		366
Det ensproglige korrespondentstudium			
engelsk .....	265		233
fransk .....	82		53
spansk .....	79		53
tysk .....	96	522	413
Translatørstudiet			
engelsk .....	22		24
fransk .....	7		11
spansk .....	14		13
tysk .....	12	55	64
Prøven i spansk .....	118		99
Prøven i portugisisk .....	0		4
Diverse .....	8		5
	3 325		3 007
Adgangsprøver i matematik og samfundslære .....	825		669
	4 150		3 676

2. Antallet af studerende og deltagere i efterårs- henholdsvis forårs-  
semestret var som følger:

	<i>Efterårs- semestret</i>	<i>Forårs- semestret</i>
Det almene erhvervsøkonomiske studium, dagstudiet		
Studerende .....	368	348
Det almene erhvervsøkonomiske studium, aftenstudiet		
Studerende .....	73	68
Deltagere .....	2	0
Erhvervsøkonomiske specialstudier		
1. Del af Diplomprøven:		
Studerende .....	690	595
Deltagere .....	7	7
2. Del af Diplomprøven:		
Bankvæsen:		
Studerende .....	58	55
Deltagere .....	1	1
Forsikring:		
Studerende .....	30	29
Deltagere .....	0	2
Organisation:		
Studerende .....	120	106
Deltagere .....	7	5
Regnskabsvæsen:		
Studerende .....	424	385
Deltagere .....	8	8
Revision:		
Deltagere .....	121	114
Salgsorganisation og reklame:		
Studerende .....	185	158
Deltagere .....	5	1
Udenrigshandel:		
Studerende .....	122	106
Deltagere .....	1	0
Licentiatstudiet:		
Studerende .....	5	5
Det tresproglige korrespondentstudium:		
Studerende .....	361	350

	<i>Efterårs-</i> <i>semestret</i>	<i>Førårs-</i> <i>semestret</i>
Det ensproglige korrespondentstudium:		
Studerende		
Engelsk .....	265	209
Fransk .....	81	51
Spansk .....	79	58
Tysk .....	96	78
Forberedelse til translatørexamen :		
Deltagere.		
Engelsk .....	22	21
Fransk .....	7	7
Spansk .....	14	13
Tysk .....	10	12
Forberedelse til prøven i spansk:		
Studerende .....	115	77
Forberedelseshold til de erhvervsøkonomiske specialstudier:		
Deltagere.		
Matematik .....		769
Samfundslære .....		218

### 3. Tilgang og afgang.

#### DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

##### *Dagstudiet.*

I efterårsemestret 1962 blev der optaget 159 (147 danske og 12 norske) nye studerende.

Til 1. del af den erhvervsøkonomiske eksamen, der afholdtes i maj/juni indstillede sig 91 studerende, hvoraf 77 bestod eksamen.

Til sygeeksamen til erhvervsøkonomisk eksamen i oktober 1962 indstillede sig 3 studerende, hvoraf 1 bestod eksamen.

Til erhvervsøkonomisk eksamen maj/juni indstillede sig 87 studerende, hvoraf 66 bestod eksamen.

##### *Aftenstudiet.*

I 1962/63 var der en tilgang af 18 nye studerende.

Til sygeeksamen til den erhvervsøkonomiske eksamen i oktober 1962 indstillede sig 2, der begge bestod.

Til de mundtlige prøver til den erhvervsøkonomiske eksamen ved udgangen af 4. semester 1963 indstillede sig 8 studerende, hvoraf 6 bestod eksamen.

Til den afsluttende eksamen i maj/juni 1963 indstillede sig 13 studerende efter den gamle ordning (5 årigt aftenstudium), hvoraf 10 bestod

eksamen; efter den ny ordning (3 årigt aftenstudium for studerende, der i forvejen har bestået en diplomprøve) indstillede sig 10 studerende, der alle bestod.

#### ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER

Til specialstudierne var der i 1962/63 en tilgang af 407 nye studerende.

Til 1. del af diplomprøven, som er fælles for alle studerende, indstillede sig 252 studerende, hvoraf 164 bestod. Til 2. del af diplomprøven, hvor de studerende er fordelt på specialer, indstillede sig 300 studerende, hvoraf 177 bestod. Fordelingen på de forskellige specialer var:

	Indstillet	Bestået
Bankvæsen .....	29	24
Forsikring .....	14	14
Organisation .....	40	30
Regnskabsvæsen .....	116	55
Salgsorganisation og reklame .....	61	29
Udenrigshandel .....	40	25

#### LICENTIATSTUDIET

I 1962/63 var der en tilgang af 5 nye studerende. Der indstillede sig i 1962/63 ingen studerende til eksamen.

#### DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

I efterårssemestret 1962 blev der optaget 190 nye studerende.

Til den tresproglige korrespondenteksamen maj/juni indstillede sig 161 studerende, hvoraf 141 bestod.

#### DET ENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

I 1962/63 var der en tilgang af 277 nye studerende.

Under engelsk blev der optaget 135 nye studerende, under fransk 39, under spansk 50 og under tysk 53 nye studerende.

Til korrespondenteksamen indstillede sig i alt 155 studerende, hvoraf 106 bestod.

Fordeelingen på de forskellige sprog var:

	Indstillet	Bestået
Engelsk .....	93	63
Fransk .....	24	16
Spansk .....	10	8
Tysk .....	28	19

#### FORBEREDELSE TIL TRANSLATØREKSAMEN

Der var i 1962/63 en tilgang af 7 studerende på engelsk.

På grund af manglende tilslutning blev der ikke oprettet 1. års hold i fransk, spansk og tysk.

Til translatoøksamen i engelsk indstillede 3 studerende sig, hvoraf 2 bestod.

Til translatoøksamen i fransk indstillede sig 1 studerende, der ikke bestod.

Til translatoøksamen i spansk indstillede sig 4 studerende, hvoraf 2 bestod.

Til translatoøksamen i tysk indstillede sig 3 studerende, hvoraf ingen bestod.

#### *Prøven i portugisisk.*

På grund af manglende tilslutning blev der ikke oprettet noget hold i portugisisk.

#### *Prøven i spansk.*

Under forberedelse til spanskprøven blev der optaget 72 nye studerende. Til spanskprøven indstillede sig 18 studerende, der alle bestod.

#### 4. DIMITTENDER

Følgende bestod den erhvervsøkonomiske eksamen:

Dagstudium	Borch, Ole	Feddersen, Helge
<i>Sygeeksamens</i>	Brinch, Jens	Fenger, Bent Hauch
(september-oktober 1962):	Buch, Jens Nydam	Fugmann, Peter Werner
Demut Eriksen, Sonja	Carelius, Ragnar Henrik	Hansen, Erik Sønderkov
	Christensen, Per Ivan	Hansen, Mogens Nehen
<i>Ordinær eksamen</i>	Christensen, Søren	Hansen, Ole Kjærsgaard
(maj/juni 1963)	Christiansen, Geert	Hansen, Steffen Bjørne
Aunbirk, Jens Erik Dejberg	Christiansen, Jørgen	Hansen, Thea Merete Elk
Bakka, Jørgen Frode	Christiansen, Leif	Harmsen, Ib
	Enochsen, Jens Ove	Heiberg, Jens Gerhard

Holm, Flemming Robert  
 Humble, Svend  
 Jensen, Poul Bo  
 Jensen, Ebbe Juhl  
 Jensen, Erling Irving  
 Jensen, Flemming Lilleso  
 Jensen, Ib  
 Jespersen, Jørgen Steen  
 Kongsdam, Per Reinholdt  
 Larsen, Jan Erik  
 Larsen, Jørgen  
 Larsen, Regner Peter  
 Larsen, Henning René  
 Lauritzen, Ebbe Kjeld-  
 gaard  
 Leinsdorff, Torben  
 Liland, Odd Harald  
 Linde, Svend Aage  
 Madsen, Søren Wennemoes  
 Melander, Preben  
 Møller, Jean  
 Nielsen, Hans Gullestrup  
 Nielsen, Kaj Leth  
 Nyseth, Ulf  
 Ohrt, Henrik Person Klein  
 Petersen, Svend Ivan

Pfeiffer, Ole  
 Rasmussen, Bent  
 Rasmussen, Jesper Evin  
 Riis, Ole  
 Sauerberg, Steen  
 Schmidt, Jørgen Günther  
 Skau, Tormod  
 Skovgaard, John  
 Sørensen, Finn Holm  
 Sørensen, Sofus  
 Tellefsen, Mogens Frederik  
 Thomassen, Petter Johan  
 Thomle, Arne Besbom  
 Ugilt, Jørgen  
 Ulven, Karsten Gunnar  
 Westerberg, Hans Erik  
 Westergaard, Knud  
 Wiberg, Ole Michael Muxoll  
 Wulff, Kaj Palle  
 Aas-Jacobsen, Trond

(Aftenstudium).

*Sygeeksamen*

(september/oktober 1962):

Clausen, Otto Andreas Bom

Gad, Kay Rodriqueiz  
 Duarle

*ordinær eksamen*

(maj/juni)

Dahlin, Ole Arne  
 Gerving, Poul Erik  
 Gram, Bent Aage  
 Hansen, Harry  
 Hansen, Kurt  
 Hansen, Vilhelm Steffen  
 Jensen, Egon  
 Jønsson, Jørgen Jean  
 Jørgensen, Jørgen  
 Larsen, Ib  
 Lauritzen, Søren Lauritz  
 Lindegren, Erling  
 Lyhne, Mogens  
 Munk, Børge Carlo  
 Nürnberg, Eigil Riebeling  
 Rasmussen, Knud  
 Schmidt, Thorkild Scha-  
 franick  
 Skjødt, Jørgen Holger  
 Thorbøll, Werner Sven  
 Tillge, Ole

### Følgende bestod diplomprøven:

*Bankvæsen:*

Frederiksen, Svend-Aage  
 Garup, Erik  
 Jacobsen, Hans  
 Jensen, Bent  
 Jensen, Erland Kjærgaard  
 Jensen, Jørgen  
 Jensen, Jens Poul  
 Jeppesen, Vagn  
 Jørgensen, Finn  
 Jørgensen, Flemming  
 Kjær, Gunnar Hartvig  
 Koldtoft, Bjarne  
 Larsen, Kurt Benny  
 Larsen, Werner  
 Laurents, Bent  
 Laursen, Hans Erik  
 Mannering, Mogens Voigt  
 Mogensen, Henrik Peter  
 Nielsen, Axel  
 Nielsen, Erik  
 Nielsen, John Lunde  
 Plejl, Niels Peter

Reves, Chresten William  
 Skadholm, Gunnar Dahl

*Forsikring:*

Hansen, John  
 Jensen, Knud Hermann  
 Jeppesen, Flemming Koch  
 Johansen, Dan  
 Kjær, John Hejn  
 Larsen, Kirsten  
 Lefmann, Ole  
 Lindgreen, Poul  
 Lundemann, Jørgen  
 Nielsen, Leif  
 Nilsson, Torben Fritz  
 Tønnesen, Bent  
 Udsen, Gunnar  
 Wilhjelm, Ernst

*Organisation:*

Andersen, Erik Finn  
 Andersen, Thomas William  
 Andersen, Preben Kokholm

Bertelsen, Niels  
 Brammer, Jens Erik  
 Didrichsen, Leif  
 Faxøe, Henning  
 Frandsen, Mogens Peter  
 Vallentin  
 Heltbech, Henning  
 Henriksen, Elon Einar  
 Hollesen, Erik  
 Haahr, Anker Johs.  
 Jerichow, Henrik  
 Kjær, Henning  
 Konradsen, Sven  
 Krahl, Werner Sim  
 Kristensen, Mogens  
 Larsen, Anker  
 Nielsen, Niels Hakon  
 Nielsen, Sven Skou  
 Oxe, Ejvind  
 Parkum, Kurt  
 Petersen, Jørgen  
 Petersen, Ole Chr.  
 Pedersen, Poul Kaiser

Perch-Nielsen, Jørgen  
Ringbæk, Svend Aage  
Schäfer, Erik  
Steenstrup, Peter Johs. Steen  
Resen  
Vedkiær, Niels Jørn

*Regnskabsvæsen:*

Adelhardt, John Erik  
Adriansen, Kurt  
Andersen, Benny Plesner  
Brühl, Niels Chr.  
Buhl, Jan  
By Søe, Vagn  
Christensen, Jørn Broch  
Dalgaard, Torkild  
Egmont-Petersen, Hans  
Grandjean, Erik Carl  
Wilhelm  
Hansen, Arne Reinholdt  
Hansen, Jørn Thomas  
Hansen, Mogens Sander  
Hansen, Orla Preben  
Hansen, Paul  
Hedegaard, Hans Ole  
Heger, Ole  
Helvard, Viggo  
Henriksen, Vagn Henry  
Jensen, Eilif Ryan Burgaard  
Jørgensen, Bent Egon  
Knudsen, Per Zinck  
Korn, Svend Jørgen  
Købler, Hans Emil  
Langfred, Finn  
Larsen, Arne  
Larsen, Holger Karl  
Larsen, Per Wilstrup  
Lauritsen, Poul  
Laybourn, Bent Mogens  
Weincke  
Ljunggreen, Bent R.  
Lykkemeier, Kurt Alex

Madsen, Bent Hauerberg  
Nielsen, Carl-Erik  
Nielsen, Finn Helge  
Nielsen, Henning Kabbel  
Nielsen, Ib Ejvind  
Nielsen, John Frands  
Nielsen, Lars Erik  
Nielsen, Per  
Petersen, Benny Vagn  
Petersen, Billy Deleuran  
Petersen, Peter Friedrich  
Petersen, Werner  
Rasmussen, Arne Skouboe  
Rasmussen, John Erik  
Rasmussen, Kurt  
Roark, Bent  
Schack, Bent  
Schjøler, Jacob  
Steiner, Erik  
Sørensen, Bent Aage Bertram  
Thomsen, John Kjeldsen  
Weihe, Carl Wilhelm  
Vestergaard, Poul Højberg

*Salgsorganisation og reklame:*

Bache, Erik  
Bonné, Per Granberg  
Brask, Erling Dynesen  
Brun, Sven  
Christensen, William  
Friis, Niels Jørn  
Hansen, Ivan Blangslev  
Hansen, Jan van Overeem  
Hansen, Kurt Bo  
Hermann, Jens  
Jacobi, Ib Ole  
Jensen, Finn Skovsgaard  
Jensen, Jørgen Bülow  
Johannessen, Svend Erik  
Karsberg, Mogens Gulfeldt  
Kemner, Arne

Kring, Jørgen  
Krumm, Kjell Ragnar  
Lorentzen, Carsten  
Lumholdt, Finn Roesvill  
Meyer, Thorbjørn  
Møller, Jørgen  
Nielsen, Henning Johannes  
Pedersen, Jørgen Brint  
Plenov, Finn  
Sørensen, Svend Aage Chr.  
Trygved, Jørgen  
Weberg, Rolf Lorang  
Vejborg, Hans Erik

*Udenrigshandel:*

Albrechtsen, Finn  
Andersen, Huno Macom  
Beck-Thomsen, Palle  
Bjerregaard, Jens  
Bruun, Julius Frederik  
Bøgeskov-Jensen, Ole  
Davidsen, Finn  
Furu, Bjørn  
Garler, Bøje Arn  
Hansen, Per Thorbjørn  
Haugsted, Leif Oskar  
Jørgensen, Palle Glem Hardi  
Kjær, Mogens  
Kjær, Preben Poul Aage  
Larsen, Carsten  
Lerbrandt, Emil Henry  
Nielsen, Stig Birger Lehmann  
Rohmann, Erik  
Rolst, Villy Leif  
Schmidt, Arne August  
Selmer, Nils  
Storr, Mogens  
Thejl, Jørgen  
Thomsen, Daniel Jacob  
Westergaard, Svend

Nedennævnte dimittender fra HA-aftenstudiet, der tidligere har bestået diplomprøven, har opnået ret til at anvende titlen cand. merc:

Dahlin, Ole Arne  
Gervig, Poul Erik  
Gram, Bent Aage  
Hansen, Harry

Hansen, Kurt  
Lauritzen, Søren L.  
Lyhne, Mogens  
Munk, Børge Carlo

Rasmussen, Knud  
Schmidt, Thorkild  
Schafranick  
Tillge, Ole



Nedennævnte dimittender fra diplom-studierne, der tidligere har bestået den erhvervsøkonomiske eksamen, har ligeledes opnået ret til at anvende titlen cand. merc.:

Brask, Erling Dynesen  
 Bruun, Julius Frederik  
 Davidsen, Finn  
 Faxøe, Henning  
 Hollesen, Erik  
 Jensen, Eylef Ryan Burgaard

Kemner, Arne  
 Kring, Jørgen  
 Lauritzen, Poul  
 Meyer, Thorbjørn  
 Nielsen, Henning Johannes

Nielsen, Stig Birger Lehmann  
 Oxe, Ejvind  
 Parkum, Kurt Højen  
 Schack, Bent  
 Weberg, Rolf Lorang

Følgende bestod den tresproglige korrespondenteksamen:

Andersen, Gerd Bitten  
 Andersen, Lene  
 Antoni-Petersen, Lisbet  
 Arendorff, Marie-Louise  
 Backe, Lone  
 Bispeskov, Inge Lise  
 Blaabjerg, Marie  
 Boller, Edith Fast  
 Brank, Inge  
 Brodersen, Karen Marie  
 Brückner, Lotte Ingeborg  
 Bøttern, Kirsten  
 Carstensen, Ulla Kirsten von  
 Gersdorff  
 Castberg, Lis  
 Christensen, Birthe  
 Christensen, Lise Via  
 Clausen, Grete  
 Clæsson, Jytte Marianne  
 Dreisler, Ulla  
 Dysted, Bente Glavind  
 Eilersen, Ellen Rigmor  
 Engberg, Mona  
 Evers, Annie Kristine Glan-  
 mann  
 Fabricius, Marianne  
 Feddersen-Jensen, Lone  
 Fich, Jette Boas  
 Foverskov, Grethe  
 Gregersen, Lis  
 Grønning, Birgit  
 Halger, Birte  
 Hansen, Birgit  
 Hansen, Birgit  
 Hansen, Helle Haagerup  
 Hansen, Lene Lillian Fabri-  
 cius  
 Hansen, Lene Nyby

Hasselbach, Lis Gleerup  
 Heyde, Lone  
 Hjerik, Marie Antoinette  
 Holle, Grete  
 Hunderup, Randi  
 Hvedstrup, Karen Margrethe  
 Høyer, Ingelise  
 Jacobsen, Hanne Merete  
 Dyhr  
 Jacobsen, Lis  
 Jensen, Lene Bøgeholm  
 Jensen, Lene Gunhild Tom-  
 merup  
 Jensen, Lis Holmgaard  
 Jensen, Aase  
 Jessen, Marianne  
 Johansen, Annette Rose-  
 Marie  
 Jonsen, Hanne  
 Jürgensen, Mette Britt  
 Jønsson, Hanne  
 Jørgensen, Arendse Juul  
 Jørgensen, Else Høy  
 Jørgensen, Gerda Margrethe  
 Inge  
 Jørgensen, Helle Lise  
 Jørgensen, Jette Eli  
 Jørgensen, Lise Daugaard  
 Kjær, Grethe  
 Kjær, Marianne Juul  
 Knudsen, Helle  
 Knudsen, Karen Lisbet  
 Koch, Karen  
 Kristiansen, Anne Margrethe  
 Kaalund, Hanne Louise  
 Ladefoged, Lizzi Margrethe  
 Larsen, Astrid  
 Larsen, Karen Elsebeth

Larsen, Ulla Kjær  
 Lassen, Lisbeth  
 Lauritsen, Britta Sass  
 Lauritzen, Lisbeth Annette  
 Kjeldgård  
 Laursen, Lise Hofman  
 Lechner, Gertrude  
 Lemche, Lise Kate Mourier  
 Leth, Karen  
 Lonsdale, Kirsten Margaret  
 Lund, Anna Margrethe  
 Lundager-Christensen, Gre-  
 the  
 Lydeking, Lykke Ingrid  
 Martens, Susanne Elisabeth  
 Mathiasen, Anneli Gerd  
 Messell, Ragnhild  
 Müller, Gerda Birgitte  
 Müller, Kirsten Aagot Neve  
 Münster, Anne Margrethe  
 Möller, Leise Mærsk  
 Nielsen, Anine Lilian Her-  
 skind  
 Nielsen, Birgit Elise  
 Nielsen, Birthe Kirstine  
 Bjerre  
 Nielsen, Guri Marianne  
 Nielsen, Helle Købke  
 Nielsen, Inger Dorte Hauge  
 Nielsen, Marianne Glüsing  
 Nielsen, Merete Gerd  
 Nielsen, Nina Gynther  
 Nørbye, Helle Merete  
 Otterstrøm, Kirsten  
 Pedersen, Jytte Sig  
 Pedersen, Tove Højgård  
 Peile, Birthe  
 Petersen, Anne-Mette

Pilegård, Bodil Merete  
 Poulsen, Birte  
 Poulsen, Jonna  
 Ramlau, Birgit Elisabeth  
 Rasch, Grethe  
 Rasmussen, Hanne  
 Rasmussen, Irene  
 Rasmussen, Jette  
 Riise, Annette  
 Riis-Hansen, Lotte Maria  
 Ringsted, Kirsten  
 Rosendal, Anne  
 Rump, Tove

Schmidt, Hanne  
 Schmidt, Vibeke  
 Schou, Gunvor Birgit  
 Schottländer, Annette  
 Secher, Lene  
 Simonsen, Anne Hjelm  
 Simonsen, Karen Holst  
 Steenberg, Merete  
 Strande, Kirsten  
 Stubkjær, Hanne  
 Søgaard, Kirsten  
 Sørensen, Bente Rode  
 Sørensen, Inger Margrethe

Sørensen, Ulla Dal  
 Thaysen, Karin Vibeke  
 Thomsen, Cherie Suzanne  
 Thornso, Lise  
 Villadsen, Anne-Mette  
 Wancker, Elisabeth  
 Wegener, Ulla  
 Wejlø, Lisbeth  
 Wiberg, Inge  
 Wielandt, Susanne  
 Wittig, Anita  
 Zachariassen, Iben

### Følgende bestod den ensproglige korrespondenteksamen:

#### *Engelsk:*

Andersen, Mary Elise  
 Aspelin, Helle Kure  
 Bay-Petersen, Ole  
 Bendsen, Jørgen  
 Boman, Elisabeth Charlotte  
 Maria  
 Brodersen, Anne  
 Christensen, Ingelise Sonja  
 Christoffersen, Henny  
 Erholt, Kirsten  
 Guldbæk, Sølv Karlsen  
 Hansen, Birgith  
 Hansen, Hanne Boelsgaard  
 Hansen, Henning Kaj  
 Hansen, Tonie Egin  
 Heede, Bodil  
 Henneberg, Else Hanne  
 Gram  
 Hjulgaard, Annett  
 Houmann, Ejnar Johs.  
 Høyen, Helle  
 Høm, Vibeke  
 Jensen, Alice Inge  
 Jensen, Elisabeth Veit  
 Jensen, Hans Leon  
 Jensen, Kirsten Bruun  
 Jensen, Lis  
 Jensen, Lis Mona  
 Jensen, Nanna Agnete  
 Holstein  
 Jensen, Ole Freisleben  
 Jepsen, Rita Inge  
 Kristoffersen, Thorkild  
 Larsen, Birgit Baagøe

Larsen, Jane  
 Larsen, Jytte Birgit  
 Leo, Vivi  
 Lilleso, Karin  
 Lund, Jacob Hother  
 Lundkjær, Britha Kirstine  
 Madsen, Vibeke  
 Maretti, Børge  
 Mathiasen, Ery Jonna  
 Mikkelsen, Ulla Lis  
 Mogensen, Inge Vibeke  
 Posselt  
 Mourtsen, Hans Jørgen  
 Mouridsen, Jens Torbøl  
 Mølgaard-Nielsen, Jane  
 Nielsen, Bente Fromm  
 Nielsen, Else Brinch  
 Nielsen, Runa Kildegaard  
 Olsen, Ellen Starup  
 Olsen, Hanne Vibeke  
 Pedersen, Kurt Beyer  
 Pedersen, Lis Valentine Frø-  
 strup  
 Petersen, Grete  
 Petersen, Ruth  
 Riken, Elsbeth  
 Ringgaard, Ina  
 Solak, Kirsten  
 Strand, Malte Ole William  
 Thorbøll, Annet Egin  
 Thyrsted, Lena  
 Thøgersen, Mai Elisabeth  
 Lyhne  
 Tost, Merete Schelde  
 Tümmeler, Kirsten

#### *Fransk:*

Bøker, Else  
 Christensen, Kirsten  
 Kathrine  
 Dreyer, Hans  
 Eliassen, Bodil Anna  
 Hansen, Tove Annelise  
 Hemmingsen, Ingrid Sofie  
 Hjorth, Bente Karin  
 Jensen, Birthe Elbrønd  
 Knudsen, Annelise  
 Lykke-Hansen, Birthe  
 Nielsen, Poul  
 Pedersen, Arne Leif  
 Schütze, Richard Beirich  
 Stensgaard, Hanne  
 Weberg, Vera Irene  
 Windfeldt, Niels Frederik  
 Læssøe

#### *Spansk:*

Hansen, Hanne Gernyx  
 Henriksen, Torben  
 Johansen, Tom William  
 Meyer, Birthe Johnna  
 Mortensen, Ruth Elisa  
 Nielsen, Alis  
 Nielsen, Hanne  
 Troelstrup, Karen

#### *Tysk:*

Andersen, Jette  
 Christiansen, Birgit  
 Hansen, Anne-Mette Inge  
 Jensen, Hanne Bredmose

Jessen, Inge  
 Kanstrup, Elise  
 Kolind-Jørgensen, Rita  
 Kragh, Inger Christina  
 Augusta  
 Kristensen, Yrsa Elinor Arnbo

Leo, Vivi  
 Marcussen, Frida  
 Mouritsen, Ulla  
 Nielsen, Kamma Modvig  
 Nielsen, Vivian Meyer  
 Nielsen, Jacobine Myrna

Olsen, Ulla Inger  
 Schultz-Nielsen, Vibeke  
 Hesse  
 Stjerngren, Aase Lillemor  
 Thomsen, Birgit

### Følgende bestod spanskprøven:

Betting, Lone  
 Christensen, Hanne Bollerup  
 Denborg, John  
 Foldager, Ingrid Lise Marott  
 Hansen, Ellen-Marie  
 Hansen, Erik Juul

Hansen, Lone Britta Falling  
 Helvard, Mimi  
 Holstebro, Inger  
 Johansen, Birthe  
 Kjær, Karen  
 Larsen, Hugo Daniel Poul

Lumby, Anni Birch  
 Mikkelsen, Henning  
 Nielsen, Irene Elisabeth  
 Petersen, August Christian  
 Petersen, Jørgen Klint  
 Tiedemann, Lisbet

### Eksaminer afholdt af handelsministeriet:

#### *Revisoreksamen:*

Ved den teoretiske del af revisoreksamen (afholdt i foråret 1963) bestod følgende, der i forvejen havde diplomprøven i regnskabsvæsen, prøven i revisionsteknik:

Breinholdt, Bendt  
 Bønding, Poul  
 Carlsen, Ove Elgaard  
 Carlsen, Ulf Flemming  
 Dahl, Jørgen  
 Eriksen, Ib  
 Hansen, Bent Olaf  
 Hansen, Jens Kurt  
 Hansen, Søren Jensen  
 Hansen-Schwartz, Erik

Hejlskov, Helge  
 Jacobsen, Asmus Jørgen  
 Jensen, Ib Meinert  
 Jepsen, Ole Kjær  
 Johansen, Hans Henrik  
 Kragh, Paul Vilhelm  
 Krall, Ole Hallenberg  
 Lauritsen, Laurits Niels  
 Steen  
 Lindberg, Levy Ib

Madsen, Jens  
 Mølgaard, Erik  
 Nielsen, Helge Flensted  
 Pedersen, Robert Sloth  
 Ringgaard, Egon  
 Schaumburg-Müller, Stig-Erik  
 Staunsager, Per  
 Thomsen, Karl Erik

Den praktiske del af prøven for statsautoriserede revisorer (afholdt i efteråret 1962) blev bestået af følgende, der i forvejen havde diplomprøven i regnskabsvæsen:

Christensen, Børge Beierholm  
 Dano, Steen Bechgaard  
 Erichsen, Bent Gammelmark  
 Floistrup, Victor Harry

Frederiksen, Bent Hyveled  
 Hjort, Egon  
 Lønstrup, Christian  
 Mathiesen, Gunnar  
 Nielsen, Ejvind

Nielsen, Erik Peter  
 Nordmann, Hans Boris  
 Olsen, Bent Kok  
 Petersen, Bent Thuroe  
 Sundstein, Jogvan

#### *Translatørexamen blev bestået af følgende:*

##### *Engelsk:*

Ellefsen, John  
 Kristoffersen, Ingerid

##### *Spansk:*

Pedersen, Agnethe  
 Thomsen, Edward William

## VI. HANDELSHØJSKOLENS BIBLIOTEK

### OPRETTELSE

Biblioteket er oprettet i 1922.

### PERSONALE

Overbibliotekar: Per Boesen.

Bibliotekaraspirant: Erik Larsen.

Overbiblioteksassistent: Verner Asholt.

Sekretær: Inge Gotthardt Petersen.

Følgende studentermedhjælp i kortere eller længere tidsrum: Karen Brodersen, Anette Brøndsted, Inge-Merete Erbs Hansen, Doris Erichsen, Arne Filskov, Torben Leinsdorff, Britta Meyer, Tove Hammerich Pedersen, Mette Rosendahl.

### UDVALGET FOR REKLAMEBIBLIOTEKET

Direktør Svend A. Holbæk.

Professor Max Kjær-Hansen.

Rektor, professor Poul Winding (formand).

### BIBLIOTEKETS VIRKSOMHED

Biblioteket har fra august til april været åbent daglig kl. 10-21 (lørdag kl. 10-18), i maj kl. 10-20 (lørdag kl. 10-18), i juni 10-18, (lørdag 10-17) og i juli kl. 10-14.

Bibliotekets tilvækst og udlån fremgår af tabel 1.

Biblioteket har enten på grundlag af højskolens skriftserier eller erhvervsøkonomisk tidsskrift eller Det Danske Marked udvekslet skrifter med 100 inden- og udenlandske institutioner.

Biblioteket udsender en alfabetisk ordnet ugentlig liste over nyanskaffet litteratur, samt en systematisk oversigt over et udvalg af bibliotekets tilvækst af bøger og tidsskrifter i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift under rubrikken Økonomisk Dokumentation, der også udsendes som særtryk 4 gange om året. Den udenlandske accession optages i den af Rigsbibliotekarembudet udgivne Accessionskatalog.

I samarbejde med Eksportinstituttet og med støtte fra Danmarks

Erhvervsfond, Udenrigsministeriet, Industrirådet og Landbrugets af-sætningsudvalg arrangerede biblioteket en udstilling på læsesalen af eksportlitteratur. I forbindelse hermed var der af Eksportinstituttet og biblioteket udarbejdet en katalog over eksportlitteratur i Handelshøjskolens bibliotek, der med støtte fra Danmarks Erhvervsfond udsendtes som nr. 1 i Småskrifter fra Handelshøjskolens bibliotek.

Udvalget for reklamebiblioteket har holdt sit årlige møde 12. marts 1963. Tilvækst og bestand fremgår af tabel 1.

Overbibliotekar Per Boesen deltog som repræsentant for Sammenlutningen af Danmarks videnskabelige og faglige biblioteker i Ministeriet for kulturelle anliggenders rundbordskonference vedrørende biblioteksforhold den 21. og 22. september 1962. Som resultat af rundbordskonferencen nedsatte rigsbibliotekaren et forretningsudvalg til forberedelse af en betænkning om de danske videnskabelige og faglige bibliotekers fremtidige arbejdsforhold og kulturministeren nedsatte et samarbejdsudvalg til behandling af fællesproblemer for folkebibliotekerne og de videnskabelige og faglige biblioteker. Per Boesen har været medlem af begge udvalg i beretningsperioden.

Tabel 1. Handelshøjskolens bibliotek 1961/62-1962/63

(året går fra 1/8-31/7)

A. Tilvækst		
	1961/62	1962/63
Bruttotilvækst i alt .....	2.894	3.297
heraf bøger .....	1.384	1.713
deraf som gave eller udveksling .....	719	832
periodica .....	1.510	1.584
Udskilt fra biblioteket .....	71	195
Netto tilvækst, antal bd. ....	2.823	3.102
(heraf reklamebibl.) .....	70	60
Netto tilvækst, i m. ....	48,0	51,5
Bibliotekets bogbestand, antal bd. ....	40.227	43.329
Bibliotekets bogbestand i m. ....	999,3	1050,8
heraf reklamebibl. i bd. ....	1 767	1 827
Antal løbende periodica .....	1 023	1 140
heraf abonnement .....	166	180
B. Udlån		
	1961/62	1962/63
Antal lånere .....	1.383	1.579
HA studiet .....	385	444
HD studiet .....	500	594
heraf 1. del .....	36	45
bankvæsen .....	28	34
forsikring .....	8	4

	1961/62	1962/63
organisation .....	47	86
regnskabsvæsen .....	159	164
revision .....	11	8
salgsorg. og reklame .....	136	149
udenrigshandel .....	75	104
andre studerende .....	15	12
lærere og institutter .....	36	46
udenforstående .....	447	483
heraf danske biblioteker .....	55	59
udenlandske biblioteker .....	4	5
Antal hjemlån i alt .....	12.099	17.962
heraf studerende .....	9.802	15.388
lærere og institutter .....	833	770
udenforstående .....	1.464	1.804
heraf danske biblioteker .....	338	474
heraf udenlandske biblioteker .....	2	17
Lån fra fremmede biblioteker, antal Bd. ....	6	40
heraf fra udenlandske biblioteker, antal Bd. ....	6	21
Læsesalslån .....	6.920	9.110

Overbibliotekaren har holdt forelæsninger for studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og de forskellige specialstudier.

Bibliotekar Erik Larsen har i juni 1963 afsluttet sin uddannelse på Danmarks biblioteksskoles sektion II, bibliotekarlinien for de videnskabelige og faglige biblioteker.

Foruden tidsskrifter og årsskrifter har biblioteket modtaget gaver fra:

P. Ackerman, Montreal	Berlingske Forlag
Akademiet for de Tekniske Videnskaber	Berlingske Tidende
American Association of Advertising Agencies, New York	Britisk Ambassade
American Bankers Association	Britisk Council, København
Amerikas Forenede Staters Ambassade	Can manufacture Institute, Wash. D. C.
Andelslagteriernes Fælleskontor	Canada Department of Trade and Commerce
Andelsudvalget	Canadian Advertising Research Foundation, Toronto
Australia. Bureau of Agricultural Economics, Camberra	Chase Manhattan Bank, New York
Banco de Bilbao, Bilbao	Commercial Bank of Australia, Melbourne
Banco Central de Reserva del Peru, Lima	Committee for Economic Development, New York
Bank of Adelaide, London	Consulate for Pakistan
Bank of Israel	Creditanstalt-Bankverein, Wien
Bank of Japan. Economic Research Depart- ment. Tokyo	Danmarks Erhvervsfond, Sekretariatet
Bank of Korea, Seoul	Danmarks Nationalbank
Banque de France, Paris	Danmarks Tekniske Bibliotek
Barclays Bank, London	Dansk Arbejdsgiverforening
Professor Børge Barfod	Dansk Esso A/S
A/S Beauvais	Dansk Salgs- og Reklameforbund
Paul Bergsøe & Søn	Dansk Teknisk Oplysningstjeneste
	Dansk Unilever A/S



- Danske Reklamebureauers Branceforening  
 De danske Handelsforeningers Fællesorganisation  
 De danske Statsbaner  
 Den Danske National Komité under Det Internationale Handelskammer  
 I/S Datacentralen 1959  
 Deutsch-Nordische Gesulchaft in der DDR, Berlin  
 Deutsches Kulturinstitut.. København  
 Diplomatic Press, London  
 Economisch Instituut voor de Middenstand, 's-Gravenhage  
 Economisch Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijffs, 's-Gravenhage  
 Eksportkreditrådet  
 The English, Scottish & Australian Bank, London  
 Engroshandelens Forskningsfond, Oslo  
 Erhvervskontorets bibliotek  
 cand. polit. Holger Eriksen  
 Rationaliseringsfirmaet Holger Eriksen  
 European Free Trade Association, Seneva  
 Europäiske Gemeinschaften  
 Europäiske Wirtschaftsgemeinschaft  
 Facit Electronics AB, Stockholm  
 FDB  
 FDB, Konsulenttjenesten  
 Federal Reserve Bank of New York  
 Federation of British Industries, London  
 Findus International Ltd.  
 Finlands Bank. Institut för Ekonomisk Forskning, Helsingfors  
 Finlands Statistiska Centralbyrå, Helsingfors  
 First National City Bank, New York  
 Foreningen af Fagbladsforlag og Fagbladsudgivere  
 Foreningen af Danske Gasværker  
 Foreningen Niels Brock  
 Foreningen af Statsautoriserede Revisorer  
 Forlaget Kompas A/S  
 Det Franske Institut  
 Friden Kontor-Automation A/S  
 Grosserer-Societetets Komite  
 Grønlandsudvalget af 1960  
 Göteborg. Chamber of Commerce  
 Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv, Bibliotek  
 Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund  
 Handelsministeriets Produktivitetsudvalg  
 Hermods Korrespondensinstitut, Malmö  
 Herning Byråd  
 Den Hollandske Ambassade  
 I. D. E.  
 Stiftung „Im Grüene“, Zürich  
 India. Pleanning Commission, New Delhi  
 Industrirådet  
 Institut for Butikscenarplanlægning  
 Institute of International Education, New York  
 International Air Transport Association  
 International Business Machines Corporation (IBM)  
 International Consumer Credit Association, St. Louis, Miss.  
 International Office for Motor Trades and Repaire, The Hague  
 International Wheat Council, London  
 Irmar, Rom  
 Japan. Ministry of Foreign Affairs  
 Den Japanske Ambassade  
 Kontorchef Kjeld Jarde, Industrirådet  
 Johns Hopkins University, Baltimore. Md.  
 Jydsk Telefon-Aktieselskab  
 Det kgl. Bibliotek  
 Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Bibliotek  
 Korea Ministry of Commerce and Industry  
 Kungl. Bibliotek, Stockholm  
 Købmandsskolen, København  
 Landbrugsministeriet  
 Landbrugsrådet  
 Landsplansudvalget  
 Odd Langholm, Bergen  
 Lloyds Bank, London  
 Lloyds Register of Shipping, London  
 L. O. Stockholm  
 Lufthansa, Köln  
 Macmillan, London  
 Magasin du Nord  
 A/S Markeds-Data  
 Mejeriteknisk Bogforlag A/S  
 Ministeriet for Offentlige Arbejder  
 Civilingeniør Leif Monies HA  
 Monopoltilsynets Direktorat  
 National Bank of Greece  
 Nationalekonomisk Forening  
 Nationalekonomiska Föreningen, Stockholm  
 Nato  
 Niels Brocks Handelsskole  
 Nigeria. Federal Ministry of Information, Lagos  
 Norge. Finans- og Tolldepartementet, Oslo  
 Norges Eksportråd, Oslo  
 Norsk Produktivitetsinstitut  
 Observa



- OECD  
 Direktør Palludan-Nielsen, København  
 Pan American World Airways, New York  
 Politiken  
 Professor, dr. polit. Paul Nørregaard Rasmussen  
 Rotterdam. Nederlandsche Economische Hoogeschool  
 E. Sackiewicz  
 Skandinaviska Banken, Stockholm  
 Slagelse Erhvervskontor  
 Socialforskningsinstituttet  
 Socialministeriets Bibliotek  
 Statens Trykningskontor  
 Det Statistiske Departement  
 Statsbiblioteket, Århus  
 Storbritannien. Board of Trade, Library, London  
 Super Market Institute, Chicago  
 Svenska Bankföreningen, Stockholm  
 Svenska Handelsbanken, Stockholm  
 Sveriges Grossistförbund, Stockholm  
 Sveriges Köpmannaförbund, Stockholm  
 Teknisk Forlag  
 Teknologisk Instituts Bibliotek  
 Textilfabrikantforeningen  
 Tjänstmännens Centralorganisation, Stockholm  
 Tuborgfondet  
 Tyskland. Bundesminister für Verkehr  
 Tyskland Bundesministerium für Gesamtdeutsche Fragen, Bonn  
 Udbyttedelingsnævnet  
 Udenrigsministeriet  
 Udenrigsministeriets Erhvervskontor  
 Undervisningsministeriet  
 United Nations. Economic Commission for Africa  
 United Nations. Economic Commission for Europe, Geneve  
 United Nations. GATT, Geneve  
 United Nations. International Bank for Reconstruction and Development, New York  
 United Nations. WHO, København  
 United States. Office of Naval Research  
 Universitetets Socialøkonomiske Institut, Oslo  
 Universitetets Økonomiske Institut, København  
 Universitetsbiblioteket, Oslo  
 University of California. Institute of Business and Economic Research, Berkeley, Calif.  
 University of Denver. Denver Research Institute, Denver Col.  
 University of Princeton, International Finance Section  
 University of Texas  
 Uppsala Universitet  
 Uppsala Universitet. Företagsekonomiska Institutionen  
 Warszawa. Szkolyglownei planowania i statystyki  
 H. Westergaards Reklamebureau A/S  
 Kursuschef Preben Wolstrup  
 Det Økonomiske Sekretariat  
 Ålborg Handelshøjskole. Institutet for driftøkonomi og statistik  
 Århus Handelsstandsforening

## VII. UDGIVERVIRKSOMHEDEN

Følgende skrifter er udgivet i årets løb:

*Skriftrække C:*

8. Palle Hansen: Årsregnskabets formelle indhold. 1962. (Fotogr. optryk).

*Skriftrække F:*

24. Jan Kobbernagel: Konkurrencens retlige regulering I. 1962. (Fotogr. optryk).
30. Max Kjær-Hansen: Salgets driftsøkonomi. 1962. (Fotogr. optryk).
31. Peter Olufsen og Erik Trolle-Schultz: Ledere og medarbejdere i reklameerhvervet. 1963.

*Handelshøjskolens Biblioteks småskrifter:*

1. Eksportlitteratur i Handelshøjskolens Bibliotek. 1963.

*Undervisningsmaterialer:*

1. Opgaver i engelsk og tysk stenografi. 1963.
2. Hovedopgaver i engelsk 1927-62. 4. udg. 1963.
4. P. Nørregaard Rasmussen & Lauge Stetting: Matematik for økonomer. I-II. 4. opl. 1962.
11. Skriftlige opgaver i erhvervsret. 5. udg. 1963.
20. Opgaver i kommercielt sprog. Fransk. 1963.
21. Opgaver i kommercielt sprog. Spansk. 1963.
22. Opgaver i almindeligt sprog. Fransk. 1963.
23. Franske stile og versioner. 1963.

## VIII. INSTITUTTER OG LABORATORIER

I tilknytning til højskolen er der oprettet 11 institutter og laboratorier, hvis opgave det er at bistå professorer og andre medarbejdere med løsnin- gen af de opgaver, der påhviler dem, herunder navnlig forskningsop- gaver, udarbejdelse af lærebøger og andet studiemateriale, vejledning af de studerende og formidling af oplysninger til erhvervslivet og andre interesserede.

Den fornødne bistand ydes ved, at der stilles arbejdslokaler, hånd- bogssamlinger o. l. samt sekretærhjælp til rådighed for medarbejderne.

Til hvert institut eller laboratorium er foruden forstander(e) som regel knyttet en eller flere videnskabelige assistenter, der dels har til opgave at bistå forstanderen med dennes forskningsarbejde og øvrige opgaver inden for instituttets rammer, dels og navnlig under forstan- derens vejledning at arbejde med selvstændige forskningsopgaver inden for den emnekreds, som er instituttets. Herudover deltager andre af højskolens lærere i en vis udstrækning i de enkelte institutters arbejde, således at der til hvert institut er knyttet en større eller mindre kreds af medarbejdere, som ved indbyrdes samarbejde og gensidig kritik med- virker til fremme af forskningen inden for det fælles interesseområde.

På en række områder foregår der endvidere et samarbejde mellem institutterne. Således har presseforskningen modtaget bistand fra Regn- skabslaboratoriet og fra Institutet for Salgsorganisation og Reklame ved løsningen af forskellige driftsøkonomiske spørgsmål såvel som ved til- rettelæggelsen af kursusvirksomheden, og Det økonomiske Forsknings- institut og Regnskabslaboratoriet samarbejder om detailhandelens regn- skabsundersøgelser.

Institutternes virksomhed finansieres dels ved hjælp af løbende årlige bevillinger på højskolens budget, dels ved tilskud udefra enten til kon- krete forskningsopgaver eller som bidrag til arbejdet i almindelighed.

I det følgende redegøres for hvert enkelt instituts og laboratoriums vedkommende for det i beretningsåret udførte forskningsarbejde m. v. For så vidt angår den del af virksomheden, som særlig vedrører under- visningen, henvises dog til afsnit III foran. (s. 33-51). En samlet oversigt over arbejder offentliggjort af institutternes medarbejdere (såvel som af andre lærere ved højskolen) findes i afsnit XII (s. 103-105).

## A. BANKINSTITUTTET

Forstander: Konst. professor Carl E. Sørensen.

Amanuensis: Cand. merc. Bent Gram.

### 1. OPRETTELSE

Bankinstituttet er oprettet i 1939. Dets opgaver omfatter forskning indenfor makroøkonomiens monetære problemer, erhvervsvirksomheders finansieringsproblemer i almindelighed og bankernes virksomhed i særdeleshed. Endvidere tjener instituttet som laboratorium og håndbibliotek for de HD-studerende i bankvæsen.

### 2. FORSKNING SARBEJDER

#### a. *Bankernes driftsøkonomi.*

Bent Gram påbegyndte i 1961 en analyse af forretningsbankernes driftsøkonomiske problemstillinger og har foreløbig afsluttet de indledende overvejelser omkring banksystemets og de enkelte bankers mål- og politikproblemer etc. Resultatet er fremlagt i et kompendium: »*Bankøkonomi I. Indledning*« (Kbh. Harck. 1961). Arbejdet er fortsat i 1962/63 under særligt hensyn til konkrete bankøkonomiske problemers løsning.

#### b. *Pengepolitik.*

Gram arbejder endvidere med en sammenlignende redegørelse for anvendelsen af likviditets- og kasserereservebestemmelser for private pengeinstitutter i U.S.A., Fællesmarkedet og Skandinavien, bl. a. med henblik på en vurdering af sådanne bestemmelser alternative og supplerende pengepolitiske anvendelse.

#### c. *Planlagte arbejder.*

Instituttets fremtidige forskningsprogram omfatter især en undersøgelse af strukturelle forskydninger, trendbevægelser etc. i danske pengeinstitutters aktivitet, herunder ind- og udlån m. v. Som et led heri undersøges mulighederne for modelanalyser og -prognoser af likviditetsudviklingen. Denne undersøgelse tilrettelægges og ledes af forstanderen.

### 3. ANDEN VIRKSOMHED

Sammen med HD-studiets afgangshold foretog professor Carl E. Sørensen, amanuensis Bent Gram og fuldmægtig Bent Tegldal, H.D. i marts måned en rejse til London, især med det formål nærmere at stu-

dere det engelske pengemarkeds funktioner, som disse udøves af banker, bankiers, diskontohuse, fondsbørs m. fl.

Endvidere har professor Carl. E. Sørensen holdt forskellige foredrag, bl. a. i efteråret 1962: »Koncentrationstendenser i fællesmarkedet« (Danske provinsbankers årsmøde) og »Fællesmarkedet og bankerne« (Bankklubben).

## B. EKSPORTINSTITUTTET

Forstander: Dr. Z. D. Lando.

Amanuenser: Cand. polit. Lauge Stetting, mag. scient. Per Kongstad, H.D. og cand. polit. Harald Vestergaard, H.D.

Videnskabelige assistenter: Cand. merc. Ole T. Krogsgaard og cand. merc. Frode Slipsager.

Deltidsmedarbejdere: Cand. polit. Henning Gottlieb, landsretssagfører Niels Th. Kjølbjerg, cand. merc. Hugo Rønsdal, og cand. polit. Knud Erik Svendsen.

Sekretærer: Fru Gunna Lund og fru Jytte Beckert.

### 1. OPRETTELSE

Eksportinstituttet blev grundlagt 1932 med det formål at virke til fremme af studiet af udenrigshandelens problemer.

### 2. AFSLUTTEDE FORSKNING SARBEJDER

Frode Slipsager har i 1962/63 bearbejdet en del af det materiale, han har indsamlet i forbindelse med den nedenfor under 3 nævnte undersøgelse af eksportsamarbejde mellem små og mellemstore industrivirksomheder. Resultatet af denne bearbejdelse planlægges offentliggjort af O.E.C.D. i Paris under titlen »*Export Marketing Groups for Small and Medium-sized Firms*«. Arbejdet har løbende været drøftet i et arbejdsudvalg bestående af Per Kongstad, Lauge Stetting, Harald Vestergaard og Frode Slipsager.

Knud Erik Svendsen har i beretningsåret afsluttet det i sidste beretning omtalte arbejde vedrørende Øst-Vest-handelen. Undersøgelsen publiceres under titlen »*Østeuropas udenrigshandel og økonomiske samarbejde*« som bind 3 i serien Eksportinstituttets Småskrifter, Einar Harcks Forlag 1963, 80 sider.

Henning Gottlieb har i beretningsåret afsluttet den i sidste beretning omtalte redegørelse for principperne i den fælleseuropæiske landbrugs-politik. Undersøgelsen publiceres under titlen »*Fællesmarkedets landbrugs-ordning*« som bind 5 i serien Eksportinstituttets Småskrifter.

Instituttet har i beretningsåret udarbejdet en beretning over en studierejse til Frankrig, foretaget af afgangsholdet under HD-studiet i udenrigshandel under ledelse af Per Kongstad, Lauge Stetting og Harald Vestergaard. Beretningen er under titlen »*Det franske marked, Beretning over en studierejse*«, udsendt som bind 1 i serien Eksportinstituttets Studierapporter (Einar Harcks Forlag 1963, 92 sider).

### 3. IGANGVÆRENDE OG PLANLAGTE FORSKNINGSARBEJDER

#### a. Eksportmarkedsundersøgelser.

Per Kongstad har sammen med Hugo Rønsdal fortsat den i forrige beretning under pkt. 3 b. anførte indsamling af materiale til belysning af eksportvirksomhedernes markedsanalyseproblemer. Det allerede indsamlede materiale er under bearbejdning og vil indgå i en publikation vedrørende eksportmarkedsanalyser i serien Eksportinstituttets Småskrifter.

Med henblik på at fortsætte studiet af udvalgte miljøstørrelser af betydning for kvantitative markedsundersøgelser i oversøiske områder har Per Kongstad fået orlov fra Handelshøjskolen i et år. Orloven vil blive anvendt til et længere studieophold i Det Mellemsø Østen.

Rudolph Als Fondet og Styrelsen for teknisk samarbejde med Udviklingslandene har ydet finansiell støtte til studierejsens gennemførelse.

#### b. Udenrigshandelens finansiering.

Harald Vestergaard har videreført den i forrige beretning omtalte undersøgelse af udenrigshandelens finansiering. Blandt andet har han studeret den praktiske afvikling af *factoring* i en tysk bank, der har specialiseret sig i indenlandsk factoring og senere har tilsluttet sig en international factoringsgruppe. Andre internationale arrangementer af formaliseret art som Amstelklubben og af mere uformel karakter som Euro-dollarmarkedet er inddraget i studiet af udenrigshandelens finansiering, som det iøvrigt har vist sig hensigtsmæssigt at supplere med en undersøgelse af finansieringen af udenlandske investeringer samt disses afhængighed af investeringsgarantier. Visse sider af disse undersøgelser vil blive offentliggjort i Eksportinstituttets Småskrifter.

#### c. Eksportsamarbejde mellem industrivirksomheder.

Frode Slipsager har i 1962/63 påbegyndt indsamling af materiale til belysning af forskellige former for eksportsamarbejde mellem små og mellemstore industrivirksomheder. Indsamlingen sker gennem inter-



views af ledere af eksisterende eksportgrupper samt gennem diskussion af væsentlige samarbejdsproblemer med organisationsledere og embedsmænd, der har sådanne virksomheders eksportproblemer som speciale.

Som led i denne undersøgelse har Slipsager foretaget studierejser til Belgien, Frankrig, Holland, Schweiz, Sverige, Vesttyskland og Østrig. Undersøgelsen gennemføres med økonomisk støtte fra O.E.C.D. i Paris.

*d. Den danske møbelindustris eksportproblemer.*

Ole T. Krogsgaard har i 1962/63 forberedt en undersøgelse af den danske møbelindustri med særligt henblik på eksportproblemerne.

*e. Planlægning i forbindelse med eksport-marketing.*

Professor Franklin R. Root, Wharton School of Finance and Commerce, University of Pennsylvania, der som Handelshøjskolens gæsteforsker er tilknyttet Eksportinstituttet fra efteråret 1963, agter at udarbejde en redegørelse for strategisk planlægning i forbindelse med eksport-marketing.

*f. Råvarernes markedsøkonomi.*

Lauge Stetting har efter en længere afbrydelse på grund af andre arbejdsopgaver genoptaget den tidligere omtalte undersøgelse over prisfluktuationerne på råvaremarkederne og mulighederne for iværksættelse af stabiliserende foranstaltninger. Han har i 1962/63 skrevet udkast til et kapitel om råvarebørsernes funktioner i forbindelse med prisdannelsen.

*g. EFTA-samarbejdet.*

Chefen for den handelspolitiske afdeling i EFTA's sekretariat i Genève, cand. polit. Torben Jantzen, vil i tilknytning til Eksportinstituttet udarbejde en redegørelse for de erhvervsøkonomiske problemer i forbindelse med EFTA-samarbejdet. Redegørelsen vil blive offentliggjort i serien Eksportinstituttets Småskrifter.

#### 4. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

*a. Eksportinstituttets Småskrifter.*

Eksportinstituttet har tilrettelagt en ny serie småskrifter, hvori instituttet vil offentliggøre mindre arbejder vedrørende økonomiske og



juridiske problemer inden for den internationale handel. Skrifterne søges tilrettelagt på en sådan måde, at de vil være af interesse for erhvervsfolk, der til daglig beskæftiger sig med udenrigshandel. Serien redigeres af Lauge Stetting.

Ved beretningsperiodens slutning var de første skrifter i den nye serie under trykning:

Jan Kobbarnagel: *Varemærkebeskyttelse i fremmede lande.*

Thorkil Kristensen og P. Nyboe Andersen: *U-landshjælpen og erhvervslevet.*

Knud Erik Svendsen: *Østeuropas udenrigshandel og økonomiske samarbejde.*

Ole Lando: *Retsproblemer ved handel med Østeuropa.*

Henning Gottlieb: *Fællesmarkedets landbrugsordning.*

#### *b. Meddelelser fra Eksportinstituttet.*

Instituttet har i 1962/63 udsendt fire numre af »Meddelelser fra Eksportinstituttet«, der skal tjene som et bindeled mellem instituttet og udenrigshandelsinteresserede erhvervskredse, herunder Handelshøjskolens egne dimittender i udenrigshandel. Bladet indeholder meddelelser om instituttets kursusarrangementer, gæsteforelæsninger, mødearrangementer, case studies, studierejser til fremmede markeder, interessante virksomhedsbesøg, udstillinger etc.; desuden indeholder bladet korte omtaler af nye forskningsresultater og interessante nydannelser inden for udenrigshandelen.

#### 5. KONTAKTER MED ANDRE INSTITUTTER OG VIDENSKABELIGE ORGANISATIONER M. V.

Lauge Stetting har i fem måneder i 1962/63 arbejdet som forskningsstipendiat på *Institut für Weltwirtschaft an der Universität Kiel.*

Per Kongstad har i årets løb besøgt de geografiske institutter på handelshøjskolerne i Göteborg og Stockholm samt det geografiske institut ved Utrechts Universitet.

Instituttet har desuden i beretningsåret stået i kontakt med følgende udenlandske institutter m. v.: *Institut för distributionsekonomisk och administrativ forskning vid Handelshögskolan i Göteborg, Norges Eksportråd, Oslo, Norges Eksportskole, Oslo, Sveriges Allmänna Exportföreningen, Stockholm, Småindustriens Exportburå, Stockholm, Exportskolan, Stockholm, Finlands Utrikeshandelsförbund, Helsingfors, Federation of British Industries, London, Sundridge Park Management Centre, Bromley, Kent, Institut für Exportforschung an der Universität zu Erlangen, Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv, Wirtschaftsförderungsinstitut, Wien, Economische Voor Lichtingsdienst,*

Haag, *Centre National du Commerce Extérieur*, Paris, *Office Belge du Commerce Extérieur*, Bruxelles, *Schweizerische Zentrale für Handelsförderung*, Zürich og Lausanne, *Schweizerisches Institut für Aussenwirtschaft und Marktforschung an der Handelshochschule St. Gallen*, *IMEDE, Management Development Institute*, Lausanne, samt *Marketing and Distribution Section, O.E.C.D., Paris*.

Eksportinstituttet har i Danmark samarbejdet med *Udenrigsministeriets Erhvervskontor, Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfond*, alle erhvervsorganisationerne samt en række brancheorganisationer.

## 6. ANDEN VIRKSOMHED

### a. Eksportinstituttets kursusvirksomhed.

Instituttet har fortsat sin kursusvirksomhed, der skal tjene som en efteruddannelse af Handelshøjskolens dimittender i udenrigshandel og andre med en tilsvarende uddannelse. Kurserne henvender sig først og fremmest til forretningsfolk, der på en ansvarsfuld post er beskæftiget med praktisk eksportarbejde.

I 1962/63 er der afholdt følgende kurser:

*Dansk Industrieksport under Fællesmarkedet*. Tre-dages internatkursus på hotel Prins Hamlet, Helsingør. Leder: Lauge Stetting. Foredrag af professor Ole Lando, landsretssagfører Niels Th. Kjølbye, Harald Vestergaard, Per Kongstad, og Hugo Rønsdal, Handelshøjskolen, samt ti specialister fra eksportvirksomheder, erhvervsorganisationer og statsadministration.

*Eksport-Marketing af levnedsmidler*. Tre-dages internatkursus på hotel Prins Hamlet, Helsingør. Leder: Harald Vestergaard. Foredrag af professor Arne Rasmussen, professor Jan Kobbernagel og landsretssagfører Niels Th. Kjølbye, Handelshøjskolen, samt 12 specialister fra eksportvirksomheder, erhvervsorganisationer og statsadministration.

### b. Gæsteforelæsninger.

Eksportinstituttet arrangerede i foråret 1963 for en indbudt kreds af erhvervsfolk, embedsmænd m. v. en serie gæsteforelæsninger om »Erhvervslivet og u-landene«. Serien omfatter følgende fire forelæsninger:

Generalsekretæren for O. E. C. D., professor Thorkil Kristensen: *U-landshjælpen som samlet problem for den vestlige verden*.

Formanden for Styrelsen for teknisk samarbejde med udviklingslandene, professor, dr. oec. P. Nyboe Andersen: *Den danske u-landshjælp og erhvervslivet*.

Direktør F. J. Pedler, United Africa Company: *Den moderne afrikaner som forbruger og kunde.*

Direktøren for Forschungsinstitut für Wirtschaftsfragen der Entwicklungsländer E. V., professor, Dr. Dr. h. c. Fritz Baade, Bonn: *Investeringsproblemer i u-landene.*

Instituttet har ligeledes i foråret 1963 arrangeret en række gæsteforelæsninger for afgangsholdet samt tidligere dimittender fra H.D.-studiet i udenrigshandel. Disse gæsteforelæsninger omfattede:

Civiløkonom Bo Strömbom, Handelshögskolan i Göteborg: *En undersøgelse af svensk industrieksport.*

Kontorchef Carl Jensen, Det Danske Emballageinstitut: *Transportemballagen og dens planlægning.*

Arkitekt Jesper Tögern, M.A.A.: *Udstillinger.*

Arkitekt Acton Bjørn, M.A.A.: *Produktudformning.*

Prokurist Mogens Fussing, H.D., A/S Nordisk Kamfabrik: *Eksportsamarbejde i en dansk industrigren.*

Personalechef Otto Cordsen, A/S Plumrose: *Uddannelsesproblemer i en stor eksportvirksomhed.*

#### c. Virksomhedsbesøg.

Instituttet har i beretningsåret arrangeret følgende virksomhedsbesøg for H.D.-studerende i udenrigshandel.

A/S Laur. Knudsen, København, Udenrigsministeriets Erhvervs-kontor, København, og A/B Klippans Finpappersbruk, Klippan, Sverige.

#### d. Undervisningsmateriale til Eksportskolen.

Den nye Eksportskole under Købmandsskolen, der skal give unge medhjælpere i eksportvirksomhederne en praktisk betonet uddannelse, har i efteråret 1962 påbegyndt specialundervisningen i eksportfagene. Udarbejdelsen af lærebogsmaterialet i disse fag og tilrettelæggelsen af undervisningen er sket under vejledning af Lauge Stetting i samarbejde med Per Kongstad, Ole Lando og Harald Vestergaard.

To af instituttets medarbejdere har i beretningsåret skrevet lærebøger til brug for undervisningen på Eksportskolen:

Ole T. Krogsgaard: *Eksportens Organisation*, Købmandsskolens Eksportskole, Undervisningsmaterialer 3, København 1962, 87 sider.

Frode Slipsager: *Konkurrencemidler i Eksporten*, Købmandsskolens Eksportskole, Undervisningsmaterialer 4, København 1963, 156 sider.

## C. ERHVERVSRETTLIGT INSTITUT

Forstander: Professor Jan Kobbarnagel.

Medarbejdere: Professor, dr. jur. Ole Lando (interlegal handelsret), amanuensis, cand. jur. Mogens Eggert Møller (skatteret), forskningsadjunkt, cand. jur. Erik Siesby (interlegal søret).

Sekretær: Fru Tove Larsen.

## 1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1952 med det formål at drive forskning inden for erhvervsrettens område.

## 2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER

Professor Jan Kobbarnagel har i beretningsperioden udarbejdet en afhandling om Varemærkebeskyttelse i fremmede lande, der er udgivet som nr. 1 i serien Eksportinstitutets Småskrifter. Han har endvidere udarbejdet en afhandling om Det Begrænsede Ansvar, der vil blive trykt i et festskrift til professor, dr. jur. O. A. Borum i anledning af dennes 70-årsdag.

Professor Ole Lando har udsendt et værk om kontraktstatuttet, der blev antaget til forsvar for den juridiske doktorgrad (475 sider). Endvidere har han udsendt følgende mindre arbejder:

Hvorledes regeres fællesmarkedet? Juristen 1963 nr. 4, s. 86-97.

Konturerne af et juridisk verdensatlas. Erhvervsøkonomisk Tidsskrift 1963, nr. 3, s. 153-163.

Fællesmarkedet og Danmarks demokrati. Stud. merc. 1963, nr. 9.

Den ny hovedstad og dens regering (Om Bruxelles og Fællesmarkedet) Berlingske Tidendes kronik den 17. august 1962.

Amanuensis Mogens Eggert Møller har været docentstipendiat ved det juridiske fakultet, Uppsala Universitetet, i tiden 1/8-1962 til 31/7-1963. I denne periode har han dels forelæst for svenske studenter om international skatteret og skatterettens almindelige del, dels arbejdet videre med et større skatteretligt arbejde om indkomst i andet end penge og derunder særlig beskæftiget sig med bevis- og præsumptions-teori og en særegen skatteretlig fortolkningsproblematik. Han har desuden gæsteforelæst ved Stockholms Universitet, deltaget med indlæg i den vidnepsykologiske kongres i Stockholm og i talrige videnskabelige seminarer o. l. både i Uppsala og Stockholm.

Forskningsadjunkt Erik Siesby har arbejdet med en større afhandling om søretlige lovkonflikter. Med støtte fra Otto Mønstedsfonden har han i

tre uger i april 1963 studeret ved Max Planck Institut für ausländisches und internationales Privatrecht i Hamborg. Endvidere har han i maj 1963 arbejdet som stipendiat ved Nordisk Institutt for Sjørett, Oslo.

## D. FORSIKRINGSINSTITUTTET

Forstander: Lektor, amanuensis, cand. polit. Knud Hansen.  
Sekretær: Fru Tove Larsen.

### 1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1952 i forbindelse med den da foretagne om-lægning af diplomstudiet i forsikring.

### 2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER

#### a. Akkvisition.

Det i sidste beretning nævnte akkvisitionsspil, der er konstrueret i samarbejde med amanuensis Erik Trolle-Schultz, Instituttet for Salgsorganisation og Reklame, og programmeret i samarbejde med IBM til udførelse på elektronregnemaskinen IBM 1620 er i beretningsåret gjort færdigt i en første version, for hvilken Knud Hansen og Trolle-Schultz har redegjort i en rapport (»Akkvisitionsspillet. En redegørelse for spillets udformning og anvendelse«. 27 sider + 22 sider bilag).

I spillet kan deltage indtil 10 grupper, der ved starten overtager hvert sit simulerede forsikringsselskab, hvis akkvisition de derefter skal lede. De kan herunder træffe beslutning om provisionssatser for hver af de to brancher (»liv« og »skade«), hvori selskaberne driver forretning i tre markedsregioner. I liv skal ligeledes fastsættes bonussats. Desuden træffes beslutninger om reklame og udgift til udvikling af nye forsikringsformer. Endelig træffes beslutninger om de enkelte agents ansættelse, udvælgelse, uddannelse, aflønning og afskedigelse. På grundlag af de trufne beslutninger og de matematisk udtrykte antagelser om sammenhængen imellem beslutninger og resultater, som er gjort i spillets model, udregner og udskriver regnemaskinen resultater for hver enkelt agent i spillet. Derefter træffer spillerne beslutninger for et nyt »år«, og således fortsættes. På 5-6 timer kan gennemspilles 6-8 »år«.

Den omtalte version af spillet er dels benyttet i HD-undervisningen, dels er den i årets løb spillet ved to konferencer afholdt af Akkvisitionschefernes Fællesråd, nemlig på »Prins Hamlet« i Helsingør (for danske akkvisitionschefer) og på »Rolighed« i Vedbæk (nordisk møde for



akkvisitionschefer), og endelig ved studiekreds for medlemmer af Forsikringsklubben (afholdt i Forsikringsaktieselskabet Skandinavia).

*b. Genforsikring.*

Det i sidste beretning omtalte genforsikringsspil, der oprindeligt var konstrueret til manuel gennemførelse, er af Knud Hansen blevet videreudviklet og programmeret i Fortran til udførelse på elektronregnemaskiner. Det er herved blevet muligt at gøre simulationen af skadeforløbet væsentligt mere detaljeret og realistisk, ligesom programmet udfører en statistisk behandling af de simulerede skaderesultater og udregner resultater af 35 forskellige varianter af de gængse genforsikringskontrakter, som spillets deltagere kan indgå med hinanden.

Genforsikringsspillet blev først programmeret med sigte på regnemaskinen IBM 1620, men da programmet foreligger i fællesproget Fortran kan det også udføres på en række andre maskiner. Det er i årets løb spillet med de HD-studerende på Forsikringsselskabet Skandinaviens anlæg.

Det er hensigten at anvende de simulationsmodeller, der ligger bag genforsikringsspillet, ikke alene til pædagogiske, men også til forskningsmæssige formål. Med henblik herpå vil simulations- og kontraktberegningssystemerne blive suppleret med beslutnings- og analyseprogrammer. Beslutningsprogrammet, som er langt fremskredent, vil reducere den menneskelige medvirken ved indgåelse af genforsikringskontrakter til fastlæggelse af nogle enkle, generelle beslutningskriterier. Analyseprogrammet vil uddrage de beslutningskriterier, der synes at ligge bag en lang række menneskeligt tagne kontraktbeslutninger.

Med henblik på den omtalte udbygning var det nødvendigt at overføre programmet til maskintyper, der tillod større programmer. Dette program blev første gang benyttet i juni 1963 på en IBM 1401 ved et spil, der afholdtes af Institut für Versicherungswissenschaft an der Universität Köln. Ved samme lejlighed holdt Knud Hansen en forelæsning om »Theorie und Praxis der Unternehmungsspiele in der Versicherung«.

*c. Det integrerede forsikringsspil.*

I de ovenfor omtalte to funktionsspil ses der bort fra andre funktioner inden for forsikringsselskaber. I akkvisitionsspillet regnes der f. eks. med konstant skadeprocent. Da modeller for simulation af præmieindtægter og skadeudgifter var skabt, var det imidlertid nærliggende at koble dem sammen og udbygge dem med modeller vedrørende de øvrige

selskabsfunktioner såsom administration og pengeanbringelse. Planerne herom blev omtalt i Knud Hansens artikel »Forsikringsuddannelse pr. elektronregnemaskine« (Assurandøren 1962, nr. 44) og var vidt fremkredne ved beretningsårets afslutning. Det nye spil er siden da blevet præsenteret ved et europæisk forsikringsseminar i Holland.

Til de ovenfor under a-c omtalte projekter har instituttet fået stillet maskintid vederlagsfrit til rådighed af IBM og Forsikringsaktieselskabet Skandinavia.

### 3. ANDEN VIRKSOMHED

Om instituttets første arrangement af en studierejse for de forsikringsstuderende henvises til s. 49. Under denne rejse, der gik til Tyskland, knyttedes værdifulde kontakter med Deutsche Versicherungs-Akademie og Institut für Versicherungswissenschaft, begge i Köln, og med Institut für Versicherungswirtschaft der Universität München.

## E. INSTITUT FOR ORGANISATION OG ARBEJDS SOCIOLOGI

Forstander: lektor, cand. oecon. Torben Agersnap.

Sekretær: fru Grethe Rønn Jensen.

Heltidsmedarbejdere: docent, dr. jur. Verner Goldschmidt, amanuensis, cand. merc. Erik Hollesen, forskningsstipendiat, cand. polit. Ove Per Henningsen.

Deltidsmedarbejdere: cand. oecon. Flemming Agersnap, overlæge Jørgen Andersen, cand. jur. Agnete Weis Bentzon, advokat Ernst Dyrbye, cand. oecon. Niels Jørgen Ebbensgaard, landsretssagfører Jørgen Hoffmeyer, cand. jur. Carl Jørgensen, cand. merc. Flemming Klöcker-Larsen, cand. oecon. Lars Skov Madsen, magister Johannes Noordhoek, cand. psych. Eggert Petersen, cand. polit. Frode Rasmussen, cand. jur. Jørgen Saabye og cand. jur. Ole B. Thomsen.

### 1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1953 som forskningsinstitut. Fra 1961 har instituttet tillige varetaget tilrettelægning, administration og undervisning ved specialstudiet i organisation, der påbegyndtes dette år.

### 2. AFSLUTTEDE UNDERSØGELSER

#### a. *Lærlingeuddannelsen i Danmark.*

Undersøgelsen er gennemført af Flemming Klöcker-Larsen med støtte af Philips Fond af 1958.



Rapporten indeholder en detaljeret beskrivelse af lærlingeuddannelsen inden for håndværk og industri samt inden for handels- og kontorområdet. Den indeholder desuden en oversigt over foreliggende statistisk materiale til belysning af lærlingeproblemerne og afsluttes med en kort redegørelse for det videre forskningsprojekt vedrørende lærlingeuddannelsen.

*b. Uddannelsesbehovet i udvalgte brancher: 1. automobilindustrien 2. tapetindustrien.*

Undersøgelsen af behovet for videreuddannelse af ejere og medarbejdere inden for de to brancher er gennemført af Flemming Klöcher-Larsen på opfordring af henholdsvis Danmarks Automobil-Forhandler-Forening og Danmarks Tapethandler Forening. Den første delundersøgelse er finansieret af brancheforeningen og den anden af A/S Fiona, Faaborg.

*c. Flugten fra søen. Afgang af officerer fra den danske handelsflåde, I.*

Rapporten indeholder de første resultater af en undersøgelse til belysning af problemerne i forbindelsen med mangelen på skibsofficerer og den store personaleomsætning inden for handelsflåden.

Undersøgelsen omfatter 16 årgange officerer, og ca. 3000 kaptajner, styrmænd og maskinofficerer har modtaget spørgeskema eller er blevet interviewet.

Der er fra Officersforeningerne, søfartsmyndighederne samt nogle rederier på forskellig vis ydet støtte til undersøgelsesarbejdet.

### 3. IGANGVÆRENDE UNDERSØGELSER

*Agnete Weis Bentzon* gennemfører for det grønlandske lovudvalg en undersøgelse af familiens sociale og økonomiske organisation i Vestgrønland. Undersøgelsen modtager støtte fra Statens Videnskabsfond.

*Verner Goldschmidt* arbejder med Social Sanctions and Social Change. A Greenland Study. Arbejdet støttes af Statens Videnskabsfond.

*Ove Per Henningsen* arbejder på en undersøgelse af fraværproblemer samt til- og afgang af personale i tre virksomheder. Undersøgelsen gennemføres med støtte af Philips Fond af 1958.

*Carl Jørgensen* arbejder på en undersøgelse af personaleorganisatoriske problemer i virksomheder under vækst. Philips Fond af 1958 yder støtte til arbejdet.

*Frode Rasmussen* undersøger metodeproblemer i forbindelse med elektronisk databehandling med støtte i en bevilling fra Philips Fond af 1958.

#### 4. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Med støtte fra de sociologiske selskaber i de nordiske lande har man udsendt 6. årgang af tidsskriftet *Acta Sociologica* under ledelse af et redaktionsråd bestående af de skandinaviske professorer i sociologi og med lektor Torben Agersnap som redaktør assisteret af forstander, cand. merc. Flemming Klöcker-Larsen.

#### 5. KONTAKTER MED ANDRE INSTITUTTER

Instituttet har gennem sine medarbejdere og forskningskollokvier løbende kontakt med Sociologisk Institut ved Københavns Universitet og Socialforskningsinstituttet. Desuden opretholdes nær forbindelse med samfundsvidenskabelige institutioner i det øvrige Skandinavien samt kontakt med forskere, repræsenterende tilsvarende institutter i udlandet, hovedsagelig i U.S.A.

### F. PRESSEFORSKNINGEN

Forstandere: Professor Ejler Alkjær og professor Hakon Stangerup.  
Amanuensis: Mag. art. Ulf Kjær-Hansen.

Rådgivende udvalg:

Direktør Svend Aller, direktør Arne Byskov, distributionsdirektør Poul B. Christensen, fhv. minister, redaktør Ernst Christiansen, direktør Robert Holmberg, overarkivar Harald Jørgensen, professor Max Kjær-Hansen, direktør Mogens Kaarøe, dr. Vincent Næser, chefredaktør Alf Schiøttz-Christensen, chefredaktør Eigil Steinmetz, direktør Paul Tillge, direktør G. Ulrik og rektor Poul Winding (formand).

#### I. OPRETTELSE

Presseforskningen ved Handelshøjskolen i København blev på grundlag af en donation fra den danske dagspresse oprettet i februar 1954 som en særlig forskningsinstitution, der i tilknytning til Instituttet for Salgsorganisation og Reklame beskæftiger sig med pressens samfundsmæssige og økonomiske forhold. Instituttets formål er:

- 1) at gennemføre videnskabelige undersøgelser af pressens samfundsmæssige virksomhed, i første række til klarlæggelse af området »pressens driftsøkonomi«,
- 2) på Handelshøjskolen at opbygge et offentligt tilgængeligt bibliotek vedrørende pressens mangesidede forhold og

- 3) lejlighedsvis at lade afholde enkeltforedrag og kortere forelæsningsrækker i tilslutning til instituttets virksomhed.

## 2. FORSKNING SARBEJDET

### a. *Lærebog i massekommunikationsmidler og mediastruktur.*

I tilknytning til forelæsningerne i massekommunikationsmidler og mediastruktur er bebudet en lærebog dækkende det gennemgåede stof. Lærebogen er under udarbejdelse af Ulf Kjær-Hansen.

Bogen vil falde i to klart afgrænsede hovedafsnit, hvoraf det første, som behandler massekommunikationsmidlernes udvikling og aktuelle anvendelse i Danmark, danner grundlag for det andet afsnit om mediastrukturen i det danske erhvervsliv.

I første hovedafsnit fastlægges grundlaget for gennemførelse af kommunikation og de karakteristiske egenskaber ved de moderne massekommunikationsmidler: presse, film, radio og fjernsyn. Herefter gennemgås de enkelte mediers udviklingshistorie og aktuelle udbredelse.

Andet hovedafsnit vil klarlægge reklameområdets opdeling i Danmark efter forskellige principielle kriterier: 1) direkte/indirekte reklame, 2) informativ/manipulativ reklame, 3) salgsreklame/prestigereklame og 4) primær/sekundær reklame. Derefter beskrives grundlaget for de reklamemedier, som forekommer i Danmark, både med henblik på den formidling, der foregår mellem reklamekøbere og reklamesælgere, og de massekommunikationsmidler, som danner grundlaget for reklameindsatsen.

### b. *De danske ugeblades udviklingshistorie.*

Ulf Kjær-Hansen fortsætter arbejdet med at klarlægge den danske magasinpresses historiske udvikling i Danmark med særligt henblik på de enkelte genrers opståen og udbredelse i perioden 1830-1930. Der lægges samtidig vægt på at belyse magasinpressens sammenhæng med beslægtede pressegenrer.

## 3. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

### a. *Presseforskningens annonceindex.*

Amanuensis, cand. merc. Orla Nielsen, Institutet for Salgsorganisation og Reklame, udarbejder for hvert kvartal et annonceindex, der viser annonceringens udvikling måned for måned i indextal beregnet på grundlag af omsætningen i 1953. Indexet omfatter forskydninger inden for landsavertering, lokalavertering og total annoncemængde for

1) københavnske morgenblade, 2) københavnske middags- og eftermiddagsblade og 3) ugeblade og dagbladstillæg. Det statistiske grundlag for beregningerne er hentet fra Berlingske Tidendes annoncestatistik. Indexet offentliggøres regelmæssigt i »Det danske Marked«, og i beretningsperioden omfatter opgørelserne annonceringsomfanget i året 1962.

*b. Presseforskningens årlige oplagsanalyse.*

Ulf Kjær-Hansen foretager en årlig undersøgelse af de oplagskontrollerede dagblades oplagsændringer i løbet af det sidste kalenderår baseret på Oplagskontrollens bulletin. Herunder meddeles såvel de absolutte tal som indextal beregnet på grundlag af oplaget 1. halvår 1945. Tallene analyseres med henblik på landsdelenes samlede dækning, partipressernes samlede andel i salget og de enkelte blades markedsområde. Resultaterne offentliggøres hvert år i »Det danske Marked« august-nummer.

Som supplement er i år foretaget en undersøgelse af de enkelte blade inden for handelsdistrikter og bladkredse på grundlag af *Kriterias* fordelingstabeller, som er offentliggjort af *Danske Reklamebureauers Branche-forening* i publikationen »Oplags- og Markedstal« i tilknytningen til den årligt udkommende håndbog »Media«.

*c. Anmeldelsesvirksomhed.*

Siden nytår 1959 fremtræder »Det danske Marked« som organ både for Institutet for Salgsorganisation og Reklame som hidtil og for Presseforskningen ved Handelshøjskolen i København. Som følge heraf foregår en anmeldelsesvirksomhed inden for tidsskriftets rammer af presselitteratur, og i den forløbne beretningsperiode er følgende bøger blevet anmeldt i »Det danske Marked«: Harald Jørgensen: »Tidsskriftspresen i Danmark indtil 1848«, Chr. Kirchhoff-Larsen: »Den danske presses historie III«, »Kritik af avisen« (Berlingske Presse-Bibliotek) og Niels Thomsen og Harald Jørgensen: »Dansk Pressemuseum og Arkiv«.

4. KONTAKT UDADTIL

*a.* Institutet holder nær kontakt med Institut for Presseforskning og Samtidshistorie, Århus. Der gives gensidig orientering om den løbende forskning og planlægningen af fremtidige opgaver, så at en dobbelt-dækning kan undgås. Samtidig foregår en udveksling af publikationer og kursusprogrammer.

b. Presseforskningen er medlem af International Press Institute, Zürich, og der foregår i denne forbindelse en regelmæssig, international udveksling af publikationer.

c. Instituttet var repræsenteret ved det første nordiske presseforskningsmøde, der blev afholdt i Århus på Journalisthøjskolen 12.-13. juni 1963 med deltagelse fra Danmark, Finland, Norge og Sverige.

d. I årets løb har instituttet på forespørgsel udefra leveret materiale vedrørende dagbladsforhold til Statistisk Årbog, Media 1963 og den danske oversættelse af Raymond Williams: »Massemediernes«.

e. Da Publicistklubben i februar måned var Handelshøjskolens gæster ved en orienterende sammenkomst om højskolens organisation og virksomhed, bidrog professor Ejler Alkjær med en fremstilling af Presseforskningens arbejdsområde og indsats.

#### 5. UNDERVISNINGS- OG FOREDRAGSVIRKSOMHEDEN

a. Den amerikanske presseforsker Earl English holdt 12. juni 1963 en offentlig forelæsning på Handelshøjskolen, hvortil en kreds af pressefolk og embedsmænd var indbudt.

b. Ulf Kjær-Hansen har i efterårssemesteret 1962 holdt to forelæsningsrækker. For de dagstuderende blev gennemført en fri forelæsningsrække bestående af en ugentlig enkeltforelæsning over emnet »Pressen og de øvrige massekommunikationsmidlers anvendelse i det danske samfund«. For diplomstuderende, som forbereder sig til diplomprøven i salgsorganisation og reklame, blev afholdt en forelæsningsrække, der indgår i pensum, bestående af en ugentlig dobbeltforelæsning over emnet »Massekommunikationsmidler og mediastruktur«.

### G. REGNSKABSLABORATORIET

Forstander: Professor Palle Hansen.

Assistenten: Lic. merc. Zakken Worre, cand. polit. Poul Sveistrup og cand. merc. Dennis Clausen (fra 1/10 62).

Sekretærer: Fru Ellen Nielsen og fru Lisa Kaae (fra 1/2 63).

#### 1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet 1932.

#### 2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSOPGAVER

Lic. merc. Zakken Worre har i danske og svenske virksomheder studeret budgettering og budgetters anvendelse ved kompetenceafgræns-



ning og formidling af beslutningsbeføjelser for de ledende medarbejdere. Især har specificationsbehovene 1) ved selve handlingsprognosens udformning samt 2) ved salgs-, produktions- og indkøbsstyringen ved budgetkontrollen været undersøgt på baggrund af de forskellige typiske former for omsætningsstruktur. Cand. polit. Poul Sveistrup har fortsat sit arbejde med økonomisk decisionsteori. Dette arbejde har i perioden været koncentreret omkring problemerne i forbindelse med formuleringen af kravene til et informativt årsregnskab (driftsregnskab og balance), herunder først og fremmest definition af et operationelt indkomstbegreb. Endvidere har Poul Sveistrup fortsat sit forskningsarbejde ved Regnecentralen, omfattende området administrativ databehandling. Cand. merc. Dennis Clausen har fortsat den tidligere påbegyndte undersøgelse af udviklingen i lønsomhedsmønstret i nordiske virksomheder. Endvidere har han påbegyndt en kortlægning af landbrugets økonomiske problemer og informationsbehov som grundlag for udformningen af en mere tidssvarende kontoplan for landbruget.

### 3. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Palle Hansen har i beretningsperioden fortsat arbejdet med udgivelsen og redaktionen af idéskriftet Økonomisk Virksomhedsledelse. Som faste medarbejdere har været knyttet amanuensis ved Regnskabslaboratoriet lic. merc. Zakken Worre og cand. merc. Dennis Clausen. Det redaktionelle arbejde har som hidtil bestået i løbende kritisk gennemgang af ca. 80 udenlandske førende tidsskrifter samt bøger om lederskab og økonomi (ialt ca. 40.000 sider litteratur), hvortil kommer indsamling af erfaringsmateriale om disse emner fra en lang række inden- og udenlandske virksomheder. Det bedste af dette stof er bragt i tidsskriftet i bearbejdet form, udgørende ialt 69 artikler. I idéskriftet er desuden offentliggjort forskellige mindre arbejder og undersøgelser, der i periodens løb er udarbejdet på laboratoriet eller i tilknytning til dette. Af sådanne arbejder kan nævnes: »Kapløbet mellem omkostninger og omsætning«, »Hvordan kan virksomheden vaskeres mod snigsot«, »Priskalkulationen under debat«, »Den røde tråd i lønsomhedsmetoden«.

Professor Palle Hansen har i beretningsperioden, assisteret af cand. merc. Dennis Clausen forestået redaktionen af to mindre skrifter: »Lønsomhedsværktøjet i praksis« (60 s.) og »Regnskabsrapporter, principper, teknik, praksis« (48 s.). De er begge udkommet i serien: Særtryk af idéskriftet Økonomisk Virksomhedsledelse.

Cand. polit. Poul Sveistrup har publiceret: »Administrativ databe-

handling på elektronregnemaskiner« (K-63 udstillingens officielle katalog).

#### 4. REGNSKABSARKIVET

Regnskabslaboratoriet har fortsat sit arbejde med indsamling, katalogisering og arkivering af offentliggjorte årsregnskaber. Samlingen omfatter nu ca. 8.100 regnskaber fra ialt 882 virksomheder.

#### 5. KONTAKTER MED ANDRE INSTITUTTER

Det i 1959/60 indledede samarbejde med Deutsches Institut für Betriebswirtschaft, Frankfurt, og British Institute of Management, London er fortsat og udvidet til at omfatte flere af Europas førende træningsinstitutter. Ved et møde i København i juli 1963 mellem disse institutter udveksledes erfaringer om en række centrale spørgsmål, specielt om moderne undervisning af virksomhedsledere.

For en tysk RKW studiegruppe holdt professor Palle Hansen på opfordring af Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfond i oktober 1962 en forelæsning: »Trends of Developments in Business Economy Planning in Skandinavia«.

I marts 1963 holdt professor Palle Hansen efter indbydelse en gæsteforelæsning på Handelshøjskolen i Århus over emnet: »Overskudsplanlægning og regnskabsmæssig kontrol«.

Af Österreichs Produktivitätszenter er professor Palle Hansen opfordret til i begyndelsen af 1964 i Wien at gennemføre en række gæsteforelæsninger om Lederskab og Lønsomhed.

Cand. polit. Poul Sveistrup har i beretningsperioden deltaget i JFIPS-kongressen i München og i JFORS-konferencen i Oslo.

## H. INSTITUTTET FOR SALGSORGANISATION OG REKLAME

Forstander: Professor Max Kjær-Hansen.

Amanuenser: Cand. merc. Helge Hammerich (orlov indtil 1/9-63),  
cand. polit. Erik Trolle-Schultz og cand. merc. Orla Nielsen.

Andre regelmæssige medarbejdere: Professor Ejler Alkjær, professor  
Arne Rasmussen, amanuensis, mag. art. Ulf Kjær-Hansen, lektor  
Peter Olufsen, HD. og cand. polit. Karen Gredal.

Herudover har kandidatstipendiat, cand. merc. Lasse Nilsson været  
tilknyttet instituttet og lejlighedsvis deltaget i dets arbejde.

Sekretærer: Fru Ingrid Knudsen og fru Anne-Marie Tachau.



## 1. INSTITUTTETS OPRETTELSE

Samtidig med oprettelsen af diplomstudiet i Salgsorganisation og Reklame i 1930 opstod der behov for et institut, på hvilket undervisningen kunne tilrettelægges og en forskning gennemføres. Det oprettedes i 1931 og blev officielt indviet den 16. februar 1932. I overensstemmelse med det daværende specialstudiums form og indhold blev instituttets navn Reklameinstituttet. I 1939 blev navnet ændret til det nuværende. Det etableredes og blev i de første 7 år drevet ved hjælp af donationer fra det reklame-interesserede erhvervsliv.

## 2. AFSLUTTEDE FORSKNING SARBEJDER

*a. Ledere og medarbejdere i reklameerhvervet.* På initiativ af Dansk Salgs- og Reklameforbund er der gennem de sidste par år gennem postudsendte spørgeskemaer indsamlet oplysninger om beskæftigelsen i dansk reklamевirksomhed. Undersøgelsen er gennemført af Peter Olufsen og Erik Trolle-Schultz og afsluttet i beretningsperioden, idet den er publiceret som nr. 31 i instituttets skriftserie under titlen: Ledere og medarbejdere i reklameerhvervet. En analyse af beskæftigelsen inden for centrale led af reklameformidlingen i Danmark, København 1963, 93 sider. Undersøgelsen behandler lederes og medarbejderes arbejdsområder og uddannelsesmæssige baggrund inden for følgende tre hovedtyper af virksomheder: Autoriserede reklamebureauer, mediavirksomheder og reklamerende virksomheders reklameafdelinger. Bogen afsluttes med en redegørelse for reklameerhvervets aktuelle rekrutteringsproblemer.

*b. Brancheledning i Danmark.* Arne Rasmussen har i beretningsperioden afsluttet den i tidligere beretninger omtalte undersøgelse af sortimentet i den danske detailhandel. Resultatet af undersøgelsen er publiceret som nr. 32 i instituttets skriftserie under titlen: Brancheledning i Danmark, København 1963, 104 sider. Undersøgelsen, der er finansieret af Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfond, beskæftiger sig med alle almindelige butikshandelsbrancher og søger at fastlægge, hvilke varer der udbydes gennem brancherne, idet varernes forekomst, men ikke omsætningsbeløb, er konstateret. Primærmaterialet er indsamlet i 1174 butikker, der er udvalgt i tre byområder (Storkøbenhavn), store provinsbyer (Odense) og mindre provinsbyer (Randers, Vejle, Roskilde, Nakskov, Holbæk og Nibe). Da undersøgelsen er den første af sin art herhjemme og må betegnes som en art statusopgørelse, mangler materiale til en exakt bestemmelse af brancheledningen, men alligevel godtgør undersøgelsen tydeligt, at de gamle branchebetegnelser er lidet egnede som et adækvat udtryk for forretningernes sortiment.

c. *Afsætningsøkonomisk beslutningsspil.* Til undervisningsbrug er der i beretningsperioden på instituttet konstrueret et afsætningsøkonomisk simulationsspil. Dette arbejde er udført af Erik Trolle-Schultz, der tidligere sammen med lektor, cand. polit. Knud Hansen har deltaget i udformningen af forsikringsinstituttets akquisitionsspil. Instituttets spil beskæftiger sig med dybfrost-markedet. Det gennemføres ved hjælp af en elektronisk regnemaskine, som har været stillet til rådighed af IBM. Trolle-Schultz har nærmere redegjort for spillet og dets forgængere i »Det danske Marked« 1963, 1. hefte: Danske afsætningsøkonomiske simulationsspil. Spillet har i forårsemestret 1963 været anvendt over for HD-studerende i salgsorganisation og reklame, og det er blevet spillet i HD-klubben for salgsorganisation og reklame.

d. På initiativ af Dansk Salgs- og Reklameforbund er der udarbejdet et sammendrag af instituttets undersøgelser over det danske reklameforbrug i 1935, 1948, 1953 og 1958. Denne sammenarbejdning af de fire undersøgelser er foretaget af Ulf Kjær-Hansen og oversat til engelsk.

### 3. IGANGVÆRENDE FORSKNING SARBEJDER

a. Professor Max Kjær-Hansen har arbejdet med problemerne omkring afsætningsvirksomhedens omkostninger, og har om dette emne holdt foredrag ved en konference om omkostningsproblemerne i markedsføringen afholdt i januar 1963 af Oslo Salgs- og Reklameforening.

b. Professor Arne Rasmussen har viet den væsentligste del af sin forskningsindsats på den tidligere omtalte undersøgelse af og prognose for dansk detailhandels udvikling frem til 1980, som han leder sammen med professor Bjarke Fog. Undersøgelsen, som er påregnet at være færdig med udløbet af beretningsperioden 1963/64, skrider planmæssigt fremad. Således er det meste indsamlings- og analysearbejde færdigt. Der er udarbejdet en befolkningsprognose, der indeholder såvel totale som aldersmæssige, beskæftigelsesmæssige og regionale oplysninger. Mere specielt arbejder Arne Rasmussen på en forbrugsprognose. Den i tidligere beretning omtalte undersøgelse om *strukturændringer i det private konsum fra førkrigstiden til 1950'erne*, og som gennemføres med støtte fra Philips Fond, indgår i dette arbejde.

c. Af professor Ejler Alkjærs igangværende deskriptive oversigt over Danmarks erhvervsstruktur har færdiggørelsen af den særlige markedsbeskrivende del, der anvendes som grundlag for forelæsningsrækken over »Det danske Marked« under specialstudiet Salgsorganisation og Reklame, fortsat måttet afvente de på handelsdistrikter og -områder specificerede resultater fra den sidste erhvervstælling. Materialebear-

bejdelsen kan derfor først endeligt afsluttes i beretningsåret 1963/64.

d. Helge Hammerich har fortsat arbejdet med undersøgelsen af de afgørende faktorer i producentvirksomhedernes afsætningspolitik. Erik Trolle-Schultz fortsætter arbejdet med simulationsmodeller på virksomhedens afsætningsøkonomiske problemer, og Orla Nielsen arbejder på en undersøgelse af specielle distributionsformer i engros- og detailhandelsvirksomheder.

#### 4. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

I instituttets organ, Tidsskriftet »Det danske Marked« er der i periodens løb offentliggjort en række mindre afhandlinger og undersøgelser, der er udarbejdet i tilknytning til instituttet. Af disse nævnes: De danske dagblades oplagsudvikling i 1961 (Ulf Kjær-Hansen), Simulationsmodeller i virksomhedens marketingfunktion (Erik Johnsen), Konturer af en ny epoke i markedsføringsarbejdet (Max Kjær-Hansen), Det danske forbrug af butiksreklame, tryksagsreklame og sekundære reklamemidler i 1958 (Helge Hammerich), Mikroøkonomiske dynamiske hændelsesforløb beskrevet som Markoff-processer (Børge Barfod), Psykologisk forskning inom reklamen (Karl-Erik Wärneryd, Rune Carlsson og Folke Olander), Hvor meget påvirker præmiekonkurrencer de samlede salgsomkostninger? (Arne Rasmussen), Danske afsætningsøkonomiske simulationsspil (Erik Trolle-Schultz), Reklamebureauets kundekontrol (Flemming Hansen), Hvor kritisk er afsætningsøkonomiens optimalpunkter? (Arne Rasmussen), Målinger af reklamens virkning i ny belysning (Børge Rasmussen), Det danske bladsalgs fordeling på handelsdistrikter og bladkredse i 1961 (Ulf Kjær-Hansen), Belysning af reklame-afsætningsfunktionen (Bendt Rørsted), Hvilket lands lov gælder for en international kontrakt? (Børge Rasmussen), Introduktion af netværksmodeller (Erik Johnsen), Om optimal udsnitsstørrelse ved markedsanalyser (Flemming Hansen) og Ødelægges kortlægningen af de enkelte samfunds reklameomkostninger? (Max Kjær-Hansen).

Under rubrikken »Markedstal og markedstræk« er bl. a. offentliggjort presseforskningens annonceindex (Orla Nielsen). Dette index udregnes hvert kvartal. Den løbende boganmeldelsesvirksomhed er fortsat for at give tidsskriftets læsere en orientering om den danske og internationale litteratur inden for afsætningsøkonomien.

#### 5. KONTAKT MED ANDRE INSTITUTTER M. V.

Instituttet har i årets løb dels etableret og dels opretholdt eller udbygget kontakten med:

Institut for Salg og Reklame, Norges Handelshøyskole, Bergen,  
 Institut för distributionsekonisk och administrativ forskning,  
 Handelshögskolan, Göteborg,  
 Företagsekoniska Forskningsinstitutet, Handelshögskolan i Stock-  
 holm,  
 Företagsekoniska Institutionen, Handelshögskolan vid Åbo Akademi,  
 Gesellschaft für Konsumforschung, Nürnberg,  
 Institut für Selbstbedienung, Köln,  
 University of Illinois, Department of Economics, USA,  
 Handelsministeriets Produktivitetsudvalg,  
 Dansk Salgs- og Reklameforbund,  
 Provinshandelskammeret,  
 Grosserer Societetet,  
 Danske Reklamebureauers Brancheforening,  
 Marketing Science Institute, Philadelphia.

#### 6. INSTITUTTETS ØVRIGE VIRKSOMHED

Udover forskningsvirksomheden udfører instituttet en omfattende virksomhed med studieadministration og vejledning over for de studerende. Om denne virksomhed henvises til beretningens afsnit om undervisningsvirksomheden. Desuden har instituttets medarbejdere inden for fagområdet deltaget i forskelligt arbejde uden for højskolens rammer.

### I. SPROGLABORATORIET

I det forløbne år har sproglaboratoriet fortsat sit arbejde med indsamling og ordning af ordbogsmateriale, opbygning af eksempelsamlinger til belysning af forskellige sproglige problemer samt med forberedelse, udarbejdelse og mangfoldiggørelse af undervisningsmateriale.

Efter professor, dr. phil. Poul Høybyes fratrædelse som leder af Sproglaboratoriet har lektor Jens Rasmussen siden januar 1963 på opfordring fra Foreningen af lektorer ved Handelshøjskolen varetaget den administrative og faglige ledelse af laboratoriet.

### J. DET ØKONOMISKE FORSKNINGSINSTITUT

Forstandere: Professor P. Nyboe Andersen, orlov (nationaløkonomi), professor Bjarke Fog (erhvervsøkonomi) og professor Poul Winding (nationaløkonomi).

Amanuenser: cand. polit. Orla Brandt Jensen (nationaløkonomi) og  
cand. oecon. Erik Johnsen (erhvervsøkonomi).  
Sekretær: Fru Grete Bundgård Povlsen.

## 1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1949 som en videreførelse af Det handelsvidenskabelige Forskningsinstitut, der fungerede i årene 1936-46. Dets formål er at drive økonomisk forskning indenfor såvel det makroøkonomiske som det mikroøkonomiske område.

## 2. IGANGVÆRENDE ARBEJDER

a. *Professor Bjarke Fog* har i samarbejde med professor Arne Rasmussen forestået en undersøgelse over den danske detailhandels struktur med henblik på udarbejdelse af en prognose for dansk detailhandel. Undersøgelsen udføres for Danmarks Erhvervsfond, De Samvirkende Købmandsforeninger og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. (jfr. pkt. e nedenfor).

b. *Amanuensis Orla Brandt Jensen* har som led i en undersøgelse af lånerentens betydning for investeringsomfanget i Danmark foretaget en analyse af den danske statistik vedrørende nationalregnskabet, penge- og kreditforholdene, aktieselskabernes regnskabsresultater, landbrugets gældsforhold m. v. med henblik på at belyse investeringernes afhængighed af lånerentens højde i efterkrigsårene. Undersøgelsen, der gennemføres med støtte af Philips Fond af 1958, fortsættes med tilvejebringelse af oplysninger fra enkeltvirksomheder.

c. *Amanuensis Erik Johnsen* har fortsat sine undersøgelser over virksomhedens målsætningsproblemer, en række artikler herom er publiceret. Som led i disse undersøgelser er startet en række simulationseksperimenter, der med økonomisk støtte fra Statens udvalg vedrørende forskning ved hjælp af elektronregnemaskiner udføres i samarbejde med regnecentralen.

Erik Johnsen har fortsat sin generelle forskning indenfor operationsanalysen, og en bog samt en række artikler er publiceret.

Ligeledes har E. J. fortsat sit arbejde vedrørende udvikling af økonomispil til specielle undervisningsformål. Tre økonomispil for handelsvirksomheder er publiceret.

d. *Detailhandelens regnskabsundersøgelse* har været varetaget af cand. polit. T. B. Riber. De danske boghandlerers normtal er publiceret.



*e. Detailhandelsprognosen.*

Arbejdet med den i foråret 1962 påbegyndte undersøgelse af detailhandelens vilkår og muligheder med henblik på en prognose for 1980 af omfang, struktur og arbejdsbetingelser, er i 1963 fortsat. Analysearbejdet ledes af professorerne Bjarke Fog og Arne Rasmussen med assistance af cand. polit. Fru Karen Helene Nielsen og cand. merc. Leif Christensen.

Pr. november 1963 er det analytiske arbejde, som skal danne grundlag for prognosen stort set færdiggjort og nedfældet i 20 større og mindre memoranda. Disse indeholder bl. a. en struktur- og rentabilitetsundersøgelse for detailhandelens brancher siden 1947, en analyse af befolkningsudviklingen siden 1930 samt en prognose derfor frem til 1980, en oversigt over forbrugsudviklingen siden 1947, samt en rapport over Bjarke Fogs og Arne Rasmussens studierejse til USA i efteråret 1962.

Arbejdet fortsætter med en forbrugsprognose, prognose for butikksantal og -størrelse, beskæftigelse og nyinvestering i forskellige butikksformer, en befolkningsprognose for hovedstadsområdet samt en vurdering af lokalbeliggenhedens indflydelse på detailhandelens rentabilitet fremover.

## IX. ASSISTENTSEMINARET

I perioden august 1962 til juli 1963 har der været afholdt følgende møder:

- 27. september 1962: Jan Kobbarnagel: Kan vi lære noget af amerikansk undervisnings- og uddannelsesvirksomhed?
- 10. oktober 1962: Ole Lando: An Outline of the Institutions of the Common Market.
- 13. december 1962: Millard Ruud, University of Texas Law School: A New Approach to American Chattel Security Transactions.
- 20. december 1962: Niels Egmont Christensen, Aarhus Universitet: Er domslogikken sandheds-funktionel?
- 10. januar 1963: H. Duelund Nielsen: Det økonomiske sekretariats halvårs oversigt.
- 30. maj 1963: Enslev Jensen, IBM: Demonstration af elektroniske regnemaskiners anvendelsesmuligheder.



## X. TIETGENOPGAVEN

Den 19. marts 1962 udsattes følgende prisopgaver, mellem hvilke der kunne vælges:

1. Der ønskes en redegørelse for princippet »cash and carry« inden for afsætningsarbejdet og en på internationale og danske erfaringer bygget vurdering af princippet's fremtidige betydning for dansk engroshandel.
2. Forskellige analyser og andre indicier peger på, at mange virksomheder i flere lande i de senere år har gennemløbet en udvikling, der karakteriseres af stigende salg og øget investering, men uden overskudsstigning i tilsvarende omfang (»profit squeeze«).

Der ønskes en analyse af, i hvilket omfang en sådan udvikling også kan spores i dansk erhvervsliv.

Endvidere ønskes – for en eller flere danske virksomheder, hvor denne udvikling kan spores – en undersøgelse såvel af udviklingens årsager, herunder en kritisk analyse af ledelsens målsætning, politik og strategi, som af dens konsekvenser på længere sigt.

Der indkom 1 besvarelse på den førstnævnte opgave.

Opgaverne udsat 19. marts 1963 har følgende ordlyd:

1. Der ønskes en redegørelse for betydningen af forskellige former for samarbejde mellem små og mellemstore virksomheder med henblik på eksport af industrivarer.

Redegørelsen skal indeholde en behandling af væsentlige organisatoriske, finansielle, afsætningsmæssige og produktionsmæssige problemer ved og konsekvenser af gruppeeksport.

2. Der ønskes en sammenlignende redegørelse for den pengepolitiske anvendelse af likviditets- og kasserereservebestemmelser for de private pengeinstitutter i USA, Skandinavien og de vigtigste af fællesmarkedets medlemslande. I tilknytning hertil ønskes en generel vurdering af anvendelsen af sådanne bestemmelser som et supplerende eller alternativt pengepolitisk instrument til centralbankens traditionelle virkemidler, herunder af virkningerne for rente- og finansieringsstrukturen.

Besvarelser skal være indleveret til Handelshøjskolens rektor inden udgangen af august 1964.

# XI. LÆRERES OG ASSISTENTERS FAGLIGE VIRKSOMHED UDEN FOR HØJSKOLEN, STUDIEREJSER M. V.

## PROFESSORER

### *Ejler Alkjær*

har holdt gæsteforelæsninger og foredrag på universiteter, handelshøjskoler og i erhvervsorganisationer m.v. i Japan, Brasilien, Holland, Italien, Vesttyskland og Schweiz. Foruden med den andetsteds nævnte beskrivelse af Danmarks Erhvervsstruktur har han arbejdet med undersøgelser af Danskernes rejsevaner i ind- og udland, internationale sammenligninger af rejseomkostninger samt problemer i forbindelse med Øresundsbroens placering. På basis af en tildeling fra Kraks Legat har han påbegyndt en undersøgelse af de nordeuropæiske agglomerationers nye konkurrencesituation, herunder især forholdet København-Hamburg.

### *Bjarke Fog*

har i oktober-november 1962 foretaget en studierejse til U.S.A. (sammen med professor Arne Rasmussen) for at studere udviklingstendenser inden for amerikansk detailhandel. Bjarke Fog er medlem af Håndværkerådets Produktivitets- og Konsulentudvalg og af særudvalget vedrørende »FN-seminar i cementindustri« under Sekretariatet for teknisk samarbejde med udviklingslandene under Udenrigsministeriet.

### *Palle Hansen*

har på opfordring af Foreningen af Betonvarefabrikanter i Danmark, Holbæk Industriforening, Hillerød Handelsstandsforening, Stockholms Köpmannaförbund, Foreningen af Danske Civiløkonomer samt af en række nordiske erhvervsvirksomheder tilrettelagt og gennemført konferencer om lederskab og lønsomhed henholdsvis holdt foredrag om lønsomhedsproblemer. Han har oktober 1962 for en tysk studiegruppe fra Reichkuratorium für Wirtschaftlichkeit forelæst over emnet: »Trends of Developments in Business Economy Planning in Scandinavia«, og i marts 1963 gæsteforelæst på Handelshøjskolen i Århus over emnet: »Overskudsplanlægning og regnskabsmæssig kontrol«. Han er medlem af bestyrelsen for Foreningen af Danske Civiløkonomer (sektionen for regnskabsvæsen og intern organisation), af Undervisningsudvalget indenfor Foreningen af statsautoriserede Revisorer samt af Udvalget angående handelshøjskolevæsenets økonomiske, organisatoriske og undervisningsmæssige forhold, nedsat af Undervisningsministeriet.

### *Ernst Lykke Jensen*

deltog efter indbydelse i dagene 20.-28. maj 1963 i en NATO-konference om »Operational Analysis in Economics« i Palermo, hvor han holdt et foredrag under titlen: »Price-fixing from a stochastic viewpoint«.

### *Max Kjær-Hansen*

har 16.-18. december 1962 i Paris deltaget i et O.E.C.D.-project »Analyse og vurdering af distributionens struktur«. Han har endvidere holdt en række foredrag om afsætningsøkonomi.

miske emner i Stockholm og Oslo, og han har 29. og 30. april 1963 holdt foredrag og præsenteret et afsætningsøkonomisk case ved det danske forstsymposium på »Rolighed«, Vedbæk.

### *Jan Kobbervagel*

har i beretningsperioden været efor for Otto Mønstedts Kollegium. Endvidere har han af handelsministeriet været udpeget som medlem af to lovkommissioner, hvoraf den ene forbereder en ny firmalov, medens den anden forbereder en ny lov om mønsterbeskyttelse.

### *Ole Lando*

har holdt sin tiltrædelsesforelæsning på højskolen den 8. februar 1963: Konturerne af et juridisk verdensatlas. Han har holdt samme foredrag som radioforedrag den 14. april 1963. Endvidere har han gæsteforelåst på Universitetet i Uppsala den 26. april 1963 over »Kontraktstatuttet«. I maj og juni har han foretaget studierejser til Bruxelles og Luxembourg for midler stillet til rådighed af Statens Videnskabsfond med det formål at studere Fællesmarkedets institutioner og dets regler om monopoler. Fra maj 1963 har han været dansk korrespondent til det franske tidsskrift »Le Droit Maritime Français«.

### *Poul Erik Milhøj*

har siden juli 1962 været medlem af et underudvalg under landbokommissionen til undersøgelse af landvindings- og grundforbedringsarbejders rentabilitet m.v., og han blev den 20. september 1963 udnævnt til formand for en kommission under handelsministeriet til undersøgelse af håndværkets og den mindre industris forhold. Poul Erik Milhøj er censor i nationaløkonomi ved Den grafiske højskole og er konsulent ved socialforskningsinstituttets undersøgelser vedrørende de ældre aldersklasser. Endvidere er han revisor i Danske økonomers forening og var redaktør af Nationaløkonomisk Tidsskrift indtil november 1963.

### *Arne Rasmussen*

har i oktober 1962 (sammen med professor Bjarke Fog) foretaget en studierejse til U.S.A. med det formål at studere den nye udvikling i amerikansk detailhandel. Endvidere har han i december 1962 i Paris deltaget i et OECD-seminar om valg af distributionskanaler. Han har tillige virket som sagkyndig ved bedømmelsen af ansøgerne til et professorat i økonomisk psykologi ved Handelshøgskolan i Stockholm, og han har været medlem af bestyrelsen for H.D.-Klubben i Salgsorganisation og reklame og for Dansk Markedsanalyseforening. I september 1962 deltog han i F.D.B.s uddannelse af virksomhedsledere på »Højstrupgaard« og i november–december 1962 i Dansk Arbejdsgiverforenings virksomhedslederkonference på »Egelund«. Endelig har han holdt en række foredrag om afsætningsøkonomiske og markedsanalytiske emner i forskellige foreninger.

### *Hakon Stangerup*

holdt i september 1962 gæsteforelæsninger ved Norges Handelshøyskole i Bergen over emnerne: Presseforskning, dens metodik og dens resultater i de store lande og i Danmark. Han har i beretningsperioden fortsat været medlem af Radiorådet (næstformand), Den nordiske Kulturkommission, Den danske UNESCO-nationalkommission og dennes forretningsudvalg. I sidste egenskab deltog han i UNESCOs generalforsamling i Paris i december 1962 som formand for den danske regeringsdelegation. I 1962 indvalgte han i bestyrelsen for I/S Ritzaus Bureau og blev af ministeren for kulturelle anliggender udpeget til medlem af ministeriets kulturudvalg.

### *Poul Winding*

har fortsat været medlem af Monopolrådets forretningsudvalg, formand for kommissionen for samfundsvidenskaberne under Statens almindelige Videnskabsfond og formand for kom-

missionen for erhvervsøkonomi under Statens teknisk-videnskabelige Fond. Han er medlem af bestyrelserne for Egmont H. Petersens kollegium og for Nordisk kollegium, endvidere af bestyrelsen for Philips Fond af 1958, bestyrelsen for P. Carl Petersens og hustrus helbredelsesfond, Danmark-Amerika Fondets legatudvalg, Komiteen til udbredelse af kendskabet til Danmark i udlandet og af Komiteen for det danske studenterhus i Paris. Desuden er han formand for et af handelsministeriet nedsat udvalg vedrørende investeringsforeninger. Han har i maj 1963 holdt foredrag om den aktuelle økonomiske situation i Danmark på Foreningen Norden's 34. handels- og bankkursus i Danmark.

## DOCENTER

### *Aage Aagesen*

har holdt gæsteforelæsninger ved Norges Handelshøyskole, Bergen i september – oktober 1962 og har tillige holdt foredrag i Forum Geographicum (Geografisk Selskab i Århus) marts 1963 om: The United Kingdom of Libya.

Han har juli–august 1962 foretaget en studierejse til Sicilien, Sardinien og Corsica for at foretage kulturgeografiske studier, ligesom han i oktober 1962 foretog biblioteksstudier i Hamburg og Kiel, i april 1963 institutstudier m.m. i Wien og Budapest, i juli–august 1963 erhvervsgeografiske og socialgeografiske studier i Nordafrika, specielt Tunisie.

Han er medlem af Nationalkomiteen for Danmark under Union Geographique Internationale, medlem af redaktionen af Bibliographic Géographique Internationale, Paris. Endvidere er han censor ved Århus Universitetet i faget geografi, censor ved handelseksamen og højere handelseksamen og censor ved lærereksamen. Han er tillige konsulent for Esbjerg Erhvervsråd.

## LEKTORER

### *Erling Bjørn Hansen*

gennemførte i dagene 10.–14. marts 1963 med tilskud fra tipsmidlerne og Beissels legat en studierejse til Uppsala for at indhente oplysninger om den ved Uppsala Universitet og Uppsala Handelsgymnasium etablerede »Akademiska sekretæreatbildningen«, der blev påbegyndt i september 1961.

### *Knud Lowert*

blev i november 1962 indvalgt i bestyrelsen for Translatørforeningen.

### *Erik Otto*

har været medlem af Dansk Farmaceutforenings organisationskomite for tilrettelæggelse af en kursusrække om regnskabsvæsen og organisation. De tre første week-end-kursus, der har været ledet af lektor Otto, er for anden gang afholdt i september–oktober 1962 i København, Århus og Odense for apotekere, provisorer og cand. pharm.'er fra industri og medicinalhandel. Erik Otto, der er medlem af hovedbestyrelsen for Foreningen af Danske Civiløkonomer, har været valgt til formand for foreningens udstillings- og kursusudvalg, der i 1962/63 har arbejdet med tilrettelæggelsen og gennemførelsen af International Kontor-Udstilling K-63 i Forum i september 1963 og den dertil knyttede kursusvirksomhed, som omfatter eller vil komme til at omfatte 3 todages konferencer og 7 specialkursus, der afholdes på Handelshøjskolen.

### *Jacques Quistgaard*

har holdt forelæsninger over »Moderne metoder og tekniske hjælpemidler i sprogundervisningen« den 23.3.63 i Viborg og den 30.3.63 i København i forbindelse med gymnasielærernes efteruddannelseskurser efter indbydelse af universitetsinspektoren for gymnasieskolerne,

og han har i november 1962 aflagt besøg på Hjørring seminarium med overværelse af sprogundervisning i seminariets sproglaboratorium. Han deltog i april 1963, (med støtte fra A. Fonnesbechs legat) i den internationale kongres: »Les Auxiliaires Audio-Visuels et l'Enseignement des Langues« i Antwerpen.

*Vagn Sandberg*

blev i november 1962 indvalgt i bestyrelsen for Translatørforeningen som næstformand.

*ASSISTENTER*

*Dennis Clausen*

blev indvalgt i bestyrelsen for F.D.C. sektionen for regnskabsvæsen.

*Orla Brandt Jensen*

har holdt foredrag i Dansk Blindesamfund om den økonomiske politiks mål og midler i Grønland. Han er medlem af Udvalget for Samfundsforskning i Grønland samt af Skatteudvalget for Grønland.

*Erik Johnsen*

blev august 1962 valgt til sekretær i Dansk Selskab for Operationsanalyse ved selskabets stiftende generalforsamling og deltog i samme måned i et internationalt operationsanalytisk seminar på »Rolighed« i Vedbæk. I september 1962 holdt han forelæsninger over lineær programmering og beslutningsteori for Arbejdsgiverforeningens og Industrirådets konsulenter og ligeledes september 1962 foredrag ved NCF-kongressen i Stockholm om virksomhedens målsætningsproblemer. I oktober 1962 holdt han i F.D.C.'s virksomhedslederkursus foredrag om kvantitative modeller og om målsætningens problem. I januar 1963 holdt han foredrag i Dansk Selskab for Operationsanalyse om principielle problemer i numerisk simulation. I april 1963 holdt han gæsteforelæsning ved Handelshøgskolan i Göteborg om »Simulationsmetoder«, og endelig deltog han i juli 1963 i International Federation of Operational Research Societies konference i Oslo. Erik Johnsen er blevet indvalgt i bestyrelsen for The Institute of Management Science's College for Management Philosophy.

*Per Kongstad*

har holdt gæsteforelæsninger på Handelshøgskolan i Göteborg om henholdsvis eksportmarkedsundersøgelser og prognoser for levnedsmiddel- og råstofforbruget i verdens hovedregioner. Endvidere har han holdt foredrag om eksportmarkedsundersøgelser ved Arbejdsgiverforeningens og Industriraadets kursus i virksomhedsledelse, Foreningen af Danske Civiløkonomers Internatkurser, Eksportinstituttets Internatkursus vedrørende Dansk Industrieksport under Fællesmarkedet og Grosserer-Societetets Komite's eksportkursus. Han har tillige holdt et foredrag i Geografiforeningen om geografiske synspunkter på studiet af fremmede regioner som markeder. Per Kongstad har været på gentagne korte studiebesøg på handelshøjskolerne i Göteborg og Stockholm. Han er blevet indvalgt som bestyrelsesmedlem i Geografiforeningen, København, og han har været censor ved Købmandsskolens Eksportskole samt censor i erhvervsgeografi ved højere handelseksamen og handelseksamen i Aalborg, Esbjerg og Kolding. Per Kongstad har søgt og opnået orlov i et år fra 1. september 1963 for at rejse til Det mellemste Østen med henblik på at studere centralitetsproblemer, herunder distributionsystemets geografiske struktur i området.

*Mogens Eggert Møller*

har været docentstipendiat ved det juridiske fakultet, Uppsala Universitet, i tiden 1. august 1962 til 31. juli 1963, se nærmere ovenfor side 89 ff.



### *Lauge Stetting*

har fungeret som leder af Eksportinstituttets internatkursus vedrørende dansk industrieksport under Fællesmarkedet. Han har endvidere deltaget i The Second Congress of the International Economic Association vedrørende økonomisk udvikling (Wien) og han har endelig været censor ved Købmandsskolens Eksportskole.

### *Poul Sveistrup*

har holdt foredrag i Dansk Selskab for Operationsanalyse om systemanalyse og administrativ databehandling og har deltaget i IFIPS-kongressen i München (DB-problemer) og i IFORS-konferencen i Oslo (Operationsanalyse).

### *Erik Trolle-Schultz*

har i januar 1963 holdt et foredrag i Oslo: Om simulationsspil. Han har tillige været censor i erhvervsøkonomi og afsætningsøkonomi ved Den grafiske Højskole.

### *Harald Vestergaard*

fungerede som sekretær ved De nordiske handelshøjskolars VII rektorkonference i København d. 26.-28. november 1962. – Han er blevet indvalgt som næstformand i Socialøkonomisk Samfunds bestyrelse. Han har deltaget i The Second Congress of the International Economic Association vedrørende økonomisk udvikling (Wien), og han har været censor ved Købmandsskolens Eksportskole. Harald Vestergaard har holdt foredrag om kreditkonkurrence ved Dansk Ingeniørforenings eksportkursus og ved Eksportinstituttets internatkursus vedrørende Dansk industrieksport under Fællesmarkedet. Endvidere har han fungeret som leder af Eksportinstituttets internatkursus vedrørende Eksportmarketing af levnedsmidler.

### *Zakken Worre*

har i samarbejde med professor Palle Hansen ledet og medvirket ved tilrettelæggelsen og ledelsen af en række virksomhedslederkonferencer om lønsomhedsproblemer i Skandinavien. Han har endvidere holdt en række foredrag for forskellige foreninger bl. a. Det cooperative Fællesforbund, Foreningen af Danske Civiløkonomer. Disse foredrag har bl. a. omfattet følgende emneområder: Investeringsproblemer, omkostningskontrol, budgettering, kalkulations- og prisfastsættelsesproblemer m. fl.

## XII. LITTERÆRE ARBEJDER AF HANDELS- HØJSKOLENS LÆRERE

August 1962-juli 1963

### PROFESSORER

#### *Ejler Alkjær*

»Europæiske omkostningssammenligninger med henblik på forretningsrejser«. »Det danske marked« 1963, 3, s. 128-136 (Også offentliggjort i schweiziske, hollandske og tyske tidsskrifter).

#### *Palle Hansen*

»Den røde tråd i lønsomhedsmetoden«, »Økonomisk Virksomhedsledelse«, 1963, 5, s. 263-64.

#### *Ernst Lykke Jensen*

»Lager, produktion og prisfastsættelse fra et stokastisk synspunkt« (Disp.) København 1963, 228 sider.

#### *Max Kjær-Hansen*

»Konturer i en ny epoke i markedsføringsarbejdet«, »Det danske Marked«, 1962, 3, s. 299-305.

»Ødelægges kortlægningen af de enkelte samfunds reklameomkostninger?«, »Det danske Marked«, 1963, 2, s. 112-115.

#### *Ole Lando*

»Kontraktstatuttet«. (Disp.) København, 1962, 475 sider.

»Hvorledes regeres fællesmarkedet?«, »Juristen«, 1963, 4, s. 86-97.

»Konturerne af et juridisk verdensatlas«, »Erhvervsøk. Tidsskrift« 1963, 3, s. 153-163.

»Fællesmarkedet og Danmarks demokrati«, »Stud. merc.« 1963, 9.

»Den ny hovedstad og dens regering (Om Bruxelles og Fællesmarkedet)«. Berlingske Tidendes kronik den 17. august 1962.

#### *Poul Erik Milhøj*

»Income Security, Retirement, and Pension Deduction Rules«. »Processes of Aging«. Vol. II. s. 410-422. Atherton Press, New York 1963.

»Social Research on Labour in Denmark« (sammen med Reinhard Lund). »International Labour Review«, Marts 1963, s. 233-246.

#### *Arne Rasmussen*

»Brancheglidning i Danmark«, København 1963, 82 sider plus 23 sider bilag.

»Hvor meget påvirker præmiekonkurrencer de samlede salgskostninger?«, »Det danske Marked«, 1962, 4, s. 381-389.

»Hvor kritiske er afsætningsøkonomiens optimalpunkter?«, »Det danske Marked«, 1963, 1, s. 24-35.



*Hakon Stangerup*

»Aldous Huxley«, København 1962, 74 s.

## DOCENTER

*Aage Aagesen*

»Libyen«. »Kulturgeografi«, 1963, 82, s. 265-274 samt »Publikationer fra Københavns Universitets geografiske Institut nr. 49«: - 10 sider, 4 kort og 2 andre fig.

»Geografi for 3. real« (sammen med K.W. Larsen og Axel Schou): Kbh. 1962, 179 s., 158 kort, diagrammer og andre figurer.

Trap: »Danmark«: Viborg og Randers amter: De kulturgeografiske indledninger og det bygeografiske stof.

## LEKTORER

*Erik Otto*

har sammen med Børge Gommesen, Leif Nørgaard og Aage Sørensen udgivet: Den nye regnebog for handel, industri og håndværk, Bd. I-II, Kbh. 1962, 954 s.

*Jens Rasmussen*

Quelques utilisations stylistiques de la phrase sans verbe chez Victor Hugo aux environs de 1830 (Études romanes dédiées à Andreas Blinkenberg, Copenhague, 1963, pp. 166-170).

## ASSISTENTER

*Orla Brandt Jensen*

»Sammenligning af leveomkostningerne i Grønland og Danmark« (offentliggjort som bilag i Mogens Boserup: Økonomisk Politik i Grønland, København 1963).

*Erik Johnsen*

»Introduktion til Operationsanalyse«, Kbh. 1962, 165 s. Udgivet af Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfond.

»Driftsøkonomispil for handelsvirksomheder«, 9. s. dupl. Det økonomiske Forskningsinstitut, Handelshøjskolen i København.

»Målsætningens placering i langtidsplanlægningen, målsætterens problem«, »Erhvervsøkonomisk Tidsskrift«, 1962, s. 291-99.

»Civilekonomen hinsidan«. »Erhvervsøkonomisk Tidsskrift«, 1962, s. 324-40.

»Bidrag eller bedrag, et diskussionsbidrag til den forenklede totalmodel«. »Erhvervsøkonomisk Tidsskrift«, 1963, 1, s. 54-60.

»Operationsanalysen og dens samspil med erhvervsøkonomien«, »Erhvervsøkonomisk Tidsskrift«, 1962, s. 249-59.

»Analytiske operationsanalysemodeller i virksomhedens marketingfunktion«, »Det danske Marked«, 1962, 2, s. 228-44.

»Simulationsmodeller i virksomhedens marketingfunktion«, »Det Danske Marked«, 1962, 3, s. 285-98.

»Tendenser i spilteorien«, »Erhvervsøkonomisk Tidsskrift«, 1963, 2, s. 127-29.

»Introduktion til netværksmodeller«, »Det Danske Marked«, 1963, 2, s. 90-100.

»MAPI investeringskalkulen«, »Erhvervsøkonomisk Tidsskrift«, 1963, 3, s. 185-202.

*Ulf Kjær-Hansen*

»De danske dagblades oplagsudvikling i 1961«, »Det danske Marked«, 1962, 3, s. 273-284.

»Kommentarer til oplagstallene for 1961«, »Indendørspolitiken«, 1962, 5, s. 8-9.

»Det danske bladsalgs fordeling på handelsdistrikter og bladkredse i 1961«, »Det danske Marked«, 1963, 1, s. 44-56.

*Per Kongstad*

Medforfatter til: P. Nyboe Andersen, Det Sovjetiske Samfund, Kbh. 1963.

Medforfatter til publikationen »Bliver de rige lande rigere og de fattige fattigere« i serien »Søndagsuniversitetet«, Munksgaard, Kbh. 1963.

»Markedsanalysen, et upåagtet hjælpemiddel i eksportarbejdet«, »Udenrigsministeriets Tidsskrift«, 1962, 48.

*Erik Trolle-Schultz*

»Ledere og medarbejdere i reklameerhvervet«, Kbh. 1963, 93 s. (s. m. Peter Olufsen).

»Danske afsætningsøkonomiske simulationsspil«, »Det danske Marked«, 1963, 1, s. 1-10.

### XIII. HØJSKOLENS ØKONOMI

Som det fremgår af højskolens driftsregnskab for undervisningsåret 1962/63, der bringes omstående, andrager de samlede omkostninger ved driften nu et beløb af størrelsesordenen 5 mill. kr.

I den efterfølgende tabel er der givet en oversigt over udviklingen i højskolens driftsomkostninger og deres finansiering siden 1948/49. Opstillingen afviger på enkelte punkter, for hvilke der er redegjort i tabelnoterne, fra de officielle regnskaber.

Det fremgår af oversigten, at omkostningerne i den forløbne periode på det nærmeste er steget til det 5-dobbelte, en udvikling, der både skyldes løn- og prisstigninger og den stærke forøgelse af højskolens undervisnings- og forskningsaktivitet. Den relative stigning har været ret forskellig fra hovedpost til hovedpost. De direkte undervisningsudgifter (først og fremmest lærerlønninger og censorhonorarer), som i dag beslaglægger godt to trediedele af de samlede midler, er forholdsmæssigt set steget noget stærkere end samtlige omkostninger taget under eet. En endnu stærkere stigning udviser forskningsudgifterne (særlig lønninger til amanuenser og udgifter til institutternes drift); medens disse ved periodens begyndelse udgjorde 6-7 pct. af de samlede udgifter, har det tilsvarende tal i de senere år været 10 pct., og i 1962/63 er det steget yderligere til 16 pct. Dette er et udtryk for den stadigt voksende betydning, der tillægges den erhvervsøkonomiske forskningsvirksomhed. Derimod er udgifterne til bibliotekets drift steget en del mindre end gennemsnittet.

En forholdsvis beskedne udgiftsforøgelse finder man på huslejekontoen. Dette forhold er dog i det væsentligste af formel natur.

Også administrationsudgifternes stigning er mindre end gennemsnitsstigningen; de udgør nu kun ca. 10 pct. af totaludgifterne mod 13 pct. ved periodens begyndelse. Denne udvikling hænger sammen med, at det ikke har været nødvendigt at udvide det administrative apparat i ganske samme takt, som undervisnings- og forskningsvirksomheden er vokset.

Med hensyn til finansieringen bemærker man, at der i den forløbne periode er foregået betydelige forskydninger. Studiefgifterne, der ved

periodens begyndelse dækkede omkring halvdelen af de samlede omkostninger og godt 90 pct. af de direkte udgifter til undervisning, er efter en relativ forøgelse i de første år steget i forholdsvis beskedent takt og dækker nu kun 40 pct. af totalomkostningerne, svarende til tre femtedele af undervisningsudgifterne.

Vedrørende det offentlige andel i finansieringen af højskolens omkostninger er der grund til at gøre følgende bemærkninger. Foruden mindre tilskud fra hovedstadskommunerne har højskolen i en årrække modtaget betydelige statstilskud. Til og med 1956/57 udgjorde statstilskuddet 40 pct. af de såkaldte tilskudsberettigede udgifter foruden mindre beløb til visse forskningsopgaver o. l. Fra 1957/58 forhøjedes tilskuddet til 48 pct., hvortil kom en forholdsmæssig andel af et særligt rådighedsbeløb på 6 pct. af samtlige handelshøjskoleers tilskudsberettigede udgifter. Når statstilskuddet uanset de nævnte satser indtil 1956/57 kun androg 34-35 pct. af de faktiske driftsudgifter i de enkelte år og i perioden 1957/58-1960/61 kun 43-45 pct., skyldes det dels, at visse udgifter, bl. a. til repræsentation, ikke er tilskudsberettigede, dels og navnlig, at statstilskuddet tidligere først forfaldt året efter, at de tilsvarende udgifter var afholdt, idet dets udbetaling var betinget af virksomhedens videreførelse i det følgende år. Dette forhold er også årsagen til, at statstilskuddets procentvise andel har varieret noget fra år til år, idet andelen gik tilbage i år, hvor udgiftsstigningen var særlig stærk, medens det modsatte er tilfældet i år med mere moderate udgiftsforøgelser. Fra 1961/62 er tilskuddet imidlertid blevet beregnet og udbetalt på grundlag af det løbende års budget, hvilket er baggrunden for tilskudsprocentens vækst.

I forholdet mellem staten og højskolen er der i henseende til finansieringen af udgifterne yderligere indtrådt en meget væsentlig ændring fra 1961/62. Den 7. december 1961 underrettede undervisningsministeriet højskolen om, at finansudvalget havde tiltrådt, at studieafgifter og eksamenskendelser vedrørende højskolens studier med virkning fra 1. september 1961 ville blive udredt af statskassen. Denne beslutning gjaldt for det almene erhvervsøkonomiske studium, de erhvervsøkonomiske specialstudier, det tresproglige såvel som de ensproglige korrespondentstudier, forberedelsen til prøverne i spansk og portugisisk samt adgangsprøverne i matematik og samfundslære til de erhvervsøkonomiske specialstudier. Derimod har statskassen ikke overtaget udredningen af afgifterne for forberedelsen til revisorprøven og translatørprøven, der ikke er handelshøjskoleeksaminer, men aflægges for kommissioner nedsat af handelsministeriet.

UDGIFTER		
Husleje .....		133.793,93
Brændsel, rengøring og belysning:		
Brændsel .....	49.787,67	
Rengøring .....	95.341,09	
Belysning .....	20.776,80	165.905,56
Administrative gager .....		337.041,63
Lærergager .....		3.222.200,42
Eksamenstilsyn .....		31.257,69
Censorhonorarer m.m. ....		246.781,41
Pensionsbidrag:		
Ordinære pensionsbidrag .....	20.319,89	
Amortisering og forrentning af kapitalindskud .....	5.316,20	25.636,09
Afskrivning på inventar .....		28.233,72
Vedligeholdelse af inventar .....		28.015,65
Gæsteforelæsninger .....		3.531,55
Studierejser .....		6.399,04
De studerendes råd .....		15.000,00
Restancer .....		735,00
Tilskud til erhvervsøkonomisk litteratur .....		4.666,50
Undervisningsmidler .....		1.496,90
Omkostninger:		
Porto og telefon .....	8.977,56	
Papir og rekvisitter .....	19.668,81	
Eksamensmaterialer .....	13.273,94	
Annoncer .....	9.457,67	
Tryksager .....	17.828,76	
Forsikringer .....	9.458,99	
Repræsentation:		
Rusfest, forårsfest og afslutning .....	14.128,33	
Censorserveringer .....	19.382,08	
Rektorkonference:		
Udgifter i alt .....	17.291,58	
Tilsk. fra Tuborg og Carlsberg .....	10.000,00	7.291,58
Repræsentationsrejser og -kørsel .....	2.653,20	
Øvrige repræsentationsudgifter .....	24.383,49	67.838,68
Erstatninger .....		50,00
Diverse .....		13.132,53
Bibliotek og institutter:		
Biblioteket .....	130.418,81	
Bankinstituttet .....	21.998,61	
Eksportinstituttet .....	114.316,85	
Erhvervsretligt institut .....	56.667,06	
Forsikringsinstituttet .....	37.944,60	
Forskningsinstituttet .....	80.756,52	
Instituttet for organisation .....	114.945,83	
Presseforskningsinstituttet .....	37.036,96	
Regnskabslaboratoriet .....	90.138,73	
Instituttet for salg og reklame .....	74.735,25	
Sproglaboratoriet .....	12.065,68	771.024,90
Diverse forskningsopgaver:		
Anvendt 1962/63 .....	185.652,05	
Overført til 1963/64 .....	53.304,78	238.956,83
Anvendt hensat statstilskud til lønfterbetaling 1/4 1960-31/7 1962 .....		432.000,00
		<u>5.852.363,76</u>

UGUST 1962-31. JULI 1963

## INDTÆGTER

Tilskud til driften fra:			
Staten .....	3.009.785,00		
Københavns kommune .....	20.000,00		
Frederiksberg kommune .....	12.000,00		
Diverse dag- og ugeblade til presseforskning .....	29.250,00	3.071.035,00	
Tilskud til forskning fra:			
Staten (forskningsstipendiater) .....	107.275,24		
- Danmarks Erhv.fond .....	71.800,00		
- Statens alm. Videnskabsfond .....	14.108,50		
- Ministeriet for Grønland .....	4.779,13		
Philips Fond af 1958 .....	20.600,00		
Kraks Legat .....	10.000,00		
O.E.C.D. ....	8.393,96		
Dansk Salgs- og Reklameforening .....	2.000,00	238.956,83	3.309.991,83
Studieafgifter:			
Aftenundervisning .....	1.439.345,00		
Dagundervisning .....	586.500,00		
Forberedelseskursus .....	100.334,00	2.126.179,00	
Eksamensgebyrer:			
Aftenundervisning .....	30.080,00		
Dagundervisning .....	17.410,00	47.490,00	
Restancer:			
Aftenundervisning .....		735,00	2.174.404,00
Renter .....			15.014,66
Udækket underskud 1962/63 .....			352.953,27
(forventes dækket af staten)			

kr. 5.852.363,76



**OVERSIGT OVER UDVIKLINGEN I HANDELSHØJSKOLENS DRIFTS-  
OMKOSTNINGER OG DERES FINANSIERING 1948/49 - 1962/63**

Året 1. aug.-31. juli	Driftsomkostninger							Drifts- om- kost- ninger i alt = samlet finan- sierungs- beløb	Kommunale tilskud	Private tilskud	Finansiering			Under- der- skud	
	Un- der- vis- ning	Bib- lio- tek	Forsk- ning	Ad- mini- stra- tion	Pen- sions- bidrag	Hus- leje	De stude- ren- des råd				Studieafgifter				
											Statis- til- skud	dag- hold	Forbe- redel- ses- hold		Di- verse ind- tagter
1948/49	592	42	68	137	32	193	16	1.080	27	9	389	155	—	272	
1949/50	656	52	76	146	33	184	10	1.157	27	6	425	177	—	182	
1950/51	707	56	79	155	35	188	13	1.233	27	3	477	171	—	169	
1951/52	769	63	101	171	37	197	13	1.351	30	3	552	166	33	147	
1952/53	839	60	113	183	36	206	12	1.449	31	3	637	149	36	105	
1953/54	881	69	152	194	36	214	10	1.556	31	3	610	161	28	171	
1954/55	990	80	194	205	8	218	11	1.706	31	20	618	170	33	256	
1955/56	1.077	75	210	223	19	257	10	1.871	32	24	683	190	36	259	
1956/57	1.232	80	202	240	24	260	13	2.051	32	34	734	202	38	320	
1957/58	1.351	82	225	252	18	275	14	2.217	20	51	847	255	48	10	
1958/59	1.615	96	271	271	26	284	14	2.577	44	74	931	298	56	7	
1959/60	1.911	102	260	286	30	322	20	2.931	32	39	1.018	346	54	151	
1960/61	2.249	112	379	400	48	314	15	3.517	32	60	1.067	369	41	429	
1961/62	3.341	125	636	418	34	345	15	4.914	32	152	1.317	532	79	437	
1962/63	3.505	131	837	497	26	356	15	5.367	32	268	1.470	604	100	300	
(Absolutte tal i 1.000 kr.)															
(Indekstal, 1948/49 = 100)															
1948/49	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1949/50	111	124	111	107	102	96	65	107	149	69	109	113	—	67	62
1950/51	119	133	116	113	108	98	79	114	169	40	122	110	—	54	54
1951/52	130	150	148	125	114	102	82	125	184	40	142	106	—	39	39
1952/53	142	143	165	135	112	107	75	134	214	40	164	96	—	63	63
1953/54	149	164	223	142	111	111	64	144	242	40	157	103	—	94	94
1954/55	167	190	285	150	25	113	71	158	254	240	159	109	—	95	95
1955/56	182	179	309	163	59	133	66	173	276	281	176	122	—	118	118
1956/57	208	190	297	175	75	135	84	190	302	398	189	130	—	4	4
1957/58	228	195	331	184	56	143	88	205	432	567	218	165	—	3	3
1962/63	272	290	837	198	81	147	88	239	500	822	239	192	—	—	—



(Relativ fordeling, totalsum = 100)\*

1948/49	55	4	6	13	3	18	1	100	21	3	1	36	14	—	—	25
1949/50	57	4	7	13	3	16	1	100	29	2	1	37	15	—	—	16
1950/51	57	5	6	13	3	15	1	100	31	2	0	39	14	—	—	14
1951/52	57	5	7	13	3	15	1	100	31	2	0	41	12	2	—	11
1952/53	58	4	8	13	2	14	1	100	34	2	0	44	10	2	—	7
1953/54	57	4	10	12	2	14	1	100	35	2	0	39	10	2	—	11
1954/55	58	5	11	12	0	13	1	100	34	2	1	36	10	2	—	15
1955/56	58	4	11	12	1	14	1	100	34	2	1	37	10	2	—	14
1956/57	60	4	10	12	1	13	1	100	34	2	2	35	10	2	—	16
1957/58	61	4	10	11	1	12	1	100	45	1	2	38	12	2	—	0
1958/59	63	4	10	10	1	11	1	100	44	2	3	36	12	2	—	0
1959/60	65	3	9	10	1	11	1	100	44	1	1	35	12	2	—	5
1960/61	64	3	11	12	1	9	0	100	43	1	2	30	11	1	—	12
1961/62	68	3	13	9	1	7	0	100	48	1	3	27	11	2	—	9
1962/63	65	2	16	9	1	7	0	100	48	1	5	27	11	2	—	6

\* På grund af afunding kan totalsummen i enkelte tilfælde afvige fra 100.

Overstigten afviger på enkelte punkter fra den, der fremgår af de offentliggjorte regnskaber.

1) Som driftsomkostninger er kun medregnet egentlige udgifter. Derimod er udeladt følgende poster:

- a) Fripladser. Disse repræsenterer ikke en egentlig udgift, men en formindskelse af indtægterne; med hensyn til versurposten »fripladser« på indtægtsiden gælder, at fripladser dækket af foreningen er udeladt, medens fripladser dækket af forskellige legater er medregnet under »private tilskud«.
- b) Restancer. Denne post repræsenterer heller ikke en egentlig udgift i det pågældende år, men en endnu ikke modtaget indbetaling. På indtægtsiden er der i konsekvens heraf ikke sondret mellem indbetalte og endnu ikke modtagne studieafgifter.
- c) Renter. Denne post er indtil 1960/61 en mellemregningspost mellem forening og højskolen.
- d) Overførte af endnu ikke anvendte dele af tilskud til særlige forskningsopgaver m. v. Kun de i årets løb faktisk anvendte summer er medregnet.
- e) Førrige års underskud, der til og med 1954/55 opførtes som en udgift.

2) De enkelte i tabellen anførte omkostninger omfatter følgende underposter:

**Undervisning:**  
Lærerdroninger, censorhonorar, honorar for eksamenstilsyn, honorar for læseforelesninger, undervisningsmateriale og honorar for undervisning på interessefelter (der posteredes særskilt til og med 1956/57).

**Bibliotek:**  
Lønninger til bibliotekarer, assistenter og løs medhjælp, udgifter til boganskaffelser, indbinding m. v., administrative udgifter ved bibliotekets drift.

**Forskning:**  
Udgifter vedrørende institutterne (forstanderhonorar, lønninger til assistenter og kontordamer samt evt. løs medhjælp, diverse anskaffelser af bøger og materialer m. v.), udgifter til studierejser, udgifter til løsning af særlige forskningsopgaver (finansieret ved tilskud ude fra).

**Administration:**  
Rektorhonorar, lønninger til inspektør, fuldmægtig og kontropersonale, samt omkostninger (porto, telefon, papir, rekvissiter, annoncer, tryksager, forsikring, udgifter til fester, censurerhvering, repræsentation, herunder rejseudgifter, erstatninger m. v.).

**Pensionsbidrag:**  
(Dette beløb har ikke kunnet fordeles på de ovennævnte poster).

**Huslige m. v.:**  
4 pct. af bygesummen, reparation og vedligeholdelse af bygningen, brændsel, belysning og rengøring, afskrivning på og vedligeholdelse af inventar. Endvidere udgifter til leje af eksamenlokaler. Der er foretaget fradrag for lejetindtægter, der dog kun andrager mindre beløb.

**Råd:**  
Højskolens tilskud til De studerendes råd.

Dette indebærer, at de for 1962/63 anførte studieafgifter, når der bortses fra ca. 150.000 kr. af afgifterne for aftenstuderende, er betalt af statskassen, hvis samlede andel af udgifterne herved kommer op på 86 pct.

Samtidig meddelte undervisningsministeriet imidlertid, at de for 1961/62 fastsatte studieafgifter ikke kunne forhøjes uden ministeriets samtykke. Da sådan tilladelse ikke har kunnet opnås trods betydelige forhøjelser af lønninger til lærere og forskningsmedarbejdere, steg det beregnede underskud stærkt.

Til og med 1960/61 dækkedes højskolens løbende underskud fuldt ud af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse. Beløbet har varieret stærkt fra år til år – fra ganske små beløb til over 400.000 kr. årligt, bl. a. som følge af det foran nævnte forhold, at statstilskuddet tidligere udbetaltes med ét års efterslæbning. I gennemsnit har foreningens tilskud gennem den betragtede årrække udgjort omkring 10 pct. af de samlede udgifter.

Efter den omtalte ændring i det finansielle forhold til staten forventer foreningen imidlertid, at staten må overtage dækningen af det fulde underskud, ikke mindst i betragtning af begrænsningen af adgangen til at ændre studieudgifterne i takt med omkostningsstigningen. Statstilskuddet vil således i realiteten komme til at omfatte tre dele: en del, der udgør en bestemt procent af visse udgifter, en anden del, der varierer proportionalt med antallet af studerende, og en tredie del, som svarer til det fremkomne underskud inden for de undervisningsområder, hvor studieafgifterne er fastlåst. Det må forventes, at tilskudsordningen under hensyn hertil principielt ændrer karakter, men nogen afklaring af dette spørgsmål foreligger endnu ikke.

## XIV. STIPENDIER OG STUDIELÅN

1962/63 er der gennem højskolen blevet uddelt stipendier og studielån til studerende, bevilget af forskellige legat- og fondsbestyrelser m. v., i det nedenfor angivne omfang.

### 1. Stipendier til dækning af studieomkostninger

I alt kr. 471.400, der fordeler sig således:

*Laura Dreyer f. Svendsens Legat:* kr. 9.500, fordelt med kr. 6.500 til 5 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 3.000 til 2 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

*Firmaet Evers & Co.'s Studiefond:* kr. 6.000 fordelt med kr. 5.000 til 9 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 1.000 til 2 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

*Garvermester C. W. Gerickes Legat:* kr. 1.200 til 3 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

*Reinholdt W. Jorck og Hustrus Fond:* kr. 6.000 fordelt med kr. 3.000 til 3 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium, kr. 2.000 til 2 studerende under det tresproglige korrespondentstudium og kr. 1.000 til 1 studerende under det erhvervsøkonomiske specialstudium 1. del.

*Vekselerer L. P. Laursen og Hustrus Legat:* kr. 10.100 fordelt med kr. 1.500 til 2 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 8.600 til 8 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

*Michaelsens Legat:* kr. 2.000 fordelt med kr. 1.000 til 1 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 1.000 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

*Otto Mønstedts Fond*: kr. 30.600 fordelt med kr. 19.800 til 31 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 10.800 til 18 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

*Grosserer P. Petersen og Hustrus Legat*: kr. 500 til 1 studerende under de erhvervsøkonomiske specialstudier.

*Grosserer Chr. Resendal og Hustrus Mindelegat*: kr. 1.200 fordelt med kr. 600 til 1 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 600 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

*Julius Skrikes Stiftelse*: kr. 2.500, fordelt med kr. 1.000 til 2 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 1.500 til 3 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

*Foreningen »Studenternes Venner«*: kr. 4.000 til 2 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

*Ungdommens Uddannelsesfond*: kr. 400.000, fordelt med kr. 209.950 til 114 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 190.050 til 124 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

## 2. Middagslegater

I alt kr. 6.900 (bevilget på finansloven), fordelt til 41 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og til 20 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

## 3. Rentefri studielån

I alt kr. 253.400, der fordeler sig således:

*Ungdommens Uddannelsesfond*: kr. 250.000, fordelt med kr. 74.900 til 36 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 175.100 til 83 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

*Handelshøjskolens Studiefond*: kr. 3.400 fordelt med kr. 1.000 til 2 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 2.400 til 2 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Desuden har en række studerende opnået lavt forrentede lån gennem *Dansk Studiefond*.

## 4. Stipendier til studierejser

*Carlsbergs Mindelegat for Brygger I. C. Jacobsen:* kr. 12.500 til en studierejse til Schweiz for udenrigshandelsstuderende.

## 5. Til lærere ved Handelshøjskolen er følgende legater blevet bevilget:

*Adolph Als Fondet:* kr. 20.000 til amanuensis, mag. scient. Per Kongstad til en studierejse til Det mellemste Østen og Øst-Afrika, kr. 12.000 til amanuensis, cand. polit. E. Trolle-Schultz til færdiggørelse af et arbejde med empiriske bestemmelser af de for afsætningsforholdene indenfor et eller to markeder afgørende faktorer.

*Sproglærer Ch. Beissels Legat:* kr. 200 til lektor, cand. mag. E. Bjørn Hansen til en studierejse til Sverige.

*A. Fønnesbeck's legat:* kr. 900 til lektor, cand. mag. Jacques Qvistgaard til studieophold i Frankrig.

*Krista og Viggo Petersens Fond:* kr. 3.000 til amanuensis, cand. polit. Lauge Stetting, kr. 3.000 til amanuensis, cand. polit. Harald Vestergaard.

## XV. ÅRETS BEGIVENHEDER

Rusmodtagelsen fandt sted den 3. september. Om formiddagen kl. 10 modtoges i auditorium maximum de nye studerende på det almene erhvervsøkonomiske dagstudium og på det tresproglige korrespondentstudium. Rektor bød velkommen og fortalte om højskolen, dens organisation og historie. Derefter sang studentersangerne, og endelig talte næstformanden for De studerendes råd, Svend Erik Saxov. Efter rusmodtagelsen holdtes indledningsforelæsninger for de økonomistuderende og for de sprogstuderende, henholdsvis af professor Palle Hansen og lektor, dr. phil. Jens Rasmussen.

Om aftenen modtoges de nye studerende på de erhvervsøkonomiske specialstudier og det almene erhvervsøkonomiske aftenstudium kl. 19 og de nye sprogstuderende kl. 19,30. Rektor bød velkommen til begge hold, og professor Palle Hansen og lektor, dr. phil. Jens Rasmussen holdt indledningsforelæsningerne.

I efterårsferien havde højskolen indbudt deltagerne i gymnasielærernes årsmøde til at være højskolens gæster ved en sammenkomst den 16. oktober. 42 lektorer og adjunkter havde taget mod indbydelsen. Rektor Winding gav en orientering om højskolens organisation og historie samt om studiernes tilrettelæggelse i hovedtræk, og professor Max Kjær-Hansen og lektor, dr. phil. Jens Rasmussen uddybede redegørelsen henholdsvis for de økonomiske studiers og sprogstudiernes vedkommende. Efter en rundgang i højskolens bygning og forevisning af biblioteket var de indbudte højskolens gæster til en beskeden frokost.

Rusfesten blev afholdt den 24. november. Undervisningsminister K. Helveg Petersen holdt rustalen.

De nordiske handelshøjskolars VII. rektorkonference blev afholdt i dagene 26.-28. november 1962 i København. I konferencen deltog rektorer og prorektorer fra følgende nordiske handelshøjskoler:

Finland: Kauppakorkeakoulu, Helsinki, Svenska Handelshögskolan, Helsingfors, Handelshögskolan vid Åbo Akademi, Åbo, Turun Kauppakorkeakoulu, Åbo.

Norge: Norges Handelshøyskole, Bergen.



Sverige: Handelshögskolan i Stockholm, Handelshögskolan i Göteborg, Ekonomiska Fakulteten, Lund.

Danmark: Handelshøjskolen i Århus og Handelshøjskolen i København.

Årsfesten blev afholdt lørdag den 19. januar 1963 i Danmarks Radios koncertsal. Rektor, professor, dr. polit. Poul Winding aflagde beretning, og professor Jan Kobbernagel holdt en forelæsning over emnet: »Romtraktatens bestemmelser om konkurrenceregulering«. I indbydelsen til festen var emnet angivet som: »Juridiske aspekter ved vor indtræden i fællesmarkedet«, men på grund af den udenrigspolitiske udvikling i midten af januar måtte emnet i sidste øjeblik ændres. (Foredraget er trykt i *Handelsvidenskabeligt Tidsskrift* 1963, side 69-78). Derefter spillede Danmarks radio-kammerorkester med Mogens Wöldike som dirigent: G. Fr. Händel: Concerto grosso F-dur no. 24, Joseph Haydn: Koncert for violoncel og orkester D-dur opus 101 med Alberto Medici som solist, W. A. Mozart: Symfoni no. 29 A-dur K. V. 201. Efter koncerten var de indbudte deltagere Foreningens gæster ved en sammenkomst i højskolens lokaler.

Den 18. april 1963 holdtes et orienteringsmøde for gymnasister om de økonomiske studier ved Handelshøjskolen i København. Rektor bød velkommen og gav en oversigt over studierne og deres indhold og målsætning. Derefter holdt professor Bjarke Fog en forelæsning over emnet: »Hvad er økonomi«. Ved et afsluttende kaffebord havde deltagerne lejlighed til at stille spørgsmål til de tilstedeværende lærere og studerende. Den 22. april afholdtes et lignende møde vedrørende højskolens nysproglige studier. Til disse møder var samtlige elever i 3. g i København og nærmeste omegn og deres lærere indbudt. Ved førstnævnte tog 20 elever imod indbydelsen og til sidstnævnte kom 48.

Årsafslutningen for dimittender blev afholdt den 25. juni 1963 kl. 19.30 i auditorium maximum. Rektor Winding talte til dimittenderne, og der sluttedes med klaversoli ved pianistinden Esther Vagning.

## XVI. FORENINGEN AF DANSKE CIVILØKONOMER (FDC)

Foreningen talte ved udgangen af sæsonen 2.693 medlemmer, som repræsenterer samtlige erhvervsøkonomiske studieretninger ved danske handelshøjskoler, og som er tilknyttet een eller flere af FDC's sektioner.

I den forløbne sæson har foreningen gennemført følgende arrangementer:

### *Mødevirksomheden:*

- 11/10 1962 Bankdirektør J. V. Thygesen: Dansk erhvervslivs kapitalbehov i 60'erne.
- 15/11 1962 Diskussionsaften om »Staten og organisationerne« med indledningsforedrag af direktør, professor, dr. polit. Erik Hoffmeyer.
- 20/12 1962 Ligningschef Moritz Hansen: Aktuelle skatteproblemer.
- 17/1 1963 Diskussionsaften: »Hvad sker der i amerikansk detailhandel i dag?« med indledningsforedrag af professor, dr. polit. Bjarke Fog og professor, ekon. dr. Arne Rasmussen.
- 21/2 1963 Diskussionsaften: Nye Varer, nye Markeder, nye Salgsmetoder« med indledningsforedrag af kendte folk fra erhvervslivet og med docent, dr. Z. D. Lando som ordstyrer.
- 21/3 1963 Svensk-dansk diskussionsaften. »Øresundsbroen i erhvervsøkonomisk belysning« med syv korte indledningsforedrag og med professor Ejler Alkjær som ordstyrer.
- 20/4 1963 Humanistisk aften under medvirken af pianisten Georg Vasarhelyi og forfatteren Peter P. Rohde (»Arven fra Hellas«).

### *Kursusvirksomheden.*

3/10 1962-8/4 1963 Kursus nr. 4 i virksomhedsledelse (20 aftener) med ca. 30 deltagere og med kendte erhvervsfolk m. fl. som indledere.

Kursusleder: civilingeniør, civiløkonom Leif Monies.

12/10 1962-14/12 1962 Kursus om skatteproblemer ved statsaut. revisor

E. Bartholin-Mathiassen (arrangeret af sektionen for regnskabsvæsen).

15/11-17/11 1962 og 21/3-23/3 1963

Internatkursus: »Markedsføring af producentvarer« afholdt på henholdsvis Hotel »Hamlet« i Helsingør og på Hotel »Skanderborghus« i Skanderborg (arrangeret af sektionen for salgsorganisation og reklame).

Blandt de af de enkelte sektioner gennemførte arrangementer skal anføres:

*Sektionen for regnskabsvæsen.*

29/11 1962 Paneldiskussion: »Er regnskabschefens stilling i fare?« med deltagelse af følgende civiløkonomer: statsaut. revisor Tage Andersen, regnskabschef Børge Ibsen og direktør Werner Drenck.

*Sektionen for forretningsorganisation (Handelsklubben).*

7/3 1963 Besøg hos Vilh. Christiansen A/S.

*Sektionen for udenrigshandel.*

7/12 1962 Lærerstaben ved eksportinstituttet deltog i et sektionsmøde om emnet: »Kontakten med eksportinstituttet og FDC«.

*Sektionen for Midtjylland.*

2/11-30/11 1962 Studiekreds i budgettering ved statsaut. revisor Poul Seier-Petersen (3 aftener).

30/10 1962 Virksomhedsbesøg hos Harlang & Toksvigs reklamebureau i Århus.

4/12 1962 Virksomhedsbesøg hos Paragon A/S, Århus.

14/5 1963 Besøg hos Århus Havnevæsen (rundvisning).

*Sektionen for Nordjylland.*

1/4 1963 Follow-up kursus om likviditetsplanlægning under ledelse af studieleder, cand. merc. O. Sitje.

*Sektionen for Fyn.*

16/11 1962 Professor, dr. polit. J. Gelting: »Danmark og Fællesmarkedet«.

12/12 1962 Lic. merc. Zakken Worre: »Lønsomhedsanalyserne i det gennemførende salg«.

*Sektionen for offentligt ansatte.*

Sektionen har forestået indsamling og bearbejdning af materiale til en indtægtsstatistik for året 1962.

Medlemspublikationen »Civiløkonomen« er udsendt med 15 numre og Erhvervsøkonomisk Tidsskrift med fire hæfter.

Et udsnit af FDC's medlemmer deltog i dagene 26.-29. september 1962 i den 7. nordiske civiløkonomkongres »Lång sikt«, i Stockholm. Kongressen var i lighed med tidligere arrangeret af den lokale civiløkonomorganisation, Svenska Civilekonomföreningen og af Nordisk Civiløkonomforbund (NCF), som foreningen er tilsluttet, og som tæller ialt ca. 13.000 nordiske civiløkonomer.

På foreningens repræsentantskabsmøde i foråret 1963 valgtes følgende hovedbestyrelse: Statsaut. revisor Tage Andersen, Statsaut. revisor Nis Bonde, Rationaliseringschef Kai Brank, Direktør Hans C. Christiansen (formand), Revisor Axel Gram, Prokurist Frits Hansen (2. viceformand), Kontorchef Kaj Hjelmblick, Kontorchef Poul R. Høholt, Kontorchef P. Camillo Jensen, Prokurist Willy Mathiesen, Civilingeniør Leif Monies, Lektor Erik Otto, Sekretær Ove Pedersen, Sekretær Henrik Rosenvinge, Regnskabschef B. Steen-Johnsen, Prokurist Ove Udesen, Regnskabschef V. Veje, Administrator A. Villemoes og Direktør Børge Warsberg (1. viceformand).

Foreningens sekretariat og daglige administration har fra den 1. september 1962 været varetaget af kontorchef, cand. merc. Poul P. Rasmussen.

## BERETNING FRA HD KLUBBEN FOR SALGSORGANISATION OG REKLAME

Medlemstallet pr. 1/9 1963 var 439 mod 405 samme tidspunkt året før, hvilket vil sige en tilgang på 34 medlemmer.

Foreningens bestyrelse har deltaget i højtideligheden i forbindelse med uddelingen af Dansk Erhvervslivs Pris for afsætningsøkonomisk Forskning hvor foreningens formand har sæde i bestyrelsen.

Prisen blev i år givet til vort bestyrelsesmedlem professor Arne Rasmussen efter enstemmig vedtagelse i prisudvalget.

Klubben har indstiftet en opmuntringspris til en HD-studerende, der har ydet en særdeles god besvarelse af en studiekredsopgave eller en 4-ugers hovedopgave.

Den tilfaldt i år hr. Jens Hermann.

I sæsonen har der været følgende møder og arrangementer:

*24. september 1962:* Generalforsamling.

*24. oktober 1964:* Direktør, cand. polit. Helge Andersen: »Hvor skal min virksomhed ligge?«

*20. november 1962:* Professor Jan Kobbernagel: »Et år i U.S.A. som professor ved amerikanske universiteter«.

*11. december 1962:* Professor Arne Rasmussen: »Udviklingslinier i amerikansk detailhandel«.

*1. februar 1963:* Docent Karl-Erik Wärneryd, Handelshøjskolen i Stockholm: »Opinionsledere i Samfundet«.

*22. februar 1963:* Direktør Niels Ivar Bech: »Elektroner overtager slidet«.

*15. marts 1963:* Cand. psych. Johs. Mørk Pedersen: »Eksperimentel Reklameforskning«.

Endelig skal omtales det afsætningsøkonomiske beslutningsspil, der afholdtes på Handelshøjskolen den 21., og 29. og 30. maj, og som blev en ualmindelig stor succes. Så stor, at der fra mange sider er rettet henvendelse for at få det gentaget. Om dette er muligt kan endnu ikke siges, men bestyrelsen vil have opmærksomheden henvendt herpå.

Årsfesten var i år henlagt til Grand Cafés selskabslokaler, hvor festudvalget kunne glæde sig over den største deltagelse, der nogensinde havde været.

Stillingsformidlingen har virket særdeles livligt i år, og der er således udsendt ca. 20 tilbud, ligesom ca. 10 medlemmer har benyttet sig af klubbens service ved gennem udsendelse til medlemskredsen at tilbyde deres arbejdskraft.

XVII. FORENINGEN AF LEKTORER  
UNDER DET TRESPROGLIGE  
KORRESPONDENTSTUDIUM I KØBENHAVN

Bestyrelsen for denne forening har fra januar 1963 konstitueret sig som følger:

Formand: Lektor Erling Bjørn Hansen.

Sekretær: Lektor Jacques Qvistgaard.

Kasserer: Lektor Erik Otto.

De 2 førstnævnte efterfølger lektorerne dr. phil. Jens Rasmussen og Paul Bay, der ikke ønskede genvalg.



## XVIII. BERETNING FRA DE STUDERENDES RÅD

I begyndelsen af november 1962 blev der afholdt valg til Rådet, og forretningsudvalget fik følgende udseende:

Formand: Svend Erik Saxov.  
Sekretær: Erik Dons Blædel.  
Regnskabsfører og næstformand: Ebbe Jørgensen.  
Studieudvalget: Svend Erik Bobek.  
PR-udvalget: Birgit Dyvad.  
Klubhøvdning: Arnfinn Berglund.  
AIESEC: Torben Zigler.

I marts 1963 blev Casper Suhr valgt til formand.

I december 1963 løb Merc-revyen af stabelen og foruden 10 forevisninger her på højskolen spillede forestillingen på Tietgensskolen i Odense.

Samarbejdet med foreningen af danske civiløkonomer er fortsat, og rådet har været repræsenteret i forretningsudvalget.

Rådet har været repræsenteret i Ungdommens Uddannelsesfond og i Dansk Studiefond.

Rådet har haft en repræsentant i bestyrelsen for Otto Mønstedts Kollegium.

Endvidere er rådet repræsenteret i bestyrelsen for Akademisk Forlag.

I oktober 1963 afholdtes den årlige NHS-uge, denne gang i Åbo i Finland. Det samlede deltagerantal fra hele Norden var ca. 100, og fra København var der 15 deltagere, som alle var overmåde tilfredse med turens forløb.

Rådet har været repræsenteret ved årsfesterne i Gøteborg, Stockholm, Århus og Bergen.

### ÅRSRAPPORT for AIESEC 1962/63

AIESEC-udvalget konstitueredes på det første rådsmøde efter sidste valg og kom til at bestå af ialt 7 medlemmer.

Ligesom tidligere år har udvalgets primære arbejde været udveksling af

Handelshøjskolens studerende med studerende fra andre AIESEC medlemslande.

I efteråret 1962 og i foråret 1963 udsendtes et stort antal skrivelser til danske erhvervsvirksomheder, – til virksomheder, der tidligere havde taget praktikanter, med en opfordring til atter at støtte udvalgets arbejde – samt til »nye« firmaer, hvor AIESEC udvalget mente, at der kunne være mulighed for at få ansat AIESEC praktikanter.

Disse henvendelser resulterede i, at udvalget fik tilsagn om 60 praktikantstillinger, og disse blev udvekslet med et tilsvarende antal praktikantstillinger i udlandet for danske studerende her på skolen. Dette foregik på den årlige AIESEC kongres, der i april 1963 afholdtes i Princeton i USA.

Udover selve udvekslingen blev der på kongressen arbejdet med AIESEC studieture og seminarer. Her blev det besluttet, at Danmark sammen med Sverige og Finland skulle afholde en studytour, og denne blev afviklet i dagene fra d. 14. til d. 28. august og blev særdeles vellykket. For den danske del af turen stod AIESEC's nationalkommite-præsident i Danmark, Jette Ås-Andersen her fra skolen.

En væsentlig side af AIESEC udvalgets arbejdsområde har været modtagelsesarbejdet for de udenlandske studerende, der kom til Danmark i sommermånederne. Modtagelsesarbejdet bestod i ugentlige sammenkomster, week-end ture og en Danmarkstur for samtlige deltagere. Denne tur afholdtes i dagene fra d. 24. til d. 28. juli og kunne gøres meget billigt for de deltagende praktikanter, ialt 70, grundet stor økonomisk støtte fra danske erhvervsvirksomheder. Turen var lige som studieturen en stor succes.

Efter at de danske studerende er vendt hjem fra AIESEC praktikantjob indsamles AIESEC praktikantrapporter over praktikantjobbet og modtagelsesarbejdet i udlandet. Disse rapporter skal tilsendes det internationale AIESEC sekretariat i Geneve og skal fremover indgå som bedømmelsesgrundlag for praktikantstillinger.

AIESEC udvalget retter hermed en tak til samtlige erhvervsvirksomheder, der i 1962/63 har støttet rådets arbejde. Herunder en særlig tak til TUBORG fondet, der i marts 1963 tildelte AIESEC-udvalget 3.500 kr. til dets arbejde for Handelshøjskolens studerende samt til nedenstående erhvervsvirksomheder, der i 1963 indvilgede i at modtage en AIESEC praktikant, hvorved en studerende fra Handelshøjskolen fik mulighed for et AIESEC praktikantophold i udlandet.

Bagh & Co. A/S,  
 A/S Burmeister & Wain,  
 A/S Robert Bosch,  
 Caltex Oil A/S,  
 Carlsberg Bryggerierne,  
 De Danske Spritfabrikker A/S,  
 Dansk Cement Central A/S,  
 Danske Andelsslagteriers Tarmsalg,  
 Dansk Bølgepapindustri,  
 Forsikrings-Aktieselskabet Danske Lloyd,  
 Dansk Shell A/S,  
 Dansk Unilever,  
 Den danske Landmandsbank,  
 Det Danske Stålvalseværk,  
 Fisker & Nielsen A/S,  
 Fehr & Co. A/S,  
 Gråsten Bank,  
 Gråsten Andelsslagteri,  
 A/S Sander Hansen & Co.,  
 Forsikringsselskabet HAFNIA  
 Haustrups Fabrikker A/S,  
 Hellesens A/S,  
 Helsingør Skibsværft A/S,  
 IBM,  
 Illum,  
 International Frugt Import,

A. Jessen & Co.'s Eftf.,  
 Kastrup Glasværk,  
 Kjøbenhavns Handelsbank,  
 A/S Brødrene P. & M. Klee,  
 Den Kongelige Grønlandske Handel,  
 Københavns Trykluft,  
 Fa. T. A. Lehmann junr.,  
 H. Lembcke,  
 V. Løwener,  
 Elias B. Muus A/S,  
 National Forsikringsselskab,  
 International Frugt Import,  
 E. Nobel,  
 Nordisk Electricitets Selskab,  
 A/S Nordisk Kabel- og Trådfabrikker,  
 A/S Odense Kamgarnsspinderi,  
 Vilh. Pedersen,  
 Den Permanente,  
 Dampskibsselskabet Progress,  
 F. L. Smidth & Co. A/S,  
 Tuborg Bryggerier A/S,  
 Thomas B. Thrige,  
 Titan A/S,  
 P. Wulff A/S,  
 A/S Adolph Wulff.

## STUDIEUDVALGET

Studieudvalgets arbejde har i rådsåret 1962/63 været præget af en god aktivitet.

Dets hovedopgave ligger i driften af RÅDETS bogudsalg, hvor der sælges brugte bøger og kompendier samt trykkes studiekredse. Udvalget har i det forløbne år udgivet to nye kompendier og særtryk af Ottomar Loff's artikel om »Indenrigs- og udenrigshandel« i Hages Håndbog.

På grund af pladmangel er det ikke muligt at sælge nye bøger og derfor indførtes i september 1963 den ordning, at udvalget modtog bestilling på nye bøger og ordnede ekspeditionen gennem en boghandler. Formålet var at spare de studerende at gå til boghandleren, hvilket især kan være af betydning for de aftenstuderende. Denne ordning har fungeret tilfredsstillende.

Som Rådets og dermed de studerendes repræsentanter har medlemmer af studieudvalget deltaget i Handelshøjskolens og De Studerendes Fællesråds legat- og kollegieudvalg. I september 1963 afholdt De

Studerendes Fællesråd et socialt seminar, hvor man drøftede den kommende politik på legatområdet, især forholdet til Ungdommens Uddannelsesfond.

#### PR-UDVALGETS ARBEJDE 1/12 1962-29/11 1963

Efter det konstituerende møde d. 26. november begyndte PR-udvalget allerede d. 1. december med et stort arrangement, nemlig Premierfest i forbindelse med Merc-revy 62; der var ca. 800 deltagere. D. 2/12 arrangerede PR-udvalget reception for ca. 150 gæster, der var inviteret til Merc-revyen. Rådsmiddagen for det gamle og nye råd blev afholdt d. 15/12 for ca. 40 deltagere. Sidste arrangement før jul var Julestue d. 19/12.

I januar var der ingen arrangementer, men i februar arrangeredes to besøg på Tuborg. Ved det første talte underdirektør Kraft og ved det andet var der foredrag af driftsøkonom K. O. Nielsen og inspektør Kahlke, og bagefter serveredes øl og pølser. I februar arrangeredes endvidere Vinterfest på Handelshøjskolen for ca. 700 studerende.

Ca. 30 studerende deltog i virksomhedsbesøget på American Tobacco d. 27/3 hvor vi blev vist rundt i virksomheden, hørte foredrag og så et par reklamefilm, mens der blev serveret kaffe, wienerbrød og cigaretter.

Den 5/4 var der besøg på IBM. Ca. 20 studerende deltog og hørte et interessant foredrag, derefter blev der serveret kaffe, og besøget sluttede med en rundgang i virksomheden, hvor vi fik demonstreret et par maskiner. I slutningen af april nåede DSF's vandrestilling til Handelshøjskolen, hvor den stod i en uge. I forbindelse hermed arrangeredes en filmaften om World University Service, som dog måtte aflyses, da der kun mødte 1 studerende op.

Rusfesten d. 21/9 var første arrangement i det nye semester. Der var rekorddeltagelse, ca. 1000 personer. Ved arrangementet i Maximum talte red. Knud Meister, og skuespiller Ole Ishøy underholdt, derefter var der reception for ca. 150 indbudte gæster. I forbindelse med festen var der arrangeret et 3 dages besøg af gæster (10) fra de øvrige nordiske Handelshøjskoler. Sidste PR-arrangement i dette rådeår var et besøg på skibet »Wappen von Hamburg«. Ca. 100 studerende deltog, og der blev vist nogle film om Hamburg. Foruden disse arrangementer har PR-udvalgets arbejde også været at ajourføre Rådets kartotek og udarbejde lister til udsendelse af Studenterbladet. Udvalget har ved forhandlin-

ger med Det Udenrigspolitiske Selskab opnået en meget favorabel medlemsordning for studerende og har opnået billige billetter til en række teater- og biografforestillinger. Endvidere er der sørget for distribution af diverse publikationer, brochurer o. l. med tilbud om billige rejse- og studiemuligheder, som kommer til Rådet. Der er søgt nærmere samarbejde med det økonomiske fakultet i Lund og med Polyteknisk Forening, som der er planlagt en række møder med. Endelig er der skaffet sommerjobs i København til ca. 40 HA- og korrespondentstuderende.

#### STUD. MERC.

Bladet redigeres af Susanne Rothenborg. Der er i årets løb udkommet 8 numre, og i slutningen af sommerferien udsendtes et rus-nummer på 48 sider.

